

RAČUNOVODSTVO TRGOVINE

Autorizirani nastavni materijali 2020/2021

Dr.sc. Petar Pepur, viši predavač

Split, svibanj 2021.

PREDGOVOR

Nastavni materijal Računovodstvo trgovine namijenjen je studentima koji slušaju istoimeni kolegij na drugoj godini Odsjeka za trgovinsko poslovanje Sveučilišnog odjela za stručne studije, ali i svima onima koji žele unaprijediti svoja računovodstvena znanja na području djelatnosti trgovine. Nastavni materijal je napisan s temeljnim ciljem da se studentima na što jednostavniji i razumljivi način objasne osnovni računovodstveni postupci i metode koje se primjenjuju u djelatnosti trgovine.

Nastavni materijal Računovodstvo trgovine podijeljen je u šest poglavlja.

Prvim poglavljem naslova RAČUNOVODSTVO prezentirani su temeljni računovodstveni pojmovi i terminologija vezana uz računovodstvo i proizašle računovodstvene aktivnosti, te se obrađuje i regulatorni računovodstveni okvir kroz prikaz zakona i standarda vezanih uz računovodstvenu djelatnost.

Drugim poglavljem naslova TRGOVINA predstavljena je trgovačka djelatnost kroz temeljne pojmove i podjele determinirane Zakonom o trgovini i ostalim zakonima koji propisuju uvjete i obveze za obavljanje trgovačke djelatnosti.

Trećim poglavljem naslova RAČUNOVODSTVO ROBE daje se prikaz svih aktivnosti vezanih uz trgovačku robu, odnosno nabava, kalkuliranje, mjerenje i vrednovanje trgovačke robe propisane računovodstveno regulatornim okvirom.

Četvrtim poglavljem naslova RAČUNOVODSTVO TRGOVINE NA VELIKO predstavljene su osnovni računovodstveni postupci i metode koji su relevantni za različite poslovne situacije specifične za obavljanje djelatnosti trgovine na veliko.

Petim poglavljem naslova RAČUNOVODSTVO TRGOVINE NA MALO predstavljene su osnovni računovodstveni postupci i metode primjenjivani pri različitim poslovnim situacijama u poslovnim aktivnostima trgovine na malo.

Šestim poglavljem naslova ISPITNI PRIMJERI I ZADATCI čitaocima je prezentiran okvir provjere znanja te pružena mogućnost dodatne pripreme za uspješno savladavanje kompletnog sadržaja kolegija Računovodstvo trgovine.

Nastavnim materijalom su obuhvaćeni računovodstveni postupci i metode primjenjivani u stvarnim situacijama u praksi i realnom svijetu u okviru trgovačke djelatnosti. Navedenim primjerima se na što reprezentativniji način nastoji upoznati čitaoce s potencijalnim poslovnim situacijama. Zbog preglednosti i jednostavnijeg usvajanja gradiva izbjegnute su citati, te se pregled korištene literature nalazi na kraju nastavnog materijala. Time se svim zainteresiranim čitaocima omogućuje dodatno proučavanje ove tematike uvidom u izvore navedene u popisu literature.

SADRŽAJ

1. RAČUNOVODSTVO	1
1.1. Pojmovno određenje računovodstva	1
1.2. Regulatorni okvir računovodstva	6
1.2.1. Zakon o računovodstvu	6
1.2.2. Računovodstveni standardi	10
1.2.3. Porezni okvir računovodstvene djelatnosti	12
2. TRGOVINA	18
2.1. Pojmovno određenje i obilježja trgovine	18
2.1.1. Knjigovodstvene isprave	20
2.1.2. Poslovne knjige	21
2.2. Uvjeti za obavljanje trgovine	25
3. RAČUNOVODSTVO ROBE	29
3.1. Hrvatski standard financijskog izvještavanja 10 – Zalihe.....	29
3.2. Mjerenje zaliha trgovačke robe	30
3.3. Kalkulacija nabavne cijene trgovačke robe.....	33
3.3.1. Kalkulacija troškova kupnje robe kada postoji više računa dobavljača za jedan robni artikl	35
<i>Jednostavna djelidbena kalkulacija</i>	<i>36</i>
3.3.2. Kalkulacija troškova kupnje robe kada postoji više računa dobavljača za više robnih artikala.....	37
3.3.2.1. <i>Postotna kalkulacija</i>	<i>38</i>
3.3.2.2. <i>Volumenska kalkulacija.....</i>	<i>40</i>
3.3.2.3. <i>Težinska kalkulacija</i>	<i>43</i>
3.3.2.4. <i>Kalkulacija nabavne cijene - Paritetni faktor</i>	<i>46</i>
3.3.3. Kalkulacija troškova kupnje robe kada se roba nabavlja iz drugih zemalja. 47	47
3.3.3.1. <i>Stjecanje robe</i>	<i>47</i>
3.3.3.2. <i>Uvoz robe iz trećih zemalja</i>	<i>50</i>
3.4. Metode vrednovanja zaliha trgovačke robe	53
3.4.1. FIFO metoda (Prvi ulaz – Prvi izlaz) First In - First Out	54
3.4.2. PPC metoda (metoda prosječne ponderirane cijene).....	58
4. RAČUNOVODSTVO TRGOVINE NA VELIKO	62
4.1. Trgovina na veliko	62
4.1.1. Zaduženje trgovačke robe u trgovini na veliko	63
4.1.1.1. <i>Zaduženje trgovačke robe prema nabavnoj cijeni</i>	<i>64</i>
4.1.1.2. <i>Zaduženje trgovačke robe prema prodajnoj cijeni</i>	<i>67</i>
4.1.2. Razduženje trgovačke robe u trgovini na veliko	75
4.1.3. Specifični poslovni događaji u trgovini na veliko	84
4.1.3.1. <i>Trgovačka roba u doradi, obradi i manipulaciji.....</i>	<i>84</i>
4.1.3.2. <i>Naknadno odobreni popusti</i>	<i>86</i>
4.1.3.3. <i>Vrijednosna usklađenja trgovačke robe</i>	<i>88</i>
4.2. Pripremni zadatci za kolokvij.....	90
5. RAČUNOVODSTVO TRGOVINE NA MALO	99
5.1. Trgovina na malo	99
5.1.1. Zaduženje trgovačke robe u trgovini na malo	103

5.1.2. Razduženje trgovačke robe u trgovini na malo	108
5.1.3. Promjena cijena u trgovini na malo	116
5.1.4. Specifični poslovni događaji u Trgovini na malo	124
5.1.4.1. Uporaba trgovačke robe za potrebe djelatnosti.....	124
5.1.4.2. Reklamacija trgovačke robe od kupca u jamstvenom roku.....	125
5.2. Inventura – Popis imovine i obveza u djelatnosti trgovine	126
5.2.1. Inventurni višak.....	127
5.2.1.1. Inventurni višak u trgovini na veliko	127
5.2.1.2. Inventurni višak u trgovini na malo	128
5.2.2. Inventurni manjak	130
5.2.2.1. Neoporezivi inventurni manjak u trgovini na veliko	132
5.2.2.2. Neoporezivi inventuri manjak u trgovini na malo.....	133
5.2.2.3. Oporezivi inventurni manjak u trgovini na veliko	134
5.2.2.4. Oporezivi inventurni manjak u trgovini na malo	136
5.2.2.5. Terećenje odgovorne osobe za nastali inventurni manjak u trgovini na veliko	137
5.2.2.6. Terećenje odgovorne osobe za nastali inventurni manjak u trgovini na malo	138
5.3. Prijenos trgovačke robe	140
5.3.1. Prijenos robe iz veleprodaje u maloprodaju	141
5.3.2. Prijenos robe iz maloprodaje u veleprodaju	144
5.4. Pripremni zadatci za kolokvij.....	146
6. ISPITNI PRIMJERI I ZADATCI	153
LITERATURA.....	172

1. RAČUNOVODSTVO

1.1. Pojmovno određenje računovodstva

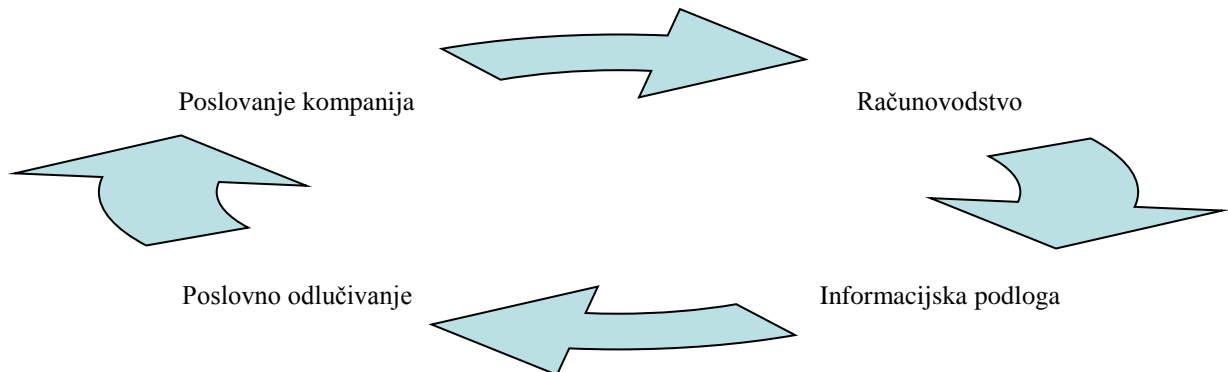
Kako bi se u uvjetima današnjeg nestabilnog i složenog okruženja ostvario kontinuirani rast i razvoj, te opstanak na tržištu i sigurna budućnost, potrebno je osigurati kvalitetan proces upravljanja. Upravljanje poslovanjem se u svakom svom segmentu može ostvariti isključivo kroz proces poslovnog odlučivanja tj. ostvaruje se sukcesivnim donošenjem poslovnih odluka i kontrolom provedbe istih. Poslovna odluka određena je namjerom ili ciljem koji se želi postići, raspoloživim informacijama i prosudbom o sadašnjem stanju razvoja i budućem poslovanju. Pojednostavljeno, to izgleda ovako:

POSLOVNA ODLUKA = NAMJERA + INFORMACIJA + PROSUDBA

Iz navedenog se vidi da je za donošenje poslovnih odluka jedan od uvjeta posjedovanje informacija. Posjedovanjem kvalitetnih i pravodobnih informacija menadžment osigurava kvalitetan proces odlučivanja, koji omogućuje ostvarenje postavljenih ciljeva. Informacija je više nego samo podatak. Informacija predstavlja obrađene podatke prikazane u takvom obliku koji su pogodni za primaoca i koji imaju značajnu vrijednost u tekućim i/ili budućim aktivnostima i odlukama. Pri tome se ne misli samo na informacije koje su potrebne za donošenje prvotnih poslovnih odluka već i na informacije o provođenju te poslovne odluke. Vrijednost informacije za korisnika u procesu donošenja poslovnih odluka određuje njezina objektivnost, sveobuhvatnost, cjelokupnost, dostupnost, aktualnost, pravovremenost, ustaljenost, točnost, pouzdanost i iskoristivost. Značajan dio potrebnih informacija nastaje u računovodstvu (koje je prisutno u svim poduzećima bez obzira na veličinu) i zapisano je u financijskim izvještajima. Rastuće potrebe za informacijama dovele su do toga da se računovodstvo ne promatra više kao samo sebi svrhom, već je ono usmjereno korisnicima. Polazeći od činjenice da se financijski izvještaji javljaju kao finalni računovodstveni proizvod, oni predstavljaju ogledalo kompanije iz kojeg se reflektiraju informacije potrebne za poslovno odlučivanje, tj. financijski izvještaji stvaraju nužnu informacijsku platformu za donošenje poslovnih odluka. Kroz financijske izvještaje ostvaruje se veza između poslovnih aktivnosti i donositelja odluka tako da financijski izvještaji predstavljaju uslužnu funkciju upravljanja poslovanjem. Na taj se način računovodstvo usko povezuje sa samim procesom

upravljanja kompanijom. Povezanost upravljanja poslovanjem kompanija i računovodstva može se prikazati sljedećom slikom:

Slika 1.: Povezanost upravljanja poslovanjem i računovodstva

Izvor: Pepur, P.: Financijsko izvještavanje u funkciji poslovnog odlučivanja malih poduzeća, magistarski rad, Ekonomski fakultet Split, Split, 2008.

Slika 1. pokazuje da računovodstvo proizlazi iz poslovanja kompanije u sklopu kojega se evidentiraju, prate i kontroliraju poslovni događaji. Poslovni događaji se projiciraju kroz računovodstveni finalni proizvod odnosno financijske izvještaje koji predstavljaju informacijsku podlogu neophodnu za donošenje poslovnih odluka. Donesene poslovne odluke utječu na poslovanje kompanija odnosno usmjeravaju ga prema postavljenim ciljevima. Kontrola poslovanja i dostizanje ciljeva prati se i kontrolira računovodstvenim sustavom iz kojeg proizlaze nove informacije potrebne za daljnje akcije, čime se prezentira neprekinuti niz djelovanja. Navedeno je potvrdila i *Ramljak (1999.)* istaknuvši da računovodstvo kao izvor informacija treba osigurati nekoliko vrsta informacija:

- "informacije na osnovu kojih će se dobiti odgovarajuća ocjena poslovanja kompanije;
- informacije na osnovu kojih će se moći usmjeravati buduće ekonomske aktivnosti;
- informacije neophodne za donošenje poslovnih odluka".

Na temelju navedenog može se zaključiti da:

Računovodstvo "predstavlja vještinu bilježenja, razvrstavanja, skraćenoga prikazivanja i interpretiranja u novčanom obliku izraženih poslovnih događaja". Kao takvo često se naziva i jezik poslovanja koji temeljem prošlih događanja osigurava informacijsku podlogu za buduće poslovanje.

U prilog značajnosti govori niz definicija računovodstva kojima se nastojalo odgovoriti na pitanje: Što je računovodstvo?

- "Vještina bilježenja, razvrstavanja i skraćenog prikazivanja u novčanim iznosima izraženih poslova i događaja koji su barem djelomično financijske naravi i interpretiranje iz toga proizašlih rezultata" – AACPA.
- "Sredstvo analiziranja, kontroliranja, poslovanja poduzeća i planiranje budućih akcija" – Black, Champion, Brown.
- "Djelatnost praćenja i proučavanja poslovnog procesa. Pritom se pod praćenjem razumijeva ne samo evidentiranje proteklih poslovnih događaja (knjigovodstvo) nego i budućih događaja (planiranje)" – Turk.
- "Znanstvena metoda registriranja i kvantitativnog iskazivanja ekonomskih transakcija u cilju izvlačenja novih ekonomskih zaključaka, kontrole i djelovanja na ekonomske aktivnosti" – Nikolajević.
- "Djelatnost čiji su «proizvodi» računovodstvene informacije" – Deželjin.

Naglasak u navedenim definicijama je na analizi i prikazivanju računovodstvenih informacija potrebnih za poslovno odlučivanje. Samim time postavlja se pitanje korisnika računovodstvenih informacija koji se mogu klasificirati kao:

- Interni korisnici – menadžeri / zaposleni koji fokus stavljaju na slijedeće informacije:
 - kretanje troškova i prihoda,
 - obujam proizvodnje (stupanj iskorištenosti kapaciteta),
 - priljevi i odljevi novca (novčani tijek),
 - stanje na zalihama,
 - obveze prema dobavljačima (struktura prema dospijeću),
 - potraživanja od kupaca (struktura prema dospijeću)...

- Eksterni korisnici
 - dioničari poduzeća (cijena dionice, dividenda),
 - kreditori poduzeća (sposobnost vraćanja pozajmica),
 - poslovni partneri (pouzdanost u svim poslovnim aktivnostima),
 - državni organi: vlada, porezna uprava, statistički zavod ...

Svrshodnost računovodstvenih informacija prezentiranih u financijskim izvještajima određena je na temelju sljedećih načela koje kompanije moraju implementirati u računovodstveni sustav:

- Načelo razumljivosti, temelji se na pretpostavci da su financijski izvještaji sastavljeni tako da su razumljivi korisnicima istih.
- Načelo važnosti, temelji se na pretpostavci da računovodstvena informacija mora biti važna da bi bila korisna pri donošenju ekonomskih odluka korisnika.
- Načelo značajnosti, temelji se na pretpostavci da je računovodstvena informacija značajna ako njeno izostavljanje ili krivo prikazivanje može utjecati na ekonomske odluke korisnika donesene na temelju financijskih izvještaja.
- Načelo pouzdanosti, temelji se na pretpostavci da pouzdana računovodstvena informacija mora zadovoljiti sljedeće kriterije: vjerno predočavanje, prevaga biti nad formom, neutralnost, opreznost i potpunost.
- Načelo usporedivosti, temelji se na pretpostavci da financijski izvještaji trebaju biti usporedivi između različitih poslovnih subjekata kao i unutar određenog subjekta kroz vrijeme kako bi se mogli ocijeniti trendovi kretanja performansi.

Implementacija navedenih načela na taj način osigurava siguran i pouzdan proces donošenja poslovnih odluka od strane korisnika računovodstvenih informacija. S obzirom na usmjerenost prema eksternim ili internim korisnicima, razlikuju se dva temeljna tipa računovodstva:

- financijsko računovodstvo
- upravljačko računovodstvo.

Financijsko računovodstvo je zakonom propisan i formaliziran računovodstveni sustav koji je orijentiran primarno na eksterne korisnike. Na temelju financijskog računovodstva kompanija se prezentira okolini, odnosno pruža informacije eksternim korisnicima. S ciljem ujednačavanja prezentiranja informacija svih kompanija propisan je oblik i forma godišnjih financijskih izvještaja. Financijsko računovodstvo formalizirano je na temelju različitih načela, standarda, zakona i pravilnika koji propisuju sve vezano uz način obavljanja računovodstvenih aktivnosti. U Republici Hrvatskoj primjenjuju se četiri temeljna zakonski regulirana računovodstvena sustava:

- Računovodstvo poduzetnika (poduzeća, banke, osiguravajuća i reosiguravajuća društva).
- Računovodstvo neprofitnih organizacija obuhvaća udruge građana, sindikate, športska društva, vjerske zajednice i dr. koje nisu financirane iz proračuna i koje nemaju za cilj ostvarivanje dobiti. Navedeni imaju obvezu sastavljanja Bilance i Izvještaja o prihodima i rashodima.
- Računovodstvo proračuna i proračunskih korisnika, obuhvaća državne organe kao zdravstvene ustanove, obrazovne ustanove i dr. koje se financiraju iz proračuna. Navedeni imaju obvezu prezentiranja podataka o prihodima i rashodima, podataka o primitcima i izdatcima, te podataka o stanju imovine i njenih izvora.
- Računovodstvo obrtnika i slobodnih zanimanja zasniva se na jednostavnom knjigovodstvu i načelu blagajne ukoliko su u sustavu poreza na dohodak.

Upravljačko računovodstvo je neformaliziran računovodstveni sustav koji je orijentiran primarno internim korisnicima (menadžeri i zaposleni). Ovaj računovodstveni sustav nema propisan i ujednačen oblik izvještavanja, već ga svaka kompanija na temelju vlastitih prohtjeva oblikuje i primjenjuje. Ono omogućuje fokusiranje na pojedine segmente poslovanja iz kojih prezentiraju informacije potrebne za upravljanje poslovanjem. U ovisnosti o sadržanim informacijama razlikuju se razna područja računovodstva kao što su:

- računovodstvo troškova
- strateško menadžersko računovodstvo
- računovodstvo novčanih tokova

- računovodstvo poreza
- računovodstvo centara odgovornosti
- računovodstvo ciljanih troškova
- računovodstvo protokola
- društveno odgovorno računovodstvo
- računovodstvo povezanih osoba
- računovodstvo spajanja.

Navedeni niz različitih računovodstvenih područja govori o značaju i ulozi računovodstva u suvremenim uvjetima poslovanja, te upućuje na značajnu ulogu računovodstva u osiguranju smjernica razvoja gospodarstva po uzoru na zemlje razvijenog svijeta.

1.2. Regulatorni okvir računovodstva

Obvezu imaju sva poduzeća bez obzira na veličinu. Računovodstveni regulatorni okvir određen je Zakonom o računovodstvu, Međunarodnim računovodstvenim standardima, Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja i Hrvatskim standardima financijskog izvještavanja. Računovodstvo ovisi o cijelom nizu čimbenika, uključujući vanjske i unutarnje čimbenike. Vanjski čimbenici proizlaze iz zakona, propisa, načela i normi koji uređuju računovodstvo, a osim toga i tržišni uvjeti poslovanja, kulturni običaji zemlje i sl. utječu na računovodstveno uređenje. Unutrašnji čimbenici utjecaja na računovodstvo uključuju pripadnost pojedinoj grani, zahtjeve menadžera, primjenjivane tehnike obrade podataka, stručnost zaposlenih i sl., s napomenom da se isti razlikuju među kompanijama i istovremeno su specifični za svako društvo.

1.2.1. Zakon o računovodstvu

Sukladno Direktivi 2013/34/EU donesen je Zakon o računovodstvu (NN 78/15) koji je stupio na snagu 1. siječnja 2016. Navedeni zakon izmijenjen je i dopunjen Uredbom o izmjenama i dopunama novog Zakona o računovodstvu (NN 134/15) kao i Zakonom o izmjenama i

dopunama Zakona o računovodstvu (NN 120/16; 116/18; 42/20; 47/20). Računovodstveni okvir također je određen i Pravilnikom o strukturi i sadržaju godišnjih financijskih izvještaja (NN 95/16).

Regulatorni okvir određen Zakonom o računovodstvu (NN 78/15; 134/15; 120/16; 116/18; 42/20; 47/20) propisuje:

- računovodstvene poslove
- razvrstavanje poduzetnika
- knjigovodstvene isprave i poslovne knjige
- popis imovine i obveza
- primjenu standarda financijskog izvještavanja i tijelo za donošenje standarda financijskog izvještavanja
- godišnja financijska izvješća.

Zakon o računovodstvu čl. 7. definira računovodstvene poslove kao prikupljanje i obradu podataka na temelju knjigovodstvenih isprava, pripremu i vođenje poslovnih knjiga, pripremu i sastavljanje godišnjih financijskih izvještaja, te prikupljanje i obradu podataka u vezi pripreme i sastavljanja godišnjih izvješća te financijskih podataka za statističke porezne i druge potrebe.

Kao najznačajniji kriteriji koji se primjenjuju pri obavljanju računovodstvenih poslova sukladno Zakonu o računovodstvu (u nastavku ZOR-u) ističu se:

- obveza vođenja poslovnih knjiga (čl. 12. stavak 2. ZOR):
 - dnevnik (evidentira poslovne promjene slijedom nastanka)
 - glavna knjiga (skup svih konta otvorenih tijekom godine)
 - pomoćne knjige (razrada i dopuna konta glavne knjige);
- obveza izrade godišnjih financijskih izvještaja (čl.19. stavak 2. ZOR):
 - Bilanca – izvještaj o financijskom položaju

- Račun dobiti i gubitka
- Izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti
- Izvještaj o novčanim tokovima
- Izvještaj o promjenama kapitala
- Bilješke uz financijske izvještaje.

Bilanca – Izvještaj o financijskom položaju predstavlja prikaz imovine i njenih izvora na određeni dan. Imovina se u računovodstvenoj terminologiji naziva aktiva, a njeni izvori pasiva.

Račun dobiti i gubitka – "predstavlja prikaz prihoda i rashoda, te financijskog rezultata poslovanja za određeno vremensko razdoblje".

Izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti – "prikazuje nastale promjene kapitala tijekom razdoblja koje nisu obuhvaćene računom dobiti i gubitka".

Izvještaj o promjenama kapitala – "predstavlja prikaz strukture vlastitog kapitala i promjene na svim stavkama vlastitog kapitala i ukupno u odnosu na početak razdoblja".

Izvještaj o novčanim tokovima – "predstavlja prikaz priljeva i odljeva novca, te rezultat toga odnosa za određeno vremensko razdoblje".

Bilješke uz financijske izvještaje – "predstavljaju prikaz detaljne raščlambe i dodatne podatke za pojedine stavke iz bilance, računa dobiti i gubitka, te izvještaj o novčanim tokovima".

Obveza sastavljanja godišnjih financijskih izvještaja proizlazi iz razvrstavanja poduzetnika na osnovi pokazatelja utvrđenih na zadnji dan poslovne godine koja prethodi poslovnoj godini za koju se sastavljaju financijski izvještaji. Kriterij razvrstavanja poduzetnika temelji se na sljedećim pokazateljima (čl. 5. stavak 1. ZOR):

- iznos ukupne aktive
- iznos prihoda
- prosječan broj radnika tijekom poslovne godine.

Mikro poduzetnici su oni poduzetnici koji ne prelaze granične pokazatelje u dva od sljedeća tri uvjeta (čl. 5. stavak 2. ZOR):

- ukupna aktiva 2.600.000,00 kuna
- prihod 5.200.000,00 kuna
- prosječan broj radnika tijekom poslovne godine – 10 radnika.

Mali poduzetnici su oni koji nisu mikro poduzetnici i ne prelaze granične pokazatelje u dva od sljedeća tri uvjeta (čl. 5. stavak 3. ZOR):

- ukupna aktiva 30.000.000,00 kuna
- prihod 60.000.000,00 kuna
- prosječan broj radnika tijekom poslovne godine – 50 radnika.

Srednji poduzetnici su oni koji nisu ni mikro ni mali poduzetnici i ne prelaze granične pokazatelje u dva od sljedeća tri uvjeta (čl. 5. stavak 4. ZOR):

- ukupna aktiva 150.000.000,00 kuna
- prihod 300.000.000,00 kuna
- prosječan broj radnika tijekom poslovne godine – 250 radnika.

Veliki poduzetnici (čl. 5. stavak 5. ZOR) su poduzetnici koji prelaze granične pokazatelje u najmanje dva od tri prethodna uvjeta za srednje poduzetnike, te su veliki poduzetnici i banke, štedne banke, stambene štedionice, institucije za elektronički novac, društva za osiguranje, društva za reosiguranje, *leasing*-društva, društva za upravljanje UCITS fondovima, društva za upravljanje alternativnim investicijskim fondovima, UCITS fondovi - otvoreni investicijski fondovi s javnom ponudom, alternativni investicijski fondovi, mirovinska društva koja upravljaju obveznim mirovinskim fondovima, mirovinska društva koja upravljaju dobrovoljnim mirovinskim fondovima, dobrovoljni mirovinski fondovi, obvezni mirovinski fondovi te mirovinska osiguravajuća društva, društva za dokup mirovine, faktoring-društva, investicijska društva, burze, operateri multilateralne trgovinske platforme (MTP-a), središnja klirinška depozitarna društva, operateri središnjeg registra, operateri sustava poravnanja i/ili namire i operateri Fonda za zaštitu ulagatelja neovisno o tome ispunjavaju li uvjete za klasifikaciju u velike poduzetnike.

1.2.2. Računovodstveni standardi

Računovodstvene standarde se može definirati kao pravila kojih se kompanije moraju pridržavati prilikom pripremanja, priznavanja i prezentacije računovodstvenih stavki. Ukoliko su omeđeni državnim granicama, tada se govori o nacionalnim standardima, a ako su primjenjivi unutar različitih država tretiraju se kao međunarodni standardi. Trenutno su u Hrvatskoj temeljem ZOR-a propisani sljedeći standardi financijskog izvještavanja:

- Hrvatski standardi financijskog izvještavanja (HSFI),
- Međunarodni standardi financijskog izvještavanja (MSFI).

Nacionalni računovodstveni standardi, odnosno HSFI, (čl. 16. stavak 1.ZOR) predstavljaju računovodstvena načela i pravila priznavanja, mjerenja i klasifikacije poslovnih događaja te sastavljanja i prezentiranja financijskih izvještaja koje donosi Odbor za standarde financijskog izvještavanja. Kao što navodi *Odbor za standarde financijskog izvještavanja* cilj ovih standarda je da korisnicima financijskih izvještaja pruže kvalitetne, transparentne i usporedive informacije o financijskom položaju, financijskoj uspješnosti i novčanim tokovima kompanije potrebne za donošenje poslovnih odluka. Trenutno su na snazi sljedeći standardi:

- HSFI 1 – Financijski izvještaji
- HSFI 2 – Konsolidirani financijski izvještaji
- HSFI 3 – Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena, pogreške
- HSFI 4 – Događaji nakon datuma bilance
- HSFI 5 – Dugotrajna nematerijalna imovina
- HSFI 6 – Dugotrajna materijalna imovina
- HSFI 7 – Ulaganja u nekretnine
- HSFI 8 – Dugotrajna imovina namijenjena prodaji i prestanak poslovanja
- HSFI 9 – Financijska imovina
- HSFI 10 – Zalihe
- HSFI 11 – Potraživanja
- HSFI 12 – Kapital
- HSFI 13 – Obveze
- HSFI 14 – Vremenska razgraničenja
- HSFI 15 – Prihodi
- HSFI 16 – Rashodi

- HSFI 17 – Poljoprivreda.

Međunarodni standardi financijskog izvještavanja proizašli su iz potrebe harmonizacije financijskih izvještaja i informacija sadržanih u njima. Povezivanjem svjetskih tržišta u jedinstvenu cjelinu nužno je uspostaviti jedinstvena "pravila ponašanja" za sve koji se uključuju u tu cjelinu. Različite svjetske kulture, različiti sustavi obrazovanja i sl. utječu na razlike u računovodstvenim sustavima među zemljama, a time i na razlike u financijskom izvještavanju, čime se onemogućuje djelovanje tržišta kao jedinstvene cjeline, uslijed neusklađenosti i neusporedivosti računovodstvenih sustava i proizišlih financijskih izvještaja. Stoga se morao iznaći način kako bi se pomirili i uskladili različiti interesi, iskustva i tradicije. Upravo je to dovelo do razvoja Međunarodnih računovodstvenih standarda (dalje MRS) 1973. godine od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde IASC¹, preimenovanog 2001. godine u IASB², kojim su se nastojali unificirati i harmonizirati različiti računovodstveni sustavi. Posljedica neusklađenosti računovodstvenih sustava i financijskih izvještaja je cijeli niz računovodstvenih skandala kojim se ugrozilo povjerenje korisnika u financijske izvještaje, a time i opstojnost jedinstvenog tržišta. Navedeno je rezultiralo 2002. godine formiranjem *Sarbanes-Oxley zakona* kojim se zahtijeva globalna računovodstvena usklađenost kao sredstvo podizanja kvalitete financijskih izvještaja i vraćanja povjerenja u financijske izvještaje. Također je bitno istaknuti dinamičan karakter računovodstvenih standarda koji se manifestira u razvoju novih, nadopuni starih i stavljanju van uporabe pojedinih standarda sukladno proizišlim uvjetima okoline. Navedeno potvrđuje i početak projekta Odbora za međunarodne računovodstvene standarde još 1987. godine, nazvan tzv. *Comparability / Improvement Project* kojim su se nastojali prepravljati postojeći (MRS) i razvijati novi standardi (MSFI). Do sada je u okviru Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja prezentiran 41 MRS, te 17 MSFI-a. Uslijed toga ostavlja se mala mogućnost nacionalnim računovodstvenim standardima za kreativnost, te se postiže veći stupanj međunarodne usklađenosti. Cilj međunarodnih standarda financijskog izvještavanja nije ukidanje nacionalnih standarda već unapređivanje i pružanje okvira unutar kojeg se trebaju naći nacionalni računovodstveni standardi. Primjenom okvira međunarodnih standarda financijskog izvještavanja pri izradi financijskih izvještaja, osigurava se da informacije sadržane u njima budu razumljive i pouzdane, značajne za donositelja odluka i usporedive s informacijama iz ostalih financijskih izvještaja. Sukladno *čl. 16. Zakona o računovodstvu,*

¹ IASC-International Accounting Standard Committee

² IASB-International Accounting Standard Board

propisani su Hrvatski standardi financijskog izvještavanja i Međunarodni standardi financijskog izvještavanja koji obuhvaćaju Međunarodne računovodstvene standarde (MRS), njihove dopune i povezana tumačenja te Međunarodne standarde financijskog izvještavanja (MSFI), njihove dopune i povezana tumačenja, koji su utvrđeni od Europske komisije i objavljeni u službenom listu Europske unije. Nadalje, *čl. 17. Zakona o računovodstvu* propisuje primjenu standarda financijskog izvještavanja s tim da mikro, mali i srednji poduzetnici pri sastavljanju godišnjih financijskih izvještaja trebaju primjenjivati HSFI, dok veliki poduzetnici i subjekti od javnog interesa pri sastavljanju godišnjih financijskih izvještaja trebaju primjenjivati MSFI. Primjena MSFI-a nije prikladna za mikro, male i srednje kompanije, jer su preopširna i prezahvatljiva za njihovo izvještavanje, međutim ukoliko oni to žele mogu ih primijeniti u cijelosti. Međunarodni standardi financijskog izvještavanja se prevode, objavljuju i tumače od strane *Odbora za standarde financijskog izvještavanje*, te stupaju na snagu objavljivanjem u Službenom glasilu Europske unije.

1.2.3. Porezni okvir računovodstvene djelatnosti

Računovodstvena djelatnost određena je i cijelim nizom poreznih oblika koji određuju načine provedbe računovodstvenih knjiženja. Kao jedan od najutjecajnijih poreznih oblika ističe se Porez na dodanu vrijednost koji je reguliran:

- Zakonom o porezu na dodanu vrijednost (NN 73/13, 148/13, 153/13, 143/14, 115/16, 106/18, 121/19, 138/20)
- Pravilnikom o porezu na dodanu vrijednost (NN 79/13, 160/13, 157/14, 130/15, 1/17 i 41/17, 128/17, 1/19, 1/20).

Porezom na dodanu vrijednost oporezuje se dodana vrijednost koja predstavlja razliku između vrijednosti prodaje proizvedenih dobara i usluga i vrijednosti kupovina kojima su ta dobra i usluge proizvedeni, odnosno predstavlja novostvorenu vrijednost koju poduzetnik dodaje proizvodu prije nego što ga proda kao novi proizvod. Porezni obveznik u smislu Zakona o PDV-u je svaka osoba koja samostalno obavlja bilo koju gospodarsku djelatnost bez obzira na svrhu i rezultat obavljanja te djelatnosti. Zakon o PDV-u čl. 26. propisuje da je svaki poduzetnik koji je u 2017. godini ostvario oporezive isporuke u iznosu većem od 300.000,00 kn na godišnjoj razini obavezan upisati se od 01.01.2020. u registar obveznika PDV-a.

Predmet oporezivanja PDV-om (čl. 4. Zakona o PDV-u) je:

- isporuka dobara u tuzemstvu uz naknadu koju obavi porezni obveznik koji djeluje kao takav,
- obavljanje usluga u tuzemstvu uz naknadu koje obavi porezni obveznik koji djeluje kao takav,
- stjecanje dobara unutar Europske unije (u određenim slučajevima),
- uvoz dobara.

Poreznu osnovicu PDV-a (čl.33. NN 115/16 Zakon o PDV-u) pri isporuci dobara i usluga čini naknada koju je isporučitelj primio ili treba primiti od kupca ili neke druge osobe za te isporuke uključujući iznose subvencija koji su izravno povezani s cijenom isporučenih dobara ili usluga. U poreznu osnovicu uračunavaju se iznosi poreza, carina, pristojbi i sličnih davanja, osim PDV-a, te sporedni troškovi kao što su provizije, troškovi pakiranja, prijevoza i osiguranja koje isporučitelj dobara ili usluga zaračunava kupcu ili primatelju. U poreznu osnovicu ne ulaze sniženja cijena, odnosno popusti zbog prijevremenog plaćanja i popusti što se kupcu odobri u trenutku isporuke, kao ni iznosi koje porezni obveznik zaračuna ili primi od kupca kao povrat za izdatke koje je platio u njegovo ime i za njegov račun i koje u evidencije unosi kao prolazne stavke.

Porez na dodanu vrijednost se obračunava i plaća po stopi od 25%. Uz navedenu opću stopu PDV-a propisane su i dvije snižene stope (čl. 38. NN 115/16, 106/18):

Snižena stopa od 5% primjenjuje se na isporuke sljedećih dobara i usluga:

- sve vrste kruha,
- mlijeka (osim kiselog mlijeka, jogurta, kefira, čokoladnog mlijeka),
- knjiga određenog sadržaja (stručnog, znanstvenog, umjetničkog, kulturnog...),
- lijekove koji se izdaju na liječnički recept ,
- medicinsku opremu, pomagala i druge sprave koje se koriste za ublažavanje liječenja invalidnosti i propisane su Pravilnikom Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje,
- kino ulaznica,

- novine novinskog nakladnika koji ima statut medija, otisnute na papiru koje izlaze dnevno i kao opće-informativni tisak, osim onih koje u cijelosti ili većim dijelom sadrže oglase ili služe oglašavanju,
- znanstvene časopise.

Snižena stopa od 13% primjenjuje se na isporuke sljedećih dobara i usluga:

- usluge smještaja ili smještaja s doručkom, polupansiona ili punog pansiona u svim vrstama komercijalnih ugostiteljskih objekata i usluge agencijske provizije za naprijed navedene usluge,
- novine i časopise otisnute na papiru koje izlaze periodično, osim na one koji u cijelosti ili uglavnom sadrže oglase ili služe oglašavanju,
- jestiva ulja i masti, biljnog i životinjskog podrijetla,
- dječje sjedalice za automobile te dječja hrana i prerađena hrana na bazi žitarica za dojenčad i malu djecu,
- isporuka vode, osim vode koja se stavlja na tržište u bocama ili u drugoj ambalaži,
- ulaznice za koncerte,
- isporuka električne energije,
- javna usluga prikupljanja otpada,
- urne i ljesovi,
- sadnice i sjemenje, gnojiva i pesticidi,
- hrana za životinje, osim hrane za kućne ljubimce,
- isporuku živih životinja: goveda, svinja, ovaca, koza, konja, magaraca, domaće peradi, kunića i zečeva,
- isporuku svježeg ili rashlađenog mesa i jestivih klaoničkih proizvoda,

- isporuku žive ribe,
- isporuku svježe ili rashlađene ribe, mekušaca i ostalih vodenih beskralježnjaka,
- isporuku svježeg ili rashlađenog povrća, korijena i gomolja,
- isporuku svježeg i suhog voća i orašastih plodova,
- isporuku svježih jaja peradi, u ljusci,
- usluge i povezana autorska prava pisaca, skladatelja i umjetnika izvođača koji su članovi odgovarajućih organizacija za kolektivno ostvarivanje prava koje obavljaju tu djelatnost po posebnim propisima iz područja autorskog i srodnih prava te uz prethodno odobrenje središnjeg državnog tijela nadležnog za intelektualno vlasništvo.

Zakon o PDV-u propisuje i određena porezna oslobođenja koja su definirana od članka 39. do članka 56. Zakona o PDV-u.

Porez na dodanu vrijednost dvojako utječe na računovodstvena knjiženja i to:

- stvaranjem obveze za porez na dodanu vrijednost po izdanim fakturama,
- stvaranjem potraživanja za pretporez po primljenim fakturama.

Temeljem izdanih faktura poduzetnik ima obvezu obračuna i iskazivanja obveze za PDV u ovisnosti o primjenjivanim stopama na sljedećim kontima:

- 240010 Obveza za PDV 5%
- 240011 Obveza za PDV 13%
- 240012 Obveza za PDV 25%

Prikaz knjiženja porezne obveze po izdanoj fakturi:

2400 Obveza za PDV	120 Potraživanja od kupaca
iznos PDV-a	ukupan iznos fakture

75/76 Prihodi od prodaje

iznos prihoda

Temeljem primljenih faktura poduzetnik ima pravo obračuna i iskazivanja potraživanja za pretporez u ovisnosti o primjenjivanim stopama na sljedećim kontima:

- 140010 Pretporez 5%
- 140011 Pretporez 13%
- 140012 Pretporez 25%

Prikaz knjiženja potraživanja za pretporez po primljenoj fakturi:

1400 Pretporez		220 Dobavljači	
iznos PDV-a			ukupan iznos fakture
0,1,3,4,6 Imovina/Trošak			
nabavna vrijednost imovine ili iznos troška			

Pored prethodno prikazanih obračuna i iskazivanja PDV-a, od 1. siječnja 2015. Zakonom o PDV-u čl. 125. NN 143/14, 121/19, 138/20 dopušten je obračun PDV-a po naplaćenim naknadama za obavljene isporuke. Navedeni obračun dopušten je za sve porezne obveznike čija vrijednost isporuka dobara i usluga u prethodnoj kalendarskoj godini nije bila veća od 15.000.000,00 kuna bez PDV-a. Porezni obveznik koji se odluči za primjenu obračuna PDV-a po naplaćenim naknadama mora najkasnije do kraja tekuće kalendarske godine podnijeti pisanu izjavu nadležnoj ispostavi Poreznoj uprave o početku primjene postupka oporezivanja prema naplaćenim naknadama, te se po odobrenju postupka poduzetnik obvezuje primjenjivati isti kroz naredne tri godine. Također, primjena postupka oporezivanja prema naplaćenim naknadama zahtijeva obvezu poduzetnika da na računu iskaže sljedeću izjavu: "obračun prema naplaćenim naknadama".

Porezni obveznik koji primjenjuje postupak oporezivanja prema naplaćenim naknadama ima pravo na odbitak pretporeza u trenutku kada je isporučitelju platio račun za isporučena dobra ili obavljene usluge.

Poreznom obvezniku koji primjenjuje postupak oporezivanja prema naplaćenim naknadama obveza obračuna PDV-a nastaje na dan primitka plaćanja.

Porez na dobit predstavlja porezni oblik koji također utječe na računovodstvena knjiženja pri iskazivanju ostvarenog poslovnog rezultata.

Porezni obveznik (Zakon o porezu na dobit, čl. 2. NN 143/14, 106/18, 121/19) je trgovačko društvo i druga pravna i fizička osoba koja gospodarsku djelatnost obavlja samostalno, trajno i radi ostvarivanja dobiti, dohotka ili prihoda ili drugih gospodarskih procjenjivih koristi. Porezni obveznik je i fizička osoba koja ostvaruje dohodak od obrta i s obrtom izjednačenih djelatnosti prema propisima o porezu na dohodak ako je u prethodnom poreznom razdoblju ostvario ukupni primitak veći od 7.500.000,00 kuna

Porezna osnovica (Zakon o porezu na dobit, čl. 5. NN 115/16, 121/19) je dobit koja se utvrđuje prema računovodstvenim propisima kao razlika prihoda i rashoda prije obračuna poreza na dobit, uvećana i umanjena prema odredbama ovoga Zakona.

Porez na dobit (Zakon o porezu na dobit, čl. 5. NN 115/16, 138/20) obračunava se i iskazuje na utvrđenu poreznu osnovicu po stopi:

- 10% ako su u poreznom razdoblju ostvareni prihodi do 7.500.000,00 kuna, ili
- 18% ako su u poreznom razdoblju ostvareni prihodi jednaki ili veći od 7.500.000,01 kuna.

Prikaz knjiženja obveza poreza na dobit:

2430 Obveza za porez na dobit	803 Porez na dobit
iznos poreza na dobit	iznos poreza na dobit

Da bi se utvrdio poslovni rezultat razdoblja potrebno je međusobno zatvoriti konta 800 – Dobit prije oporezivanja i 803 – Porez na dobit, a utvrđenu razliku proknjižiti na konto 804 – Dobit razdoblja.

2. TRGOVINA

2.1. Pojmovno određenje i obilježja trgovine

Definicija trgovine datira još iz 1458. godine od strane Dubrovčanina Benedikta Kotruljevića za koju on kaže da je "trgovina vještina ili skup pravila po kojima se legitimne osobe pravično vladaju u trgovačkim stvarima, radi očuvanja ljudskog roda s nadom u dobitak". U širem smislu, trgovinu bi se moglo definirati kao gospodarsku djelatnost koja se sastoji u stalnom izboru, razvijanju i nabavljanju različitih vrsta roba, u skladištenju i čuvanju zaliha roba koje su potrebne za prodavanje te preprodaji robe velikom broju pojedinačnih i organiziranih potrošača, u količinama, na način, na onome mjestu i u ono vrijeme koje odgovara njihovim zahtjevima, a sve to s tendencijama poslovnog povezivanja i suradnje s proizvođačima i s potrošačima.

Temeljem Zakon o trgovini čl. 3 (NN 68/13) **trgovina** je gospodarska djelatnost kupnje i prodaje robe i/ili pružanja usluga u trgovini u svrhu ostvarivanja dobiti ili drugog gospodarskog učinka.

Djelatnost trgovine može obavljati pravna i/ili fizička osoba, odnosno trgovac koji je registriran za obavljanje te djelatnosti. Zakon o trgovini čl. 4 (NN 68/13; 30/14) definira **trgovca** kao pravnu ili fizičku osobu registriranu za obavljanje kupnje i prodaje robe i/ili pružanja usluga u trgovini.

Zakon o trgovini čl. 5 (NN 30/14) propisuje da osim trgovaca djelatnost trgovine mogu obavljati:

- Nositelj ili član OPG-a,
- Pravna ili fizička osoba koja nema obvezu upisa u Upisnik dobavljača sadnog materijala u skladu s posebnim propisima, kad poljoprivredni sadni materijal prodaje na malo izvan prodavaonice,
- Pravna ili fizička osoba upisana u Upisnik šumo posjednika,
- Osoba koja posjeduje povlasticu za gospodarski ribolov,

- Pravne osobe (udruge, zadruge, ustanove i sl.) koje prema posebnim propisima radi ostvarivanja svojih ciljeva, a sukladno odredbama statuta ili drugih općih akata svoje proizvode prodaju na malo izvan prodavaonica
- Pravna ili fizička osoba registrirana za obavljanje proizvodne djelatnosti kad svoje proizvode prodaje na malo.

Trgovac se bavi trgovinom slobodno i uz jednake uvjete na tržištu. Zabranjeno je ponašanje trgovca koje je suprotno dobrim poslovnim običajima, kojim se narušava slobodno tržišno natjecanje te kojim se nanosi šteta potrošačima. Ali, aktima državnih tijela ne može se trgovcu ograničiti pravo slobodnog nastupanja na tržištu, zabranjivati tržišno natjecanje ili dovesti u nejednak položaj na tržištu pojedine trgovce i potrošače, osim u slučajevima propisanim zakonom. Svrha trgovine očituje se u koristi svakoga onoga tko se njome bavi.

Temeljni procesi trgovačke djelatnosti uključuju:

- kupnju trgovačke robe,
- prodaju trgovačke robe.

Sve provedene trgovačke aktivnosti trgovac mora evidentirati, odnosno kao što i propisuje Zakon o računovodstvu čl. 7 (NN 120/16, 116/18) poduzetnik je dužan prikupljati i sastavljati knjigovodstvene isprave, voditi poslovne knjige te sastavljati godišnje financijske izvještaje na način da je moguće provjeriti poslovne događaje, financijski položaj i uspješnost poslovanja. Knjigovodstvene isprave, poslovne knjige i godišnji financijski izvještaji predstavljaju računovodstvenu dokumentaciju kojoj poduzetnik mora osigurati (čl.7. stavak 6. ZOR):

- točnost,
- potpunost,
- provjerljivost,
- razumljivost i
- zaštićenost od oštećenja i promjena.

2.1.1. Knjigovodstvene isprave

Knjigovodstvena isprava (čl.8. ZOR NN 134/15, 120/16) je svaki interno ili eksterno sastavljen pisani dokument ili elektronički zapis o poslovnom događaju, temeljem koje se unose podatci u poslovne knjige. Knjigovodstvena isprava mora biti vjerodostojna, uredna i sastavljena na način da se iz iste može spoznati nastali poslovni događaj. Knjigovodstvena isprava mora nedvojbeno i istinito prikazivati sve podatke vezane uz poslovni događaj, odnosno mora sadržavati:

1. Naziv i broj knjigovodstvene isprave ili jedinstvenu identifikacijsku oznaku knjigovodstvene isprave,
2. Opis sadržaja poslovnog događaja i identifikacija sudionika poslovnog događaja,
3. Novčani iznos ili cijenu po mjernoj jedinici s obračunom ukupnog iznosa,
4. Datum poslovnog događaja ako nije isti kao datum izdavanja,
5. Datum izdavanja knjigovodstvene isprave,
6. Potpis osobe odgovorne za sastavljanje knjigovodstvene isprave.

Knjigovodstvene isprave (čl. 10 ZOR NN 120/16, 116/18) čuvaju se kao izvorni pisani dokument na nositelju elektroničkog zapisa ili pretvorene na nositelju mikrografske obrade i to:

- isplatne liste, analitička evidencija o plaćama za koje se plaćaju obvezni doprinosi – trajno,
- isprave na temelju kojih su podaci uneseni u dnevnik i glavnu knjigu – najmanje jedanaest godina,
- isprave na temelju kojih su podaci uneseni u pomoćne knjige – najmanje jedanaest godina.

Knjigovodstvena isprava predstavlja pisani dokaz o nastanku poslovnog događaja temeljem kojeg se obavlja knjiženje u poslovnim knjigama, te se može razvrstati kao:

- ulazna ili izlazna faktura,
- skladišna primka,
- otpremnica,
- izdatnice,
- blagajnička uplatnica i isplatnica,
- izvadci sa transakcijskog računa,
- povratnica,
- zapisnik o promjeni cijena,
- međuskladišnica ...

2.1.2. Poslovne knjige

Nastale poslovne događaje poduzetnik je obvezan evidentirati kroz poslovne knjige prema načelu dvojnog knjigovodstva temeljem kojeg se svaki poslovni događaj evidentira upisivanjem najmanje dvije stavki čime se osigurava bilančna ravnoteža. Evidencija poslovnog događaja zahtijeva:

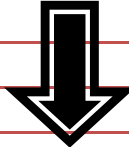
- Nastanak poslovnog događaja,
- Vrijednosni izraz poslovnog događaja,
- Utjecaj poslovnog događaja na bilancu i račun dobiti i gubitka,
- Knjigovodstvenu ispravu koja dokazuje nastanak poslovnog događaja.

Poslovne knjige (čl. 12. stavak 2. ZOR NN 134/15) koje je poduzetnik obvezan voditi su:

- Dnevnik,
- Glavna knjiga i
- Pomoćne knjige.

Dnevnik predstavlja poslovnu knjigu u koju se poslovni događaji unose kronološki, odnosno slijedom vremenskom nastanka. Dnevnik se može ilustrirati sljedećom slikom:

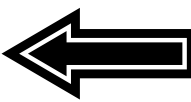
Slika 2.: Dnevnik

Datum	Knjigovodstvena isprava	Konto	Opis	Duguje	Potražuje
					
	Total				D = P

Izvor: obrada autora

Glavna knjiga je sustavna knjigovodstvena evidencija promjena nastalih na financijskom položaju i uspješnosti poslovanja. Prikazuje poslovne događaje po temeljnim računovodstvenim kategorijama (imovini, obvezama, kapitalu, prihodima i rashodima). Pregled je sistematiziran po **kontima**, tj. predstavlja raščlanjenu bilancu na temeljne računovodstvene kategorije. Glavna knjiga se može ilustrirati sljedećom slikom:

Slika 3.: Glavna knjiga

Naziv konta: _____					
Šifra konta: _____					
Datum	Knjigovodstvena isprava	Opis	Duguje	Potražuje	
Total			D = P		

Izvor: obrada autora

Pomoćne knjige predstavljaju detaljnu raščlambu glavne knjige, odnosno analitički prikazuje pojedine stavke uključene u glavnu knjigu. Pomoćne knjige se dijele na analitičke evidencije kojim se detaljno raščlanjuju konta kupaca, dobavljača, imovine, troškova, zaliha i dr., te pomoćne knjige kojima se dopunjuju podatci glavne knjige kao npr. knjiga blagajne, knjiga inventara, knjiga ulaznih računa, knjiga izlaznih računa i dr.

Poslovne knjige se otvaraju na temelju zaključne bilance sastavljene na kraju prethodne godine ili na temelju popisa imovine i obveza kod novoosnovanih društava ili na temelju knjigovodstvene isprave, a zaključuju se:

- zadnji dan poslovne godine,
- dan koji prethodi statusnoj promjeni,
- dan prije prestanka obavljanja djelatnosti sukladno posebnim propisima ako je poduzetnik fizička osoba,
- dan koji neposredno prethodi početku postupka likvidacije ili stečaja.

Poslovne knjige se zaključuju najkasnije četiri mjeseca po završetku poslovne godine te se zaključene poslovne knjige moraju čuvati najmanje jedanaest godina (čl.14. ZOR).

Primjer:

Sastavi Dnevnik i Glavnu knjigu temeljem sljedećih poslovnih događaja

1. Dana 3.2.2020. primljena je faktura od dobavljača robe za kupljenu robu u iznosu od 20.000,00 kn + PDV.
2. Dana 4.2.2020. primljena je faktura dobavljača za uslugu transporta robe u iznosu od 3.000,00 kn + PDV.
3. Dana 8.2.2020. izdana je faktura kupcu za obavljene promidžbene usluge na iznos od 500,00 kn + PDV.
4. Dana 10.2.2020. prodana je roba i izdana faktura kupcu u iznosu od 3.000,00 kn + PDV.
5. Dana 15.2.2020 plaćene su obveze prema dobavljačima u cijelosti.
6. Dana 18.2.2020. naplaćena su potraživanja od kupaca u cijelosti.

Dnevnik

Datum	Knjigovodstvena isprava	Konto	Opis	Duguje	Potražuje
3.2.2020.	Faktura	2200	Dobavljač robe		25.000,00
		6500	Kup. cijena robe	20.000,00	
		1400	Pretporez	5.000,00	
4.2.2020.	Faktura	2201	Dobavljač usluge		3.750,00
		6510	Troškovi transporta	3.000,00	
		1400	Pretporez	750,00	
8.2.2020.	Faktura	1201	Kupci usluga	625,00	
		7516	Prihod od promidžbe		500,00
		2400	Obveze za PDV		125,00
10.2.2020.	Faktura	1200	Kupci dobara	3.750,00	
		7600	Prihod od prodaje robe		3.000,00
		2400	Obveze za PDV		750,00
15.2.2020.	Isplata obveza	1000	Transakcijski račun		28.750,00
		2200	Dobavljači dobara	25.000,00	

		2201	Dobavljači usluga	3.750,00	
18.2.218.	Naplata potraživanja	1000	Transakcijski račun	4.375,00	3.750,00
		1200	Kupci dobara		625,00
		1201	Kupci usluga		

Glavna knjiga

Naziv konta: <u>2200</u>				
Šifra konta: <u>Dobavljači dobara</u>				
Datum	Knjigovodstvena isprava	Opis	Duguje	Potražuje
3.2.2020.	Faktura	Dobavljač robe		25.000,00
15.2.2020.	Izvadak sa tr. računa	Dobavljač robe	25.000,00	

Glavna knjiga

Naziv konta: <u>2201</u>				
Šifra konta: <u>Dobavljači usluga</u>				
Datum	Knjigovodstvena isprava	Opis	Duguje	Potražuje
4.2.2020.	Faktura	Dobavljač usluge		3.750,00
15.2.2020.	Izvadak sa tr. računa	Dobavljač usluge	3.750,00	

Glavna knjiga

Naziv konta: <u>1201</u>				
Šifra konta: <u>Kupci usluga</u>				
Datum	Knjigovodstvena isprava	Opis	Duguje	Potražuje
8.2.2020.	Faktura	Kupci usluga	625,00	
18.2.2020.	Izvadak sa tr. računa	Kupci usluga		625,00

Glavna knjiga

Naziv konta: <u>1200</u>				
Šifra konta: <u>Kupci dobara</u>				
Datum	Knjigovodstvena isprava	Opis	Duguje	Potražuje
10.2.2020.	Faktura	Kupci dobara	3.750,00	
18.2.2020.	Izvadak sa tr. računa	Kupci dobara		3.750,00

2.2. Uvjeti za obavljanje trgovine

Ministarstvo gospodarstva propisalo je opće uvjete za obavljanje djelatnosti trgovine koji uključuju:

- registraciju djelatnosti,
- minimalno tehničke i druge uvjete,
- potrebite dokumente,
- nadležna tijela i propise.

Registracija djelatnosti se provodi u ovisnosti da li je riječ o pravnoj ili o fizičkoj osobi.

Trgovac pravna osoba upisuje djelatnost trgovine u sudski registar pri nadležnom trgovačkom sudu (prema sjedištu pravne osobe).

Trgovac fizička osoba – obrtnik upisuje djelatnost trgovine u obrtni registar koji se vodi pri nadležnom Uredu državne uprave u županiji, prema mjestu sjedišta obrta.

Djelatnost trgovine mogu obavljati i druge fizičke i pravne osobe, ako su upisane u odgovarajuće zakonom propisane Upisnike ili registre.

Ukoliko će se baviti trgovinom putem Interneta tada trgovac mora registrirati i djelatnost pod nazivom - usluge informacijskog društva.

Provedbom registracije trgovac pristupa izradi adekvatnog pečata koji će sadržavati sve potrebite oznake trgovca. Izrada pečata temelji se na preslici rješenja o upisu u trgovački ili registar obrtnika. Izrađeni pečat trgovac prvi put upotrebljava pri registraciji u Državnom zavodu za statistiku prilikom odabira Nacionalne Klasifikacije Djelatnosti (NKD).

Obavljanje djelatnosti trgovine iziskuje udovoljavanje određenim uvjetima. Djelatnost trgovine (izuzev djelatnosti u okviru sajmovi, priredbi i izložbi) mora zadovoljiti sljedeće uvjete:

- minimalno tehnički uvjeti, kojima moraju udovoljavati prodajni objekti, oprema i sredstva pomoću kojih se obavlja trgovina te drugi uvjeti propisani posebnim propisima s obzirom na oblik i način obavljanja trgovine;
- opći sanitarni i zdravstveni uvjeti i uvjeti sukladni propisima o hrani kojima moraju udovoljavati prodajni objekti, oprema, sredstva i osobe koje neposredno posluju s robom, koja može utjecati na zdravlje ljudi;
- uvjeti propisani posebnim propisima, sukladno vrsti robe, načinu trgovanja robom, fizikalno – kemijskim i drugim karakteristikama robe;
- uvjeti o gradnji, o higijeni, prevenciji požara, zaštiti na radu i zaštiti okoliša.

Gore navedenim propisima određuju se minimalni uvjeti što ih moraju ispunjavati prostorije, oprema i uređaji u prodajnim objektima, uvjeti glede vanjskih površina prodajnog objekta i uvjeti za prodaju robe izvan prodajnih objekata. Osobe koje obavljaju određene poslove u trgovini, moraju ispunjavati uvjete minimalne stručne spreme za obavljanje tih poslova. Radno vrijeme i raspored dnevnog i tjednog radnog vremena prodavaonica i drugih oblika trgovine, radno vrijeme u dane državnih blagdana i neradnih dana u kojem je trgovac dužan poslovati te radno vrijeme za tržnice, mjesne sajmove, izložbe i druge povremene načine obavljanja trgovine i sl. propisuje Zakon o trgovini (NN 68/13, 30/14).

Trgovac podnosi zahtjev za izdavanje rješenja o ispunjavanju uvjeta za obavljanje djelatnosti trgovine u mjesno nadležnom uredu državne uprave u županiji. Uz zahtjev za izdavanje rješenja o ispunjavanju uvjeta za obavljanje djelatnosti trgovine trgovac je obavezan priložiti:

- presliku rješenja Trgovačkog suda o upisu u sudski registar (za pravne osobe) ili rješenje o upisu u Obrtni registar (za fizičke osobe) ili dokaz o upisu u Upisnik sukladno posebnim propisima;
- dokaz o pravu korištenja poslovnog prostora (vlasnički list, ugovor o zakupu);
- dokaz da se građevina može koristiti za obavljanje djelatnosti;
- dokaz o ispunjavanju uvjeta poslovnog prostora temeljem posebnih propisa:
 - uporabna dozvola izdana sukladno čl. 136., 182. ili 184. novog Zakona o gradnji

- akti i dokumenti sukladno čl. 175. st. 6. Zakona o gradnji (ako se objekt nalazi u povijesno kulturnim objektima, prethodno odobrenje Gradskog zavoda za zaštitu spomenika kulture i prirode)
- izvješće o ispravnosti električnih instalacija, izvješće o nepropusnosti plinskih instalacija i o ispravnosti plinskog trošila ukoliko se isto nalazi u poslovnom prostoru te izvješće o higijenskoj ispravnosti vode za piće.

Temeljni zakon koji propisuje obavljanje trgovine je Zakon o trgovini. Zakon o trgovini (NN 87/08, 96/08, 116/08, 76/09, 114/11, 68/13, 30/14, 32/19, 98/19, 32/20) dodatno propisuje i:

- Uvjete za obavljanje djelatnosti trgovine na domaćem tržištu,
- Uvjete za obavljanje trgovine s inozemstvom,
- Privremeni izvoz i uvoz,
- Posebne oblike trgovine s inozemstvom,
- Trgovinske zaštitne mehanizme,
- Osnivanje stranih predstavništva u RH,
- Prava fizičkih osoba pri uvozu i izvozu,
- Mjere ograničenja obavljanja trgovine,
- Radno vrijeme u djelatnosti trgovine,
- Mjere zabrane nepoštenog trgovanja,
- Nadzor i upravne mjere.

Pored Zakona o trgovini trgovačka društva podliježu obvezama i propisima:

- Zakona i Pravilnika o PDV-u,
- Zakona i Pravilnika o porezu na dobit,
- Zakona i Pravilnika o porezu na dohodak,

- Zakona o zaštiti potrošača,
- Zakona o radu,
- Zakona o zaštiti na radu
- Zakona o elektroničkoj trgovini,
- Zakona o minimalnoj plaći,
- Zakona o mirovinskom osiguranju i obveznom zdravstvenom osiguranju.

3. RAČUNOVODSTVO ROBE

Gospodarska djelatnost trgovine se obavlja sa svrhom kupovine radi daljnje prodaje robe i približavanja robe potrošaču, odnosno kupcu. Robna razmjena predstavlja osnovna djelatnost trgovine. Budući da se želi govoriti o tome što je trgovina, ustanovit će se prije drugih stvari koja je razlika između riječi "roba" i "trgovina". Treba znati da se pod riječju "roba" podrazumijevaju sve stvari koje se prodaju, kupuju i zamjenjuju, a pod nazivom "trgovina" podrazumijevaju se vještina, odnosno pravilnik, uredba, propis i ustrojstvo po kojima se obavljaju i ugovaraju poslovi u vezi sa spomenutom "robom". Stoga se pod pojmom trgovačka roba podrazumijeva materijalna imovina nabavljena s namjerom daljnje prodaje.

Računovodstvo robe osigurava podatke o trošku nabave za vrstu i količinu prodane robe.

Od trenutka nabave do trenutka prodaje trgovačka roba predstavlja kratkotrajnu imovinu, te se evidentira na zalihama. Zakonsko regulatorni okvir zaliha određen je temeljem Hrvatskog standarda financijskog izvještavanja 10 (HSFI 10) i Međunarodnog računovodstvenog standarda 2 (MRS 2), kojim zalihe predstavljaju dio tekuće imovine poslovnog subjekta koja se koristi u poslovnim operacijama za proizvodnju ili prodaju.

3.1. Hrvatski standard financijskog izvještavanja 10 – Zalihe

Hrvatske standarde financijskog izvještavanja (*HSFI*) donosi Odbor za standarde financijskog izvještavanja. HSFI-ovi su prije svega izrađeni za mikro, male i srednje pravne osobe te su stoga jednostavni za primjenu. HSFI 10 je u skladu s MRS 1, MRS 2, MRS 21, MRS 23, MRS 37 u okviru kojega zalihe trgovačke robe predstavljaju kratkotrajnu imovinu koja se drži zbog prodaje u redovnom toku poslovanja.

Zalihe trgovačke robe uključuju:

- kupljenu robu koja se drži za ponovnu prodaju
- proizvedenu gotovu robu.

Prema načinu pribavljanja zaliha prije svega nastaju:

- kupnjom od dobavljača
- vlastitom proizvodnjom.

S formalnog i računovodstvenog aspekta u svezi sa zalihama važni su i sljedeći propisi:

- Zakon o porezu na dobit
- Zakon o porezu na dodanu vrijednost
- Posebni porezi – trošarine
- Zakon o porezu nekretnina
- Pravilnik o dopuštenoj visini kala, rasipa, kvara i loma
- Temeljna računovodstvena načela.

3.2. Mjerenje zaliha trgovačke robe

Zalihe trgovačke robe se mjere po trošku zaliha ili po neto vrijednosti koja se treba realizirati, ovisno o tome što je niže. Prilikom početnog vrednovanja zaliha treba ih mjeriti isključivo po trošku. Nakon početnog priznanja, zalihe se trebaju mjeriti po trošku ili po neto utrživoj vrijednosti ovisno o tome što je niže.

Neto utrživa vrijednost - procijenjena prodajna cijena u toku redovnog poslovanja umanjena za procijenjene troškove dovršenja i procijenjene troškove koji su nužni za obavljanje prodaje. To je neto iznos kojeg poduzetnik očekuje realizirati prodajom zaliha u redovitom toku poslovanja.

Često se neto utrživa vrijednost poistovjećuje s fer vrijednosti međutim **fer vrijednost** predstavlja iznos za koji se neka imovina može razmijeniti ili obveza podmiriti između informiranih nepovezanih stranaka koje su voljne obaviti transakciju.

Trošak zaliha trgovačke robe ili uskladištivi trošak obuhvaća:

- troškove nabave,
- troškove konverzije,
- ostale troškove koji su nastali u dovođenju zaliha na sadašnju lokaciju i sadašnje stanje.

Troškovi nabave uključuju:

- kupovnu cijenu, uvozne carine i druge poreze koji se ne refundiraju,
- troškove prijevoza i montaže,
- druge troškove koji se mogu izravno pripisati nabavci gotovih roba, materijala i usluga,

uz napomenu da se:

- trgovački popusti, rabati i slične stavke oduzimaju kod određivanja troškova kupnje,
- mogu uključiti tečajne razlike koje nastaju izravno kod posljednje nabavke zaliha fakturirane u stranoj valuti u rijetko dopuštenom okolnostima u dozvoljenom alternativnom postupku u MRS – u 21.

Troškovi konverzije uključuju:

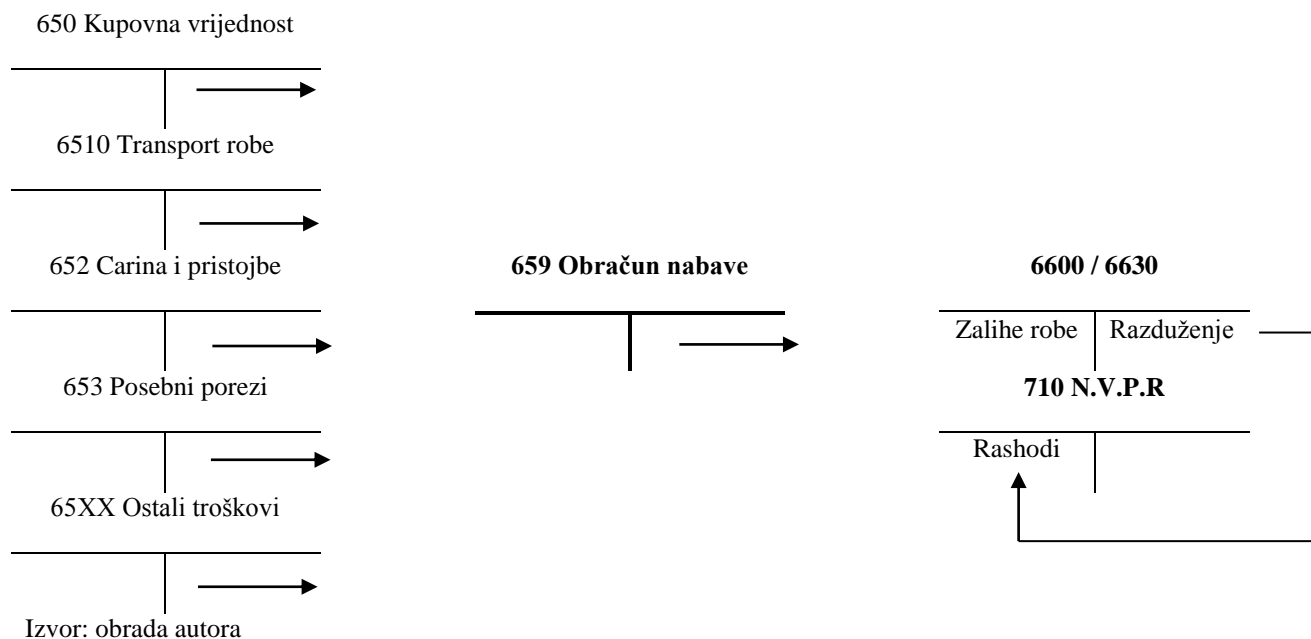
- troškovi transformacije (dorada, obrada i pakiranje),
- izravni troškovi potrebni za dovođenje robe u stanje za prodaju.

Ostali troškovi uključuju se u trošak zaliha samo u mjeri u kojoj su stvarno nastali u svezi dovođenja zaliha na sadašnju lokaciju i u sadašnje stanje, kao npr. opći neproizvodni troškovi ili troškovi dizajniranja proizvoda za određene kupce.

Troškovi zaliha trgovačke robe ili uskladištivi troškovi se uključuju u vrijednosti zaliha preko **Razreda 6**, te se kroz zalihe iskazuju se u bilanci poduzeća, a nadoknađuju se iz prihoda u razdoblju u kojem su zalihe prodane, odnosno tada se kao rashodi iskazuju u računu dobiti / gubitka.

Raspored uskladištivih troškova prikazuje sljedeća slika:

Slika 4.: Raspored uskladištivih troškova

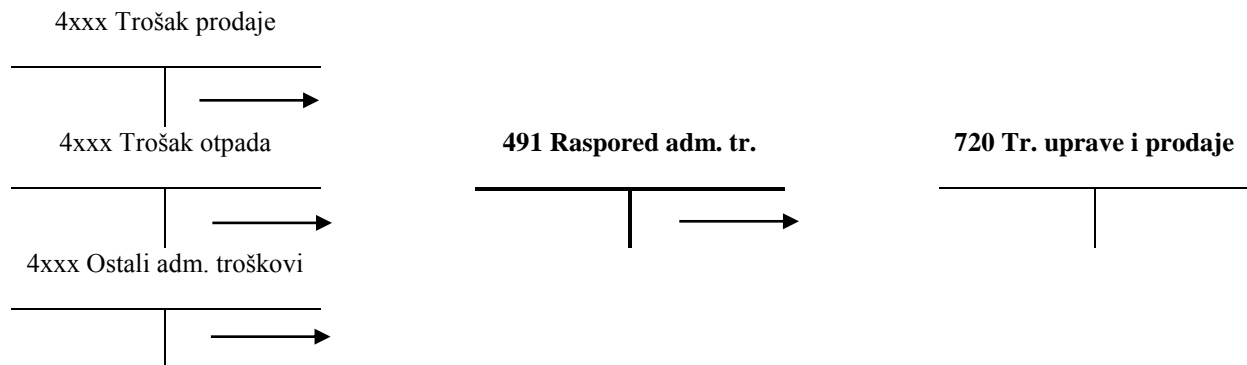
Troškovi koji se **ne priznaju** u troškove zaliha, predstavljaju **troškove razdoblja** ili **neuskladištive troškove**, te su:

- neuobičajeni troškovi otpadnog materijala, rada ili drugih troškova,
- troškovi skladištenja, osim ako nisu nužno sastavni dio nabavnog procesa,
- administrativni opći troškovi koji ne doprinose dovođenju zaliha na sadašnju lokaciju i sadašnje stanje,
- troškovi prodaje,
- troškovi posudbe obuhvaćaju kamate i druge troškove koji nastanu na teret poduzetnika u svezi posudbe izvora financiranja imovine. U pravilu ovi troškovi trebaju teretiti rashode razdoblja, međutim, ako se mogu izravno pripisati stjecanju, izgradnji ili proizvodnji kvalificirane imovine uključuju se u nabavu ove imovine.

Troškovi razdoblja ili neuskladištivi troškovi se ne uključuju u vrijednosti zaliha već se u cijelosti smatraju rashodom razdoblja u kojem su nastali te se sukladno navedenom iskazuju u računu dobiti / gubitka. Neuskladištivi troškovi ne idu na zalihe, već odmah postaju rashodi, odnosno postaju rashodi razdoblja te se evidentiraju na **konto 720**.

Raspored neusklađivih troškova prikazuje sljedeća slika:

Slika 5.: Raspored neusklađivih troškova

Izvor: obrada autora

Zadatak za vježbu: Rasporedi troškove prema mogućnosti terećenja na zalihe u trgovačkom društvu.

TROŠAK	USKLADIŠTIVI / NEUSKLADIŠTIVI
Kupovna vrijednost trgovačke robe	
Trošak transporta kupljene robe	
Trošak marketinških aktivnosti	
Trošak plaće i bonusi voditelja prodaje	
Trošak osiguranja kupljene robe	
Trošak istraživanja tržišta	
Trošak ispitivanja kvalitete kupljene robe	

3.3. Kalkulacija nabavne cijene trgovačke robe

Rasporedom usklađivih troškova formiraju se troškovi nabave temeljem kojih se izračunava **nabavna cijena**, koja predstavlja temelj kontrole troškova, ekonomičnosti i donošenja poslovnih odluka vezanih uz nabavljenu trgovačku robu.

Kalkulacija predstavlja računski postupak izračuna cijene, obuhvaćanjem i rasporedom troškova koji se uključuju u nabavu trgovačke robe.

Kalkulacije se razlikuju:

- prema cijeni koja se kalkulira (nabavna, prodajna ...),
- prema broju artikala (jednostavna i složena),
- prema postupku (direktna, postotna, volumenska, težinska, paritetnog faktora ...).

Izrada kalkulacija zahtijeva poznavanje i primjenu temeljnih načela vezanih uz izradu kalkulacija:

- načelo **diferenciranja**: troškove treba razvrstati prema vrstama i rasporediti ih po mjestima i nositeljima.
- načelo **točnosti**: troškove treba točno povezati s izradom učinka.
- načelo **prilagođenosti**: kalkulacija mora biti prilagođena tehnološkom procesu, načinu rada i vrstama učinaka.
- načelo **preglednosti**: kalkulacija mora biti napravljena na način da se lako uočava i razabire njezina struktura i sadržaj.
- načelo **ažurnosti**: kalkulacija mora biti napravljena pravovremeno, kako bi se mogle donositi ispravne odluke.
- načelo **usporedivosti**: kalkulacija mora biti tako napravljena da se može usporediti (sadašnja s prethodnim) te s kalkulacijama drugih poduzeća.
- načelo **ekonomičnosti**: izrada savršenije i preciznije kalkulacije ne smije koštati više nego što su koristi koje informacije iz takve kalkulacije donose.
- načelo **dokumentiranosti**: za svaki trošak treba postojati odgovarajući dokument.

Pridržavanje načela pri izradi kalkulacije osigurava donošenje kvalitetnih poslovnih odluka temeljenih na informacijama proizašlim iz same kalkulacije.

3.3.1. Kalkulacija troškova kupnje robe kada postoji više računa dobavljača za jedan robni artikl

Prilikom kupovine robe kada se pored fakturane vrijednosti robe javljaju i ovisni troškovi nabave (uskladištivi troškovi) nabavna vrijednost robe se knjiži preko računa skupine **65**. Utvrđivanje nabavne cijene se provodi na način da se zatvore svi vezani računi skupine **65** i u jednom iznosu prenose na račune skupine **659 – Obračun nabave**.

Ako se kupuje isključivo samo jedna vrsta robe tada se primjenjuje **jednostavna djelidbena kalkulacija** kojom se utvrđuje jedinična nabavna cijena dijeljenjem ukupnih troškova nabavljenom količinom robe.

Primjer:

Izrada jednostavne djelidbene kalkulacije i knjiženje nabave jedne vrste robe.

1. Primljena je faktura od dobavljača robe za 40 komada DVD uređaja u iznosu od 20.000,00 kn + PDV.
2. Primljena je faktura dobavljača za uslugu obavljanja transporta DVD uređaja u iznosu od 3.000,00 kn + PDV.
3. Primljena je faktura dobavljača za obavljenju uslugu ukrcaja i iskrcaja DVD uređaja u iznosu od 2.000,00 kn + PDV.
4. Primljena je faktura za transportno osiguranje kupljenih DVD uređaja u iznosu od 1.500,00 kn.
5. Proveden je obračun nabave te utvrđena nabavna cijena po komadu.

Jednostavna djelidbena kalkulacija

Kalkulacija troškova nabave	Iznos
Kupovna vrijednost DVD uređaja	20.000,00 kn
Transport DVD uređaja	3.000,00 kn
Ukrcaj i iskrcaj DVD uređaja	2.000,00 kn
Transportno osiguranje DVD uređaja	1.500,00 kn
Trošak nabave robe	26.500,00 kn
Nabavna cijena po komadu (26.500,00 kn / 40 kom)	662,50 kn / kom

Knjiženje u glavnoj knjizi:

650 Kupovna cijena robe od dobavljača		1400 Pret porez po ulaznim računima	
1) 20.000,00	20.000,00 (5)	1) 5.000,00	
		2) 750,00	
		3) 500,00	
2200 Dobavljači dobara		6510 Troškovi transporta	
	25.000,00 (1)	2) 3.000,00	3.000,00 (5)
2201 Dobavljači usluga		6511 Troškovi ukrcaja i iskrcaja	
	3.750,00 (2)	3) 2.000,00	2.000,00 (5)
	2.500,00 (3)		
	1.500,00 (4)		
6512 Troškovi transportnog osiguranja		659 Obračun nabave	
4) 1.500,00	1.500,00 (5)	5) 26.500,00	

Zadatak za vježbu:

1. Kupljeno 2.000 kom HD televizora, te je primljena faktura dobavljača materijala na iznos od 40.000,00 kn + PDV.
2. Primljena je faktura dobavljača za transport kupljenih televizora u iznosu od 5.000,00 + PDV.
3. Primljena je faktura dobavljača za ukrcaj i iskrcaj televizora u iznosu od 1.000,00 + PDV.
4. Primljena je faktura dobavljača za transportno osiguranje materijala u iznosu od 2.500,00.
5. Proveden je obračun nabave, te je utvrđena nabavna cijena kupljenih televizora.

Jednostavna djelidbena kalkulacija

Kalkulacija troškova nabave	Iznos
Kupovna vrijednost TV uređaja	
Transport TV uređaja	
Ukrcaj i iskrcaj TV uređaja	
Transportno osiguranje TV uređaja	
Trošak nabave robe	
Nabavna cijena po komadu	

Knjiženje u glavnoj knjizi:

3.3.2. Kalkulacija troškova kupnje robe kada postoji više računa dobavljača za više robnih artikala

Ako se kupuje više robnih artikala te ako je kupovina terećena višestrukim zavisnim troškovima, iste je nužno rasporediti po pojedinom artiklu, što implicira primjenu **Složene kalkulacije** rasporeda zavisnih troškova.

Složena kalkulacija – više vrsta robe – zajednički zavisni troškovi.

Osnovice (baze) rasporeda zavisnih troškova po vrsti robe određuju se temeljem:

- Vrijednosti robe,
- Volumena robe,
- Težine robe.

Temeljem navedenih osnovica računa se udio pojedine stavke u ukupnome, odnosno:

$$\% \text{ udjel} = \frac{\text{vrijednost / težina / volumen robe}}{\text{ukupna fakturna vrijednost / težina / volumen}}$$

Složene kalkulacije se klasificiraju kao:

- Postotna kalkulacija,
- Volumenska kalkulacija,
- Težinska kalkulacija,
- Kalkulacija paritetnog faktora.

3.3.2.1. Postotna kalkulacija

Ovom kalkulacijom se računa **udio vrijednosti** pojedinog artikla u ukupnoj vrijednosti fakture temeljem kojeg se raspoređuju zavisni troškovi nabave. Primjenjuje se u slučaju kad su volumen i težina različitih roba približno jednaki, a **vrijednosti znatno različite**, čime se vrijednost promatra kao najznačajniji uzročnik nastalih zavisnih troškova nabave.

Primjer:

1. Kupljena je drvena građa i to: 500 m jelove daske po cijeni od 150 kn/m i 500 m iverice cijene od 50 kn/m, te je primljena faktura dobavljača na iznos od 100.000,00 kn + PDV.
2. Primljena je faktura dobavljača za obavljenju uslugu transporta kupljene građe u iznosu od 5.000,00 kn + PDV.
3. Primljena je faktura dobavljača za obavljenju uslugu ukrcaja i iskrcaja kupljene robe u iznosu od 3.000,00 kn + PDV.
4. Primljena je faktura za transportno osiguranje kupljene robe u iznosu od 2.000,00 kn.
5. Proveden je obračun nabave temeljem vrijednosti kupljene robe i utvrđena nabavna cijena po kupljenom artiklu.

Postotna kalkulacija

Kalkulacija troškova nabave	Iznos		
	Ukupno	Jelova daska	Iverica
Kupovna cijena robe	100.000,00 kn	75.000,00 kn	25.000,00 kn
Baza rasporeda zavisnih troškova	vrijednost	75%	25%
Zavisni troškovi nabave	10.000,00	7.500,00	2.500,00
Trošak nabave robe	110.000,00	82.500,00	27.500,00
<u>Nabavna cijena po m</u>		165,00 kn/m	55,00 kn /m

Knjiženje u glavnoj knjizi:

650 Kupovna cijena robe od dobavljača		1400 Pret porez po ulaznim računima	
1) 100.000,00	100.000,00 (5)	1) 25.000,00	
		2) 1.250,00	
		3) 750,00	
2200 Dobavljači dobara		6510 Troškovi transporta	
	125.000,00 (1)	2) 5.000,00	5.000,00 (5)
2201 Dobavljači usluga		6511 Troškovi ukrcaja i iskrcaja	
	6.250,00 (2)	3) 3.000,00	3.000,00 (5)
	3.750,00 (3)		
	2.000,00 (4)		
6512 Troškovi transportnog osiguranja		659 Obračun nabave	
4) 2.000,00	2.000,00 (5)	5) J 82.500,00	
		I 27.500,00	

Zadatak za vježbu:

- Kupljena je tkanina i to: 800 m flanela cijene od 50,00 kn/m i 750 m spandexa po cijeni od 80,00 kn/m, te je primljena faktura dobavljača materijala na iznos od 100.000,00 kn + PDV.
- Primljena je faktura dobavljača za transport materijala u iznosu od 6.000,00 + PDV.
- Primljena je faktura dobavljača za ukrcaj i iskrcaj materijala u iznosu od 500,00 + PDV.
- Primljena je faktura dobavljača za transportno osiguranje materijala u iznosu od 1.000,00.
- Proveden je obračun nabave temeljem vrijednosti kupljene robe, te je utvrđena nabavna cijena kupljenih materijala.

Kalkulacija:

Individualna vrijednost flanela

$$\% \text{ udjel flanela} = \frac{\text{Individualna vrijednost flanela}}{\text{Ukupna fakturna vrijednost}} = \frac{\quad}{\quad} = \quad = \quad$$

Ukupna fakturna vrijednost

Individualna vrijednost spandexa

$$\% \text{ udjel plast. trake} = \frac{\text{Individualna vrijednost spandexa}}{\text{Ukupna fakturna vrijednost}} = \frac{\quad}{\quad} = \quad = \quad$$

Ukupna fakturna vrijednost

Kalkulacija troškova nabave	Iznos		
	Ukupno	Flanel	Spandex
Kupovna cijena materijala			
Baza rasporeda zavisnih troškova			
Ovisni troškovi nabave			
Trošak nabave materijala			
Nabavna cijena po m			

Knjiženje u glavnoj knjizi:

3.3.2.2. Volumenska kalkulacija

Ovom kalkulacijom se računa udio volumena pojedinog artikla u ukupnom volumenu temeljem kojeg se raspoređuju zavisni troškovi nabave. Primjenjuje se u slučaju kad su vrijednost i težina različitih roba približno jednaki, a volumen **značajno različit**.

Primjer:

1. Kupljeno je 1000 kg željeza (40 kn/kg) i 1000 kg pamuka (60 kn/kg), te je primljena faktura dobavljača na iznos od 100.000,00 kn + PDV. Pamuk zauzima 3200 m³ prostora, a željezo 800 m³.
2. Primljena je faktura dobavljača za obavljenju uslugu transporta kupljene robe u iznosu od 5.000,00 kn + PDV.
3. Primljena je faktura dobavljača za obavljenju usluga ukrcaja i iskrcaja kupljene robe u iznosu od 3.000,00 kn + PDV.
4. Primljena je faktura dobavljača za transportno osiguranje u iznosu od 2.000,00 kn.
5. Proveden je obračun nabave temeljem volumena kupljene robe i utvrđena nabavna cijena po kupljenom artiklu.

Volumenska kalkulacija

Kalkulacija troškova nabave	Iznos		
	Ukupno	Željezo	Pamuk
Kupovna cijena robe	100.000,00 kn	40.000,00 kn	60.000,00 kn
Baza rasporeda zavisnih troškova	volumen	20%	80%
Zavisni troškovi nabave	10.000,00 kn	2.000,00	8.000,00
Trošak nabave robe	110.000,00 kn	42.000,00	68.000,00
<u>Nabavna cijena po kg</u>		42,00 kn/kg	68,00 kn /kg

Knjiženje u glavnoj knjizi:

650 Kupovna cijena robe od dobavljača		1400 Pret porez po ulaznim računima	
1) 100.000,00	100.000,00 (5)	1) 25.000,00	
		2) 1.250,00	
		3) 750,00	
2200 Dobavljači dobara		6510 Troškovi transporta	
	125.000,00 (1)	2) 5.000,00	5.000,00 (5)
2201 Dobavljači usluga		6511 Troškovi ukrcaja i iskrcaja	
	6.250,00 (2)	3) 3.000,00	3.000,00 (5)
	3.750,00 (3)		
	2.000,00 (4)		
6512 Troškovi transportnog osiguranja		659 Obračun nabave	
4) 2.000,00	2.000,00 (5)	5) Ž 42.000,00	
		P 68.000,00	

Zadatak za vježbu:

1. Kupljeno je 10.000 kg lateksa (32,00 kn/kg) i 10.000 kg aditiva (18,00 kn/kg) koji se koriste u proizvodnji auto guma, te je primljena faktura dobavljača iznosa od 500.000,00 kn + PDV. Lateks zauzima 8 m³ prostora, a aditivi 24 m³ prostora.
2. Primljena je faktura dobavljača za transport materijala u iznosu od 7.000,00 + PDV.
3. Primljena je faktura dobavljača za ukrcaj i iskrcaj materijala u iznosu od 2.000,00 + PDV.
4. Primljena je faktura dobavljača za transportno osiguranje materijala u iznosu od 1.000,00.
5. Proveden je obračun nabave temeljem volumena kupljene robe, te je utvrđena nabavna cijena kupljenih materijala.

*Kalkulacija:**Individualni volumen lateksa*

$$\% \text{ udjel lateksa} = \frac{\text{-----}}{\text{Ukupni volumen}} = \text{-----} =$$

Individualni volumen aditiva

$$\% \text{ udjel aditiva} = \frac{\text{-----}}{\text{Ukupni volumen}} = \text{-----} =$$

Kalkulacija troškova nabave	Iznos		
	Ukupno	Lateks	Aditivi
Kupovna cijena materijala			
Baza rasporeda zavisnih troškova			
Ovisni troškovi nabave			
Trošak nabave materijala			
Nabavna cijena po kg			

Knjiženje u glavnoj knjizi:

3.3.2.3. Težinska kalkulacija

Ovom kalkulacijom se računa **udio** težine pojedinog artikla u ukupnoj težini temeljem kojeg se raspoređuju zavisni troškovi nabave. Primjenjuje se u slučaju kad su vrijednost i volumen različitih roba približno jednaki, a težina znatno različita.

Primjer:

1. Kupljeno je 15 tona metalne (3.000,00 kn/t) i 5 tona kartonske (11.000,00 kn/t) ambalaže, te je primljena faktura dobavljača na iznos od 100.000,00 kn + PDV.
2. Primljena je faktura dobavljača za obavljenju uslugu transporta kupljene robe u iznosu od 5.000,00 kn + PDV.
3. Primljena je faktura dobavljača za obavljenju uslugu ukrcaja i iskrcaja u iznosu od 3.000,00 kn + PDV.
4. Primljena je faktura dobavljača za transportno osiguranje u iznosu od 2.000,00 kn.
5. Proveden je obračun nabave temeljem težine kupljene robe i utvrđena nabavna cijena po kupljenom artiklu.

Težinska kalkulacija

Kalkulacija troškova nabave	Iznos		
	Ukupno	Metalna	Kartonska
Kupovna cijena robe	100.000,00 kn	45.000,00 kn	55.000,00 kn
Baza rasporeda zavisnih troškova	težina	75%	25%
Zavisni troškovi nabave	10.000,00	7.500,00	2.500,00
Trošak nabave robe	110.000,00	52.500,00	57.500,00
<u>Nabavna cijena po t</u>		3.500,00 kn/t	11.500,00 kn /t

Knjiženje u glavnoj knjizi:

650 Kupovna cijena robe od dobavljača		1400 Pret porez po ulaznim računima	
1) 100.000,00	100.000,00 (5)	1) 25.000,00	
		2) 1.250,00	
		3) 750,00	
2200 Dobavljači dobara		6510 Troškovi transporta	
	125.000,00 (1)	2) 5.000,00	5.000,00 (5)
2201 Dobavljači usluga		6511 Troškovi ukrcaja i iskrcaja	
	6.250,00 (2)	3) 3.000,00	3.000,00 (5)
	3.750,00 (3)		
	2.000,00 (4)		
6512 Troškovi transportnog osiguranja		659 Obračun nabave	
4) 2.000,00	2.000,00 (5)	5) M 52.500,00	
		K 57.500,00	

Zadatak za vježbu:

- Kupljeno je 25.000 komada staklene ambalaže cijene 3,00 kn/kom i 25.000 komada plastične ambalaže cijene od 2,00 kn/kom, te je primljena faktura dobavljača iznosa od 125.000,00 kn + PDV. Težina staklene ambalaže iznosi 150 gr/kom, a težina plastične ambalaže iznosi 50 gr/kom.
- Primljena je faktura dobavljača za transport materijala u iznosu od 8.000,00 + PDV.
- Primljena je faktura dobavljača za ukrcaj i iskrcaj materijala u iznosu od 2.000,00 + PDV.
- Primljena je faktura dobavljača za transportno osiguranje materijala u iznosu od 1.000,00.
- Proveden je obračun nabave temeljem težine kupljene robe, te je utvrđena nabavna cijena kupljenih materijala.

Kalkulacija:

Individualna težina st. ambalaže

% udjel st. ambalaže = ----- = ----- =

Ukupna težina

Individualna težina pl. ambalaže

% udjel pl. ambalaže = ----- = ----- =

Ukupna težina

Kalkulacija troškova nabave	Iznos		
	Ukupno		
Kupovna cijena materijala			
Baza rasporeda ovisnih troškova	Težina		
Ovisni troškovi nabave			
Trošak nabave materijala			
Nabavna cijena po t			

Knjiženje u glavnoj knjizi:

3.3.2.4. Kalkulacija nabavne cijene - Paritetni faktor

Ovom kalkulacijom se zavisni troškovi kupnje raspoređuju temeljem paritetnog faktora, koji se izračunava na sljedeći način:

$$\text{Paritetni faktor} = \frac{\text{Ukupni troškovi kupnje}}{\text{Fakturna vrijednost robe}}$$

Primjer:

1. Kupljeno je od proizvođača 10 perilica za pranje rublja po cijeni od 550,00 kn/kom, te 5 perilica za pranje posuđa po cijeni od 400,00 kn/kom, te primljena faktura uvećana za PDV.
2. Primljena je faktura dobavljača za obavljenу uslugu transporta kupljene robe na iznos od 2.000,00 kn + PDV.
3. Primljena je faktura dobavljača za transportno osiguranje na iznos od 1.500,00 kn.
4. Primljena je faktura dobavljača za obavljenу uslugu posebnog pakiranja kupljene robe na iznos od 2.000,00 kn + PDV.
5. Proveden je obračun nabave i utvrđena nabavna cijena po kupljenom artiklu.

Kalkulacija:

$$\text{Paritetni faktor} = \frac{\text{Ukupni troškovi kupnje} \quad 13.000,00}{\text{Fakturna vrijednost robe} \quad 7.500,00} = 1,73333$$

Trošak kupnje 1 kom. perilice za pranje rublja = 1,73333 x 550,00 = 953,33 kn/kom

Trošak kupnje 1 kom. perilice za pranje posuđa = 1,73333 x 400,00 = 693,33 kn/kom

Koliki su zavisni troškovi u ukupnim troškovima kupnje po kom?

Trošak kupnje po kom. – fakturna vrijednost po kom = Zavisni trošak po kom

953,33 – 550,00 = 403,33 kn/kom perilica za pranje rublja

693,33 – 400,00 = 293,33 kn/kom perilica za pranje posuđa

Knjiženje u glavnoj knjizi:

650 Kupovna cijena robe od dobavljača		1400 Pretporez po ulaznim računima	
1) 7.500,00	7.500,00 (5)	1) 1.875,00	
		2) 500,00	
		4) 500,00	
2200 Dobavljači dobara		6510 Troškovi transporta	
	9.375,00 (1)	2) 2.000,00	2.000,00 (5)
2201 Dobavljači usluga		6513 Troškovi posebnog pakiranja	
	2.500,00 (2)	4) 2.000,00	2.000,00 (5)
	1.500,00 (3)		
	2.500,00 (4)		
6512 Troškovi transportnog osiguranja		659 Obračun nabave	
3) 1.500,00	1.500,00 (5)	5) M R 9.533,33	
		M P 3.466,65	

3.3.3. Kalkulacija troškova kupnje robe kada se roba nabavlja iz drugih zemalja

Dana 01.07.2013. RH je postala članica Europske Unije (EU) te ulazi na jedinstveno zajedničko tržište bez fiskalnih granica, što uvelike mijenja uvjete trgovanja s okolinom.

Temeljne promjene se odnose na:

- Uvoz između zemalja članica postaje stjecanje, a izvoz isporuka,
- Uvoz / izvoz ostaje samo prema trećim zemljama izvan EU.

Stjecanje je nabava dobara i usluga, a **isporuka** je prodaja dobara i usluga u zemljama članicama EU. Poslovi stjecanja i isporuke dobara i usluga u nadležnosti su **Porezne uprave**.

Uvoz je nabava dobara i usluga, a **izvoz** je prodaja dobara i usluga u trećim zemljama izvan EU. Poslovi uvoza i izvoza dobara i usluga u nadležnosti su **Carinske uprave**.

3.3.3.1. Stjecanje robe

Hrvatskim poreznim obveznicima koji obavljaju stjecanje dobara unutar Europske unije bit će potreban PDV identifikacijski broj, kako bi mogli imati oporezivo stjecanje u RH. PDV

identifikacijski broj dodjeljuje Porezna uprava a sastoji se od predznaka HR i OIB-a obveznika poreza, te se uvrštava u jedinstvenu bazu podataka svih obveznika PDV-a unutar EU (baza podataka VIES). Hrvatski porezni obveznik koji stječe dobra obvezan je na takvo stjecanje dobara obračunati hrvatski PDV. Stjecanje dobara unutar Europske unije i obračunani PDV na stjecanje porezni obveznik iskazuje u prijavi PDV-a (Obrazac PDV), ali u istoj prijavi iskazuje i pravo na odbitak tako obračunanog PDV-a, što znači da ne dolazi do fizičkog plaćanja PDV-a. Porezni obveznik podnosi i Obrazac PDV-S.

Temeljni princip stjecanja robe između poduzetnika jest da prodavatelj ne obračunava PDV, već ga sam sebi obračunava kupac u svojoj zemlji prilikom stjecanja.

Stoga, ako hrvatski poduzetnik nabavi robu iz npr. Njemačke, njemački prodavatelj neće zaračunati PDV na fakturi, nego će ga hrvatski poduzetnik sam obračunati po hrvatskim propisima. Potom će u poreznoj prijavi obračunani PDV iskazati kao pretporez. Dobra vijest u financijskom smislu jest da više neće biti „prvo plati PDV, pa vrati“, već će se pretporez na stjecanje samo obračunski iskazivati u PDV prijavi.

Primjer:

Kupljena je trgovačka roba proizvođača iz Njemačke u vrijednosti od 40.000,00 eura. Primljena je faktura proizvođača iz Njemačke na navedeni iznos tako da je na dan stjecanja trgovačke robe središnji tečaj HNB-a iznosio 7,75 kn/Eur. Na temelju primljene fakture hrvatski poduzetnik obračunava hrvatski PDV.

Knjiženje u glavnoj knjizi:

2210	INO dobavljač	310.000,00	650	Kupovna cijena robe	310.000,00
24022	PDV kod stjecanja	77.500,00	14022	Pretporez kod stjecanja	77.500,00

Iz primjera se uočava da hrvatski poduzetnik obračunava PDV za kupljenu robu od EU poduzetnika i taj obračunani PDV koristi istovremeno kao pretporez. Stoga hrvatski poduzetnik neće fizički platiti PDV na stjecanje robe od EU poduzetnika.

Zadatak za vježbu:

1. Kupljeno je 500 kom. Gorenje hladnjaka pojedinačne nabavne cijene od 300,00 Eura/kom. i 500 kom. Gorenje štednjaka pojedinačne nabavne cijene od 200,00 Eura/kom., te primljena faktura Slovenskog proizvođača. Srednji tečaj iznosi 7,40 kn/Eur.
2. Transport kupljene robe je proveden u vlastitom aranžmanu te je priznat trošak transporta od 25.000,00 kn.
3. Primljena je faktura osiguravajućeg društva za osiguranje kupljene robe na iznos od 15.000,00 kn.
4. Po zaprimanju kupljene robe poduzete su aktivnosti oglašavanja kupljene robe te je primljena faktura za usluge oglašavanja na iznos od 8.000,00 kn + PDV.
5. Napravljen je obračun nabave i raspored zavisnih troškova prema kriteriju vrijednosti robe.

Knjiženje u glavnoj knjizi:

3.3.3.2. Uvoz robe iz trećih zemalja

Uvoz iz zemalja koje nisu članice EU oporezivati će se PDV-om kao i do sada, te je u nadležnosti Carinske uprave koja će utvrđivati carinsku osnovicu pri uvozu. Robna transakcija će se evidentirati primjenom srednjeg tečaja na datum transakcije (dan carinjenja). Na uvoz dobara i usluga plaća se PDV pri carinjenju, koji se može iskoristiti kao pretporez kad je plaćen.

Primjer:

1. Kupljena je trgovačka roba iz USA te primljena faktura ino-dobavljača u vrijednosti od 20.000,00 USD (*srednji tečaj 1,00 USD = 5,00 kn*).
2. Carinarnica je obračunala carinu za kupljenu trgovačku robu u iznosu od 20.000,00 kn.
3. Carinarnica je obračunala i pripadajući PDV za kupljenu robu po stopi od 25%.
4. Plaćena je obveza prema carini za obračunanu carinu i PDV.
5. Primljena je faktura dobavljača za transportno osiguranje kupljene robe u iznosu od 4.000,00 kn.
6. Primljena je faktura od dobavljača za obavljenu uslugu iskrcaja kupljene robe u iznosu od 1.000,00 kn + PDV.
7. Primljena je faktura dobavljača za špediterske usluge za kupljenu robu u iznosu od 5.000,00 kn + PDV.
8. Napravljen je obračun nabave te je roba zaprimljena na skladište.
9. Podmiren je račun dobavljača za robu u iznosu od 20.000,00 USD. Na dan podmirenja srednji tečaj je iznosio 1,00 USD = 5,88 kn.

Knjiženje u dnevniku:

R.b.	Opis	Račun	Iznos	
			Duguje	Potražuje
1.	Kupovna cijena robe	650	100.000,00	
	INO dobavljač	2211		100.000,00
2.	Carina	652	20.000,00	
	Obveze za carinu	2470		20.000,00
3.	Nepriznati pretporez	1408	30.000,00	
	Ostale obveze za carinu PDV	2473		30.000,00
4.	Obveze za carinu	2470	20.000,00	
	Ostale obveze za carinu (PDV)	2473	30.000,00	
	Transakcijski račun	1000		50.000,00

	Nepriзнati pretporez	1408		30.000,00
	Plaćeni PDV pri uvozu	1405	30.000,00	
5.	Transportno osiguranje	6512	4.000,00	
	Dobavljač usluga	2201		4.000,00
6.	Troškovi ukrcanja	6511	1.000,00	
	Pretporez	1400	250,00	
	Dobavljač usluga	2201		1.250,00
7.	Špediterski troškovi	6517	5.000,00	
	Pretporez	1400	1.250,00	
	Dobavljač usluga	2201		6.250,00
8.	Kupovna cijena robe	650		100.000,00
	Carina	652		20.000,00
	Transportno osiguranje	6512		4.000,00
	Troškovi ukrcanja	6511		1.000,00
	Špediterski troškovi	6517		5.000,00
	Obračun nabave	659	130.000,00	
	Obračun nabave	659		130.000,00
	Roba u skladištu	660	130.000,00	
9.	INO dobavljač	2211	100.000,00	
	Negativne tečajne razlike	4750	17.600,00	
	Devizni račun	1030		117.600,00

Zadatak za vježbu:

1. Kupljeno je 1.000 kom. Nutelle pakiranja od 300 gr. pojedinačne nabavne cijene od 3,00 Eura/300 gr. i 500 kom Alpske čokolade pakiranja od 100 gr. pojedinačne nabavne cijene od 2,00 Eura/100 gr., te primljena faktura švicarskog proizvođača. Srednji tečaj iznosi 7,45 kn/Eur.
2. Carinarnica je obračunala carinu za kupljenu trgovačku robu u iznosu od 20.000,00 kn.
3. Carinarnica je obračunala i pripadajući PDV za kupljenu robu po stopi od 25%.
4. Plaćena je obveza prema carini za obračunanu carinu i PDV.

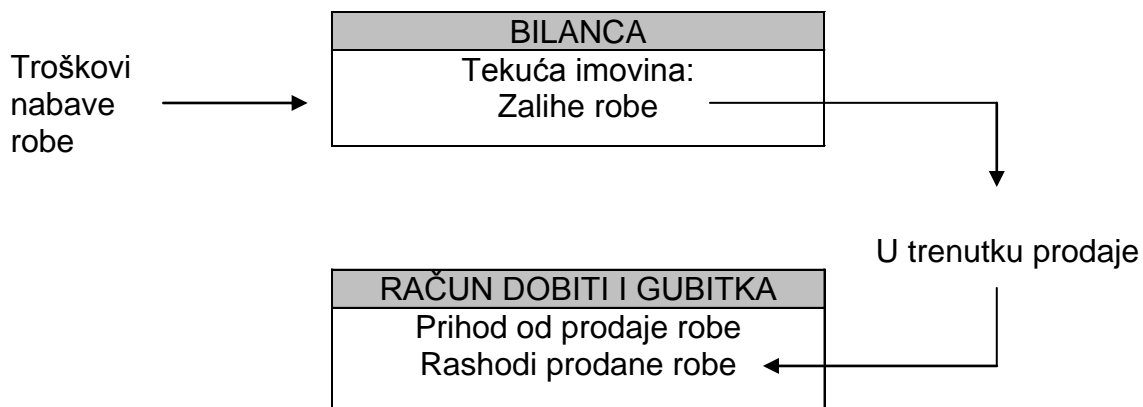
5. Transport kupljene robe je proveden u vlastitom aranžmanu te je priznat trošak od 5.000,00 kn.
6. Radi unaprjeđenja prodaje naručene su marketinške usluge i primljena faktura marketinške agencije na iznos od 10.000,00 kn + PDV.
7. Provedena je analiza i ispitivanje kvalitete kupljene robe od Agencije i primljena faktura na iznos od 5.000,00 kn + PDV.
8. Primljena je faktura špeditera za obavljene usluge na iznos od 3.000,00 kn + PDV.
9. Napravljen je obračun nabave i raspored zavisnih troškova prema kriteriju težine robe.

Knjiženje u glavnoj knjizi:

3.4. Metode vrednovanja zaliha trgovačke robe

Zalihe robe u trgovačkom poduzeću predstavljaju najznačajniji oblik tekuće imovine, a ujedno predstavljaju i najznačajnije rashode kroz rashode prodane robe. Navedeno ukazuje i sljedeća slika:

Slika 6.: Uloga zaliha u poslovanju trgovačkih kompanija.

Izvor: obrada autora

Zalihe robe kao najznačajniji oblik tekuće imovine imaju veliki utjecaj na formiranje vrijednosti kompanije, stoga se fokus stavlja na nabavne cijene prezentirane temeljem **primke** kojom se evidentira ulaz robe sa svim potrebitim podacima (količina, cijena, vrijednost ...) nužnim za uključivanje robe u vrijednost kompanije. Nadalje prodajom robe stvaraju se prihodi iz kojih proizlaze rashodi prodane robe koji imaju značajan utjecaj na formiranje poslovnog rezultata kompanije, stoga se fokus stavlja na metode obračuna utroška zaliha kojima se utječe na vrijednosni sadržaj otpremnice, odnosno primjena različitih metoda daje različite vrijednosti. **Otpremnicom** se evidentira izlaz odnosno smanjenje zaliha robe. Sukladno MRS 2 i HSFI 10, računovodstvenim politikama potrebno je propisati primijenjenu metodu obračuna utroška zaliha:

- FIFO First In - First Out,
- PPC Prosječna ponderirana cijena.

Uz pomoć navedenih metoda obavlja se izrada kartice robnog knjigovodstva kojom se evidentira stanje i promjene stanja robe (ulaz i izlaz zaliha robe) prema količini, cijeni i vrijednosti pojedinačno za svaku vrstu robe.

3.4.1. FIFO metoda (Prvi ulaz – Prvi izlaz) First In - First Out

FIFO metoda propisuje da zalihe robe koje su prve nabavljene moraju biti i prve terećene na troškove. Ova metoda se temelji na vremenskom rasporedu nabave robe. Vrednovanje i obračun utroška zaliha može se provoditi:

- kontinuirano,
- periodično.

Kontinuiran obračun utroška zaliha nalaže da se pri svakom utrošku robe provodi obračun utrošenih zaliha prema redosljedu i cijenama nabave (prvi ulaz prvi izlaz), te se oduzima od raspoloživih zaliha. Navedeni obračun ilustrira sljedeća tablica:

Datum	Opis	Količina			Cijena	Vrijednost		
		Ulaz	Izlaz	Stanje		Duguje	Potražuje	Saldo
	Primka	x		+		x		+
	Otpremnica		x	-			x	-
	Primka	x		+		x		+

Periodičan obračun utroška zaliha nalaže da se prvotno utvrdi vrijednost zaliha raspoloživa za utrošak (početno stanje uvećano za sve nabave) u odgovarajućem periodu te da se od te vrijednosti oduzme utvrđena vrijednost preostalih zaliha na kraju perioda, što ilustrira sljedeće:

Vrijednost zaliha raspoloživih za utrošak (početno stanje uvećano za sve nabave)

- Zalihe na kraju = preostale zalihe (po inventuri)

UTROŠENE ZALIHE

Primjenom FIFO metode bez obzira primjenjuje li se kontinuiran ili periodičan obračun utroška zaliha bitno je istaknuti da se rezultati podudaraju kod primjene oba obračuna.

Primjer:

Izradite karticu robnog knjigovodstva za navedenu robu, te evidentirajte utrošak zaliha, koristeći FIFO metodu prema kontinuiranom i periodičnom obračunu, ako su evidentirane sljedeće transakcije robe:

- 01.01. početno stanje šećera je 250 kg, trošak nabave 12.500 kn,
- 04.01. prodano je 175 kg šećera,
- 12.01. nabavljeno je 350 kg šećera prema nabavnoj cijeni 51,5 kn/kg,
- 14.01. prodano je 350 kg šećera ,
- 20.01. nabavljeno je 500 kg šećera, trošak nabave 26.000 kn,
- 21.01. nabavljeno je 300 kg šećera, trošak nabave 15.900 kn,
- 23.01. prodano je 500 kg šećera ,
- 25.01. nabavljeno je 350 kg šećera, nabavna cijena 54,5 kn/kg,
- 26.01. prodano je 350 kg šećera.

Kontinuiran obračun

Datum	Opis	Količina			Cijena	Vrijednost		
		Ulaz	Izlaz	Stanje		Duguje	Potražuje	Saldo
01.01.	Početno	250		250	50	12.500		12.500
04.01.	Prodano		175	75	50		8.750	3.750
12.01.	Nabavljeno	350		425	51,5	18.025		21.775
14.01.	Prodano		75	350	50		3.750	18.025
14.01.	Prodano		275	75	51,5		14.162,50	3.862,50
20.01.	Nabavljeno	500		575	52	26.000		29.862,50
21.01.	Nabavljeno	300		875	53	15.900		45.762,50
23.01.	Prodano		75	800	51,5		3.862,50	41.900
23.01.	Prodano		425	375	52		22.100	19.800
25.01.	Nabavljeno	350		725	54,5	19.075		38.875
26.01.	Prodano		75	650	52		3.900	34.975
26.01.	Prodano		275	375	53		14.575	20.400
		1750	1375			91.500	71.100	

Periodičan obračun

VRIJEDNOST ZALIHA RASPOLOŽIVIH ZA UTROŠAK

 $12.500,00 + 18.025,00 + 26.000,00 + 15.900,00 + 19.075,00 = \mathbf{91.500,00}$

PREOSTALE ZALIHE (po inventuri)

 $25 \text{ kom} * 53 \text{ kn/kg} + 350 \text{ kom} * 54,5 \text{ kn/kom} = \mathbf{20.400,00}$

UTROŠENE ZALIHE 71.100,00

Zadatak za vježbu:

Izradite karticu robnog knjigovodstva za navedenu robu, te evidentirajte utrošak zaliha, koristeći FIFO metodu prema kontinuiranom i periodičnom obračunu, ako su evidentirane sljedeće transakcije robe:

- 01.08. početno stanje brašna je 300 kg, vrijednosti 15.000,00 kn;
- 05.08. prodano je 200 kg brašna;
- 12.08. nabavljeno je 350 kg brašna po nabavnoj cijeni od 52,50 kn/kg;
- 15.08. prodano je 350 kg brašna;
- 20.08. nabavljeno je 800 kg brašna, po nabavnoj cijeni 52,00 kn/kg;
- 23.08. prodano je 500 kg brašna;
- 26.08. nabavljeno je 350 kg brašna, po nabavnoj cijeni 54,50 kn/kg;
- 27.08. prodano je 350 kg brašna;
- 29.08. prodano je 100 kg brašna.

3.4.2. PPC metoda (metoda prosječne ponderirane cijene)

PPC metoda se temelji na prosječno ponderiranoj cijeni robe koja se računa:

$$\text{PPC} = \frac{\text{Ukupna vrijednost zaliha}}{\text{Količina zaliha}}$$

Vrednovanje i obračun utroška zaliha može se provoditi:

- kontinuirano,
- periodično.

Kontinuiran obračun utroška zaliha robe nalaže da se svaki utrošak provodi temeljem prosječno ponderirane cijene robe koja se mora računati nakon svake dodatne nabave robe. Vrijednost utrošenih zaliha se odbija od vrijednosti raspoloživih zaliha temeljem prosječnih ponderiranih cijena. Redoslijed nabave robe nema istaknutu važnost kao kod FIFO metode, već se naglasak stavlja na prosječnu ponderiranu cijenu kao što ilustrira sljedeća tablica:

Datum	Opis	Količina			Cijena ↓	Vrijednost		
		Ulaz	Izlaz	Stanje		Duguje	Potražuje	Saldo
	Primka	x		+	PPC	x		+
	Otpremnica		x	-	PPC		x	-
	Primka	x		+	PPC	x		+

Periodičan obračun utroška zaliha robe nalaže da se prvotno utvrdi vrijednost zaliha robe i prosječna ponderirana cijena zaliha robe raspoložive za utrošak u odgovarajućem periodu. Potom se utvrđuje količina zaliha robe na kraju razdoblja i množi sa prosječno ponderiranom cijenom robe toga perioda kako bi se dobila vrijednost zaliha na kraju perioda. Razlika između vrijednosti zaliha na kraju i vrijednosti zaliha raspoloživih za utrošak predstavlja vrijednost utrošenih zaliha prema PPC-u, što ilustrira sljedeće:

Vrijednost zaliha raspoloživih za utrošak (početno stanje uvećano za sve nabave)

- (Preostala količina zaliha na kraju x PPC) (PPC = ukupna vrijednost / ukupna količina)

UTROŠENE ZALIHE

Primjenom PPC metode bitno je istaknuti da se rezultati ne podudaraju kod primjene oba obračuna, odnosno kod kontinuiranog obračuna uslijed primjene višestrukih prosječno ponderiranih cijena nasuprot jedinstvene prosječno ponderirane cijene kod periodičnog obračuna nastaje razlika u utrošenim i preostalim vrijednostima zaliha robe.

Primjer:

Izradite karticu robnog knjigovodstva za navedenu robu, te evidentirajte utrošak zaliha, koristeći PPC metodu prema kontinuiranom i periodičnom obračunu, ako su evidentirane sljedeće transakcije robe:

01.01. početno stanje šećera je 250 kg, trošak nabave 12.500 kn,

04.01. prodano je 175 kg šećera,

12.01. nabavljeno je 350 kg šećera prema nabavnoj cijeni 51,5 kn/kg,

14.01. prodano je 350 kg šećera ,

20.01. nabavljeno je 500 kg šećera, trošak nabave 26.000 kn,

21.01. nabavljeno je 300 kg šećera, trošak nabave 15.900 kn,

23.01. prodano je 500 kg šećera ,

25.01. nabavljeno je 350 kg šećera, nabavna cijena 54,5 kn/kg,

26.01. prodano je 350 kg šećera.

Kontinuiran obračun

Datum	Opis	Količina			Cijena	Vrijednost		
		Ulaz	Izlaz	Stanje		Duguje	Potražuje	Saldo
01.01.	Početno	250		250	50	12.500		12.500
04.01.	Prodano		175	75	50		8.750	3.750
12.01.	Nabavljeno	350		425	51,5	18.025		21.775
14.01.	Prodano		350	75	51,24		17.934	3.841
20.01.	Nabavljeno	500		575	52	26.000		29.841
21.01.	Nabavljeno	300		875	53	15.900		45.741
23.01.	Prodano		500	375	52,28		26.140	19.601
25.01.	Nabavljeno	350		725	54,5	19.075		38.676
26.01.	Prodano		350	375	53,35		18.671,17	20.004,83
		1750	1375			91.500	71.495,17	

Periodičan obračun

VRIJEDNOST ZALIHA RASPOLOŽIVIH ZA UTROŠAK

$$12.500,00 + 18.025,00 + 26.000,00 + 15.900,00 + 19.075,00 = \mathbf{91.500,00 \text{ kn}}$$

$$\text{PPC} = \frac{\text{Ukupna vrijednost zaliha robe}}{\text{Ukupna količina zaliha robe}} = \frac{91.500,00}{1.750} = 52,3 \text{ kn/kg}$$

$$\text{ZALIHE NA KRAJU} = \text{ZADNJE STANJE} * \text{PPC} = 375 \text{ kg} \times 52,3 \text{ kn/kg} = \mathbf{19.612,50 \text{ kn}}$$

$$\text{UTROŠENE ZALIHE} = 91.500,00 - 19.612,50 = \mathbf{71.887,50 \text{ kn}}$$

Navedeni primjer ukazuje da primjenom periodičnog obračuna utroška zaliha robe po metodi prosječno ponderirane cijene zalihe imaju nižu vrijednost nego kod primjene kontinuiranog obračuna utroška zaliha robe.

Zadatak za vježbu:

Izradite karticu robnog knjigovodstva za navedenu robu, te evidentirajte utrošak zaliha, koristeći PPC metodu prema kontinuiranom i periodičnom obračunu, ako su evidentirane sljedeće transakcije robe:

- 01.08. početno stanje brašna je 300 kg, vrijednosti 15.000,00 kn;
- 05.08. prodano je 200 kg brašna;
- 12.08. nabavljeno je 350 kg brašna po nabavnoj cijeni od 52,50 kn/kg;
- 15.08. prodano je 350 kg brašna;
- 20.08. nabavljeno je 800 kg brašna, po nabavnoj cijeni 52,00 kn/kg;
- 23.08. prodano je 500 kg brašna;
- 26.08. nabavljeno je 350 kg brašna, po nabavnoj cijeni 54,50 kn/kg;
- 27.08. prodano je 350 kg brašna;
- 29.08. prodano je 100 kg brašna.

4. RAČUNOVODSTVO TRGOVINE NA VELIKO

Računovodstvene aktivnosti, odnosno obračun i knjiženje poslovnih događaja vezanih uz trgovačku robu ovise prije svega o načinu obavljanja trgovine. Načini obavljanja trgovine propisani su i definirane temeljem Zakona o trgovini (NN 30/14, 32/19, 98/19, 32/20).

Zakon o trgovini čl. 3 (NN 68/13) propisuje da se **trgovina** može obavljati kao trgovina na veliko i trgovina na malo.

Zakon o trgovini čl. 7 (NN 30/14) definira **Trgovinu na veliko** kao kupnju robe radi daljnje prodaje profesionalnim korisnicima, odnosno drugim pravnim ili fizičkim osobama koje obavljaju neku registriranu ili zakonom određenu djelatnost.

4.1. Trgovina na veliko

Pored definicije propisane Zakonom o trgovini čl. 7 (NN 30/14) trgovina na veliko se pojednostavljeno može definirati kao nabava robe i njena daljnja prodaja trgovcima na malo.

Trgovina na veliko se javlja kao posrednik u razmjeni roba između proizvođača s jedne strane i maloprodajnih poduzeća i velikih potrošača s druge strane. Zadaća im je da nabavom robe kompletiraju robni asortiman te ga dalje distribuiraju trgovcima na malo i drugim velikim potrošačima.

Cilj trgovine na veliko je:

- skratiti fizičko kretanje robe od proizvođača do korisnika, kako u unutrašnjem tako i u međunarodnom robnom prometu,
- držanje zaliha robe na optimalnoj razini tj. na razini koja omogućuje nesmetano odvijanje procesa reprodukcije,
- pravilno iskorištavanje transportnih sredstava tj. racionalno organiziranje transporta do krajnjeg korisnika.

Ekonomska važnost trgovine na veliko očituje se u uslugama koje pružaju na jednoj strani proizvođačima, a na drugoj strani trgovcima na malo i drugim velikim potrošačima.

Trgovina na veliko može se obavljati sukladno Zakonu o trgovini čl. 7 (NN 30/14):

- u prodajnim objektima koji ispunjavaju propisane uvjete,
- na tržnicama na veliko,

Poslovanje trgovca na veliko evidentira se kroz poslovne knjige i financijske izvještaje koje su propisane **Zakonom o računovodstvu** NN (134/15, 120/16, 116/18, 42/20, 47/20).

Trgovci na veliko prate i evidentiraju svoje poslovanje temeljem robnog i financijskog knjigovodstva. Robnim knjigovodstvom osiguravaju praćenje ulaza i izlaza trgovačke robe sa veleprodajnog skladišta. Ovaj oblik analitičke evidencije robe osigurava prikaz robe po vrsti, količini i vrijednosti temeljem knjigovodstvenih isprava koje se primjenjuju u skladišnom poslovanju (primke, otpremnice, povratnice i sl. ...). Trgovci na veliko nastale poslovne događaje evidentiraju u okviru financijskog knjigovodstva knjiženjem u glavnoj knjizi. Ovaj oblik sintetičke evidencije robe osigurava zbrojni prikaz robe po vrijednosti.

4.1.1. Zaduženje trgovačke robe u trgovini na veliko

Nabava robe u trgovinama na veliko provodi se izravno od proizvođača, drugog veletrgovca ili se uvozi. Nabava i uskladištenje robe prati se prema kalkulacijama kojima se utvrđuje nabavna cijena robe temeljem koje se formira i prodajna cijena robe. Nabavljena roba evidentira se u robnom knjigovodstvu (temeljem skladišne primke, odnosno dostavnice) po količini i vrijednosti za pojedinu vrstu robe, a zatim se vrijednosni podatci zbrojno prenose u glavnu knjigu. Knjiženje na računima glavne knjige može se obavljati poslije svake nabave ili pojedinačno (npr. jednom mjesečno) na temelju zbrojnih podataka iz robnog knjigovodstva. Trgovačka roba se u trgovini na veliko može zaduživati prema:

- nabavnoj cijeni,
- prodajnoj cijeni.

Računovodstvenim politikama se definira po kojoj će se cijeni zadužiti trgovačka roba u veleprodajno skladište, sukladno kojima se mora i razdužiti. No, uračunana razlika u cijeni trgovačke robe nema učinak na vrijednost zaliha, jer se trgovačka roba evidentirana po prodajnoj cijeni ispravlja na razinu povijesnog troška pomoću korektivnog računa 6680 Razlika u cijeni robe na skladištu.

4.1.1.1. Zaduzenje trgovačke robe prema nabavnoj cijeni

Nabavna cijena sadrži kupovnu cijenu robe od dobavljača i ostale ovisne troškove nabave u vezi s dovođenjem robe na zalihe. Izračun nabavne cijene se provodi u okviru I stupnja trgovačke kalkulacije.

I stupanj trgovačke kalkulacije

1. neto kupovna cijena robe po računu dobavljača,
2. zavisni troškovi nabave
(troškovi prijevoza, špedicije, vl. troškovi, prepakiranja, dozrijevanja, skladištenja i sl.)
3. carina i druge uvozne pristojbe
4. posebni porezi

I Nabavna cijena

Obračun i knjiženja u veleprodaji ovise o aktivnostima vezanim uz nabavu robe, odnosno o zavisnim troškova nabave. Ukoliko nabava robe ne iziskuje pojavu zavisnih troškova već isključivo jednu fakturu, tada se odmah knjiži konto 6600 – Roba u veleprodajnom skladištu.

Primjer: Zaduzenje robe u veleprodaji po nabavnoj cijeni kad se radi o jednoj vrsti robe i jednoj fakturi dobavljača.

Zadužena je roba na veleprodajno skladište po nabavnoj cijeni prema primljenom računu dobavljača u svoti od 25.000,00 kn za robu + 6.250,00 kn PDV.

Knjiženje u glavnoj knjizi:

6600 – Roba u veleprodajnom skladištu	2200 – Dobavljač dobara
25.000,00	31.250,00
1400 - Pret porez	
6.250,00	

Zadatak za vježbu:

Kupljena je trgovačka roba te primljena faktura dobavljača u svoti od 30.000,00 kn + 7.500,00 kn PDV. Roba je zaprimljena i zadužena na veleprodajno skladište po nabavnoj cijeni.

Knjiženje u glavnoj knjizi:

--	--

Ukoliko nabava robe iziskuje pojavu zavisnih troškova popraćenu s dvije ili više faktura dobavljača, tada se nabava i sve proizašle aktivnosti nabave knjiže na skupinu računa 65 – Obračun troškova nabave robe. Utvrđivanje nabavne vrijednosti robe provodi se na način da se zatvaraju sva otvorena konta skupine 65 – Obračun troškova nabave robe te se njihov zbroj prenosi na konto 659 – Obračun nabave. Utvrđivanjem nabavne vrijednosti robe stvoren je preduvjet za prebacivanje robe zatvaranjem konta 659 – Obračun nabave i knjiženje konta 6600 – Roba u veleprodajnom skladištu.

Primjer:

Zaduženje robe u veleprodaji po nabavnoj cijeni kad se radi o jednoj vrsti robe i više faktura dobavljača.

1. Kupljeno je 150 komada PS4 uređaja po cijeni od 1.000,00 kn po komadu. Primljena je faktura dobavljača robe na svotu od 150.000,00 kn + 37.500,00 kn PDV-a.
2. Primljena je faktura dobavljača za obavljene usluge transporta kupljene robe na svotu od 5.000,00 kn + 1.250,00 kn PDV-a.
3. Primljena je faktura dobavljača za obavljene usluge ukrcaja robe na svotu od 1.000,00 kn + 250,00 kn PDV-a.
4. Primljena je faktura za transportno osiguranje u svoti od 2.250,00 kn.
5. Napravljen je i proknjižen obračun nabave robe.
6. Roba je zadužena u veleprodajno skladište po nabavnoj cijeni.

Kalkulacija – izračun nabavne cijene						Zavisni troškovi nabave			Ukupna nabavna vrijednost	Nabavna cijena / kom
R.B.	Naziv	Jed.mj.	Količina	Cijena	Vrijednost	Transport	Ukrcaj	Trans. osiguranje		
1.	PS 4	Kom	150	1.000,00	150.000,00	5.000,00	1.000,00	2.250,00	158.250,00	1.055,00

Knjiženje u glavnoj knjizi:

650 Kupovna cijena robe		2200 Dobavljači dobara	
1) 150.000,00	150.000,00 (5)		187.500,00 (1)
6510 Trošak transporta		1400 Pretporez po primljenim isporukama	
2) 5.000,00	5.000,00 (5)	1) 37.500,00	
		2) 1.250,00	
		3) 250,00	
6511 Troškovi ukrcaja		2201 Dobavljači usluga	
3) 1.000,00	1.000,00 (5)		6.250,00 (2)
			1.250,00 (3)
			2.250,00 (4)
6512 Transportno osiguranje		659 Obračun nabave	
4) 2.250,00	2.250,00 (5)	5) 158.250,00	158.250,00 (6)
6600 Roba u veleprodajnom skladištu			
	6) 158.250,00		

Zadatak za vježbu:

- Kupljeno je 500 komada klima uređaja po cijeni od 2.000,00 kn po komadu. Primljena je faktura dobavljača robe na svotu od 1.000.000,00 kn + 250.000,00 kn PDV-a.
- Primljena je faktura dobavljača za obavljene usluge transporta kupljene robe na svotu od 30.000,00 kn + 7.500,00 kn PDV-a.
- Primljena je faktura od marketinške agencije za promotivne aktivnosti oglašavanja vezane uz kupljene klima uređaje na svotu od 5.000,00 kn + 1.250,00 kn PDV-a.
- Primljena je faktura dobavljača za obavljene usluge ukrcaja robe na svotu od 1.000,00 kn + 250,00 kn PDV-a.
- Primljena je faktura za transportno osiguranje u svoti od 15.000,00 kn.
- Napravljen je i proknjižen obračun nabave robe.
- Roba je zadužena u veleprodajno skladište po nabavnoj cijeni.

Kalkulacija – izračun nabavne cijene						Zavisni troškovi nabave			Ukupna nabavna vrijednost	Nabavna cijena / kom
R.B.	Naziv	Jed.mj.	Količina	Cijena	Vrijednost					

Knjiženje u glavnoj knjizi:

--	--

--	--

--	--

--	--

--	--

--	--

--	--

--	--

--	--

--	--

4.1.1.2. Zaduzenje trgovačke robe prema prodajnoj cijeni

Prodajna cijena sadrži kupovnu cijenu robe od dobavljača i ostale ovisne troškove nabave u vezi s dovođenjem robe na zalihe uvećanu za razliku u cijeni odnosno maržu. Pojednostavljeno, prodajna cijena predstavlja nabavnu cijenu uvećanu za pripadajuću maržu. Izračun prodajne cijene se provodi u okviru **II stupnja trgovačke kalkulacije**.

II stupanj trgovačke kalkulacije

1. neto kupovna cijena robe po računu dobavljača,
 2. zavisni troškovi nabave
(troškovi prijevoza, špedicije, vl. troškovi, prepakiranja, dozrijevanja, skladištenja i sl.)
 3. carina i druge uvozne pristojbe
 4. posebni porezi
-

I Nabavna cijena

5. Marža (Razlika u cijeni)
-

II Prodajna cijena bez PDV-a

Ako se trgovačka roba zadužuje po prodajnoj cijeni, tada se na nabavnu cijenu dodaje razlika u cijeni odnosno marža. Dodavanjem marže trošku nabave, povećava se vrijednost imovinske stavke trgovačke robe za odgovarajući iznos, pa vrijednost te stavke treba istodobno ispraviti na nabavnu vrijednost pomoću korektivnog konta 6680 – Razlika u cijeni robe na skladištu.

Temeljna razlika nabavne i prodajne cijene je marža ili razlika u cijeni. Marža ili razlika u cijeni služi za pokriće neusklađenih troškova i ostvarivanje dobiti. S obzirom na način izračuna prodajne cijene razlikuju se kalkulacije prodajnih cijena:

- Kalkulacija u sustavu marže – marža se računa kao postotak od nabavne cijene, te se zbrajanjem s nabavnom cijenom dolazi do prodajne cijene.
- Kalkulacija uz poznatu prodajnu cijenu – prodajna cijena određena je stanjem na tržištu te se marža izračuna kao razlika prodajne i nabavne cijene.
- Rabatni sustav kalkulacija – razliku u cijeni određuje dobavljač robe kao popust, odnosno rabat.

Primjer:

Zaduženje robe u veleprodaji po prodajnoj cijeni kad se radi o jednoj vrsti robe i jednoj fakturi dobavljača.

Nabavljeno je 10 strojeva za pranje rublja Gorenje pojedinačne nabavne vrijednosti 2.500,00 kn te primljen račun dobavljača na svotu od 25.000,00 kn + 6.250,00 kn PDV. Strojevi za pranje zaduženi su na veleprodajno skladište po prodajnoj cijeni s 30% marže.

Kalkulacija - prijamni list u veleprodaji					Marža		Prodajna vrijednost	Prodajna cijena
R.B.	Naziv	Jed.mj.	Količina	Uk.nabavna vrijednost	RUC %	Iznos		
1.	Gorenje	kom	10	25.000,00	30%	7.500,00	32.500,00	3.250,00

Knjiženje u glavnoj knjizi:

6600 – Roba u veleprodajnom skladištu	2200 – Dobavljač dobara
32.500,00	31.250,00
6680 – RUC u cijeni robe na skladištu	1400 – Pret porez
7.500,00	6.250,00

Zadatak za vježbu:

Kupljeno je 100 kom brdskih bicikli pojedinačne nabavne vrijednosti 1.250,00 kn te primljen račun dobavljača na svotu od 125.000,00 kn + 31.250,00 kn PDV. Bicikle su zadužene su na veleprodajno skladište po prodajnoj cijeni s 45% marže.

Kalkulacija - prijamni list u veleprodaji					Marža		Prodajna vrijednost	Prodajna cijena
R.B.	Naziv	Jed.mj.	Količina	Uk.nabavna vrijednost	RUC %	Iznos		

Knjiženje u glavnoj knjizi:

Ako pri nabavi robe sudjeluje više dobavljača tada se za evidentiranje nastalih zavisnih troškova nabave robe primjenjuju računi skupine 65 – Troškovi kupnje. Obračun nabave odnosno utvrđivanje troškova kupnje provodi se na kontu 659 – Obračun nabave.

Kad je u pitanju nabava jedne vrste robe, ali postoji više računa dobavljača potrebno je izraditi obračun troškova nabave robe i taj obračun proknjižiti.

Primjer: Zaduženje robe u veleprodaji po prodajnoj cijeni_kad se radi o jednoj vrsti robe i više računa dobavljača.

1. Nabavljeno je 50 komada televizora po cijeni od 3.000,00 kn po komadu. Primljen je račun dobavljača na svotu od 150.000,00 kn + 37.500,00 kn PDV.
2. Primljen je račun dobavljača za troškove transporta na svotu od 8.000,00 kn + 2.000,00 kn PDV.
3. Primljen je račun dobavljača za troškove ukrcaja na svotu od 4.000,00 kn + 1.000,00 kn PDV.
4. Primljen je račun za transportno osiguranje u svoti od 2.000,00 kn.
5. Napravljen je i proknjižen obračun nabave.
6. Roba je u skladištu zadužena s 25% marže.

Predkalkulacija – izračun nabavne cijene						Zavisni troškovi nabave			Ukupna nabavna vrijednost	Nabavna cijena
R.B.	Naziv	Jed.mj.	Količina	Cijena	Vrijednost	Transport	Ukrcaj	Trans. osiguranje		
1	TV	kom	50	3.000,00	150.000,00	8.000,00	4.000,00	2.000,00	164.000,00	3.280,00

Kalkulacija - prijamni list u veleprodaji					Marža		Prodajna vrijednost	Prodajna cijena
R.B.	Naziv	Jed.mj.	Količina	Uk.nabavna vrijednost	RUC %	Iznos		
1	TV	kom	50	164.000,00	25%	41.000,00	205.000,00	4.100,00

Knjiženje u glavnoj knjizi:

650 – Kupovna cijena robe

1) 150.000,00	150.000,00 (5)
---------------	----------------

6510 – Trošak transporta

2) 8.000,00	8.000,00 (5)
-------------	--------------

6511 – Troškovi ukrcaja

3) 4.000,00	4.000,00 (5)
-------------	--------------

2200 – Dobavljači dobara

	187.500,00 (1)
--	----------------

1400 – Pretporez

1) 37.500,00	
2) 2.000,00	
3) 1.000,00	

2201 – Dobavljači usluga

	10.000,00 (2)
	5.000,00 (3)
	2.000,00 (4)

6512 – Transportno osiguranje

4) 2.000,00	2.000,00 (5)
-------------	--------------

6600 – Roba u veleprodajnom skladištu

6) 205.000,00	
---------------	--

659 – Obračun nabave

5) 164.000,00	164.000,00 (6)
---------------	----------------

6680 – RUC u cijeni robe na skladištu

	41.000,00 (6)
--	---------------

Zadatak za vježbu:

- Nabavljeno je 75 komada hladnjaka po cijeni od 1.500,00 kn po komadu. Primljen je račun dobavljača na svotu od 112.500,00 kn + 28.125,00 kn PDV.
- Primljen je račun dobavljača za troškove transporta na svotu od 5.000,00 kn + 1.250,00 kn PDV.
- Primljen je račun dobavljača za troškove ukrcaja na svotu od 1.000,00 kn + 250,00 kn PDV.
- Primljen je račun za transportno osiguranje u svoti od 1.500,00 kn.
- Napravljen je i proknjižen obračun nabave.
- Roba je u skladištu zadužena s 40% marže.

Predkalkulacija – izračun nabavne cijene						Zavisni troškovi nabave			Ukupna nabavna vrijednost	Nabavna cijena
R.B.	Naziv	Jed.mj.	Količina	Cijena	Vrijednost	Transport	Ukrcaj	Trans. osiguranje		

Kalkulacija - prijamni list u veleprodaji					Marža		Prodajna vrijednost	Prodajna cijena
R.B.	Naziv	Jed.mj.	Količina	Uk. nabavna vrijednost	RUC %	Iznos		

Knjiženje u glavnoj knjizi:

Kad je u pitanju nabava više vrsta robe i postoji više računa dobavljača potrebno je izabrati najadekvatniji način za raspored zavisnih troškova i izračun nabavne cijene.

Primjer: Zaduženje robe u veleprodaji po prodajnoj cijeni_kad se radi o više vrsta robe i više računa dobavljača.

1. Nabavljeno je 50 komada televizora po cijeni od 3.000,00 kn po komadu, te 50 komada DVD playera po cijeni od 1.000,00 kn po komadu. Primljen je račun dobavljača na svotu od 200.000,00 kn + 50.000,00 kn PDV.
2. Primljen je račun dobavljača za troškove transporta na svotu od 8.000,00 kn + 2.000,00 kn PDV.
3. Primljen je račun dobavljača za troškove ukrcaja i iskrcaja na svotu od 4.000,00 kn + 1.000,00 kn PDV.
4. Primljen je račun za transportno osiguranje u svoti od 2.000,00 kn.
5. Napravljen je i proknjižen obračun nabave temeljem postotne metode (vrijednosti).
6. Roba je u skladištu zadužena s 25% marže.

Predkalkulacija - raspored zavisnih troškova							Zavisni troškovi				
R.B.	Naziv	Jed.mj.	Količina	Cijena	Vrijednost	% udio	Transport	Ukrcaj iskrcaj	Trans. osiguranje	Uk.nabavna vrijednost	Nabavna cijena
1	TV	kom	50	3.000,00	150.000,00	75%	6.000,00	3.000,00	1.500,00	160.500,00	3.210,00
2	DVD	kom	50	1.000,00	50.000,00	25%	2.000,00	1.000,00	500,00	53.500,00	1.070,00
Ukupno					200.000,00		8.000,00	4.000,00	2.000,00	214.000,00	

Kalkulacija - prijamni list u veleprodaji					Marža			
R.B.	Naziv	Jed.mj.	Količina	Uk.nabavna vrijednost	RUC %	Iznos	Prodajna vrijednost	Prodajna cijena
1	TV	kom	50	160.500,00	25%	40.125,00	200.625,00	4.012,50
2	DVD	kom	50	53.500,00	25%	13.375,00	66.875,00	1.337,50
Ukupno				214.000,00		53.500,00	267.500,00	

Knjiženje u glavnoj knjizi:

650 – Kupovna cijena robe	
1) 200.000,00	200.000,00 (5)
6510 – Trošak transporta	
2) 8.000,00	8.000,00 (5)
6511 – Troškovi ukrcaja	
3) 4.000,00	4.000,00 (5)
6512 – Transportno osiguranje	
4) 2.000,00	2.000,00 (5)
6600 – Roba u veleprodajnom skladištu	
6) TV 200.625,00	
6) DVD 66.875,00	

2200 – Dobavljači dobara	
	250.000,00 (1)
1400 – Pretporez	
1) 50.000,00	
2) 2.000,00	
3) 1.000,00	
2201 – Dobavljači usluga	
	10.000,00 (2)
	5.000,00 (3)
	2.000,00 (4)
659 – Obračun nabave	
5) 214.000,00	214.000,00 (6)
6680 – RUC u cijeni robe na skladištu	
	TV 40.125,00 (6)
	DVD 13.375,00 (6)

Zadatak za vježbu:

- Kupljeno je 500 komada nogometnih lopti po cijeni od 150,00 kn po komadu, 500 komada košarkaških lopti po cijeni od 210,00 kn po komadu i 200 komada odbojkaških lopti po cijeni od 80,00 kn po komadu. Primljen je račun dobavljača na svotu od 196.000,00 kn + 49.000,00 kn PDV.
- Primljen je račun dobavljača za troškove transporta na svotu od 5.000,00 kn + 1,250,00 kn PDV.
- Primljen je račun dobavljača za atest kupljenih lopti na svotu od 3.000,00 kn + 750,00 kn PDV.
- Primljen je račun za posebno pakiranje kupljenih lopti u svoti od 10.000,00 kn + 2.500,00 kn PDV.
- Napravljen je i proknjižen obračun nabave temeljem postotne metode.
- Roba je u skladištu zadužena s 25% marže.

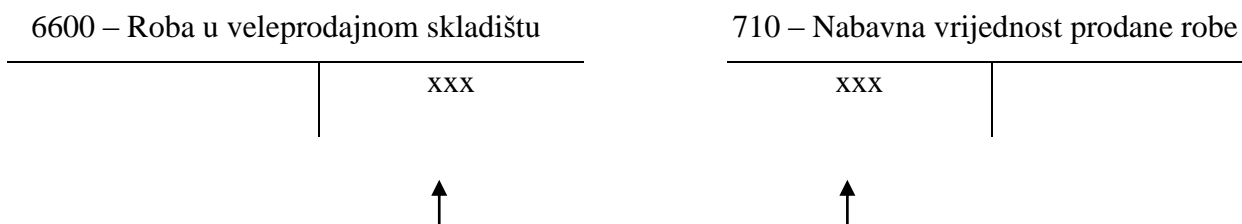
Predkalkulacija - raspored zavisnih troškova							Zavisni troškovi				
R.B.	Naziv	Jed.mj.	Količina	Cijena	Vrijednost	% udio	Transport	Ukrcaj iskrcaj	Trans. osiguranje	Uk. nabavna vrijednost	Nabavna cijena
Ukupno											

Kalkulacija - prijamni list u veleprodaji					Marža			
R.B.	Naziv	Jed.mj.	Količina	Uk. nabavna vrijednost	RUC %	Iznos	Prodajna vrijednost	Prodajna cijena
Ukupno								

Knjiženje u glavnoj knjizi:

4.1.2. Razduženje trgovačke robe u trgovini na veliko

Postupak razduženja trgovačke robe određen je zaduženjem iste, odnosno ako je trgovačka roba zadužena po nabavnoj cijeni tada se i razdužuje po nabavnoj cijeni, bez obzira na to kolika je prodajna cijena. Razduženjem se umanjuje stanje robe za prodanu robu na kontu 6600 – Roba u veleprodajnom skladištu te se evidentiraju rashodi na kontu 710 – Nabavna vrijednost prodane robe. Postupak razduženja po nabavnoj cijeni se provodi na sljedeći način:

Primjer: Razduženje veleprodaje po nabavnoj cijeni.

1. Na skladištu veleprodaje nalazi se 10 komada televizora pojedinačne nabavne vrijednosti od 2.000,00 kn po komadu. Kupcu je prodano 8 komada televizora po cijeni od 2.600,00 kn po komadu i ispostavljena je faktura na svotu od 20.800,00 kn + 5.200,00 kn PDV.
2. Veleprodajno skladište je razduženo za prodanu i isporučenu robu.

Knjiženje u glavnoj knjizi:

6600 – Roba u veleprodajnom skladištu	1200 – Potraživanja od kupaca
S° 20.000,00	1) 26.000,00
16.000,00 (2)	
2400 – Obveze za PDV	7600 – Prihod od pro. robe na veliko
5.200,00 (1)	20.800,00 (1)
710 – Nabavna vrijednost prodane robe	
2) 16.000,00	

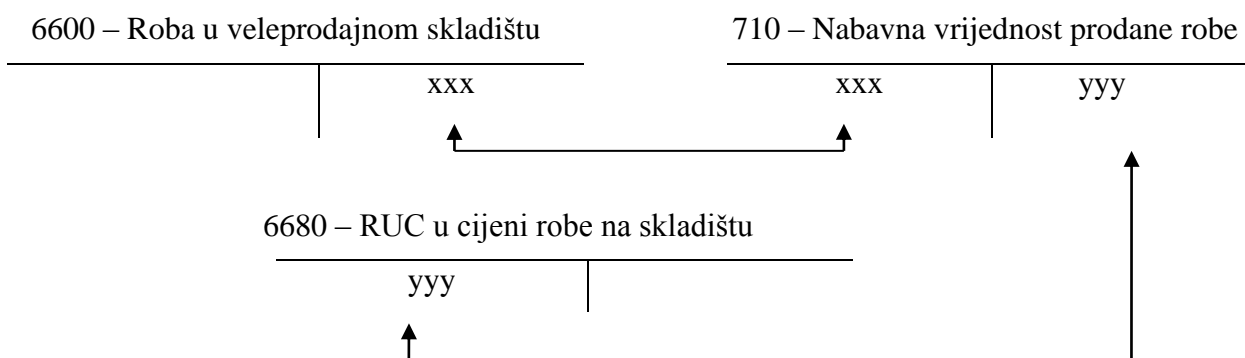
Zadatak za vježbu:

1. Nabavljeno je 100 komada Play Stationa 4 po cijeni od 1.500,00 kn po komadu. Primljen je račun dobavljača na svotu od 150.000,00 kn + 37.500,00 kn PDV.
2. Primljen je račun dobavljača za troškove transporta na svotu od 3.000,00 kn + 750,00 kn PDV.
3. Primljen je račun za transportno osiguranje u svoti od 2.000,00 kn.
4. Napravljen je i proknjižen obračun nabave.
5. Roba je u skladištu zadužena temeljem nabavne cijene.
6. Kupcu je prodano 20 komada Play Station 4 po prodajnoj cijeni od 2.325,00 kn/kom i ispostavljena je faktura na svotu od 46.500,00 + 11.625,00 kn PDV.
7. Veleprodajno skladište je razduženo za prodanu i isporučenu robu.

Predkalkulacija – izračun nabavne cijene						Zavisni troškovi nabave		Ukupna nabavna vrijednost	Nabavna cijena
R.B.	Naziv	Jed.mj.	Količina	Cijena	Vrijednost				

Knjiženje u glavnoj knjizi:

Ukoliko je trgovačka roba zadužena po prodajnoj cijeni tada se i razdužuje po prodajnoj cijeni, s tim da se pored veleprodajne vrijednosti razdužuje i pripadajuća uračunana razlika u cijeni. Pripadajuća razlika u cijeni prodane robe računa se temeljem preračunate stope po kojoj je roba i zadužena u veleprodaju (npr. ako je roba zadužena sa 30% marže, preračunata stopa se dobije kao $30/130$, odnosno iznosi 23,07 %). Razduženjem se umanjuje prodajna vrijednost robe za prodanu robu na kontu 6600 – Roba u veleprodajnom skladištu te pripadajuća uračunana razlika u cijeni na kontu 6680 – RUC u cijeni robe na skladištu. Razdužene vrijednosti se evidentiraju na kontu 710 – Nabavna vrijednost prodane robe. Postupak razduženja po prodajnoj cijeni se provodi na sljedeći način:

Primjer: Razduženje veleprodaje po prodajnoj cijeni.

- Na skladištu veleprodaje nalazi se 10 komada TV pojedinačne prodajne vrijednosti od 2.600,00 kn po komadu. Roba je zadužena po prodajnoj cijeni s 30% marže. Kupcu je prodano 8 komada televizora po cijeni od 2.600,00 kn po komadu i ispostavljena je faktura na svotu od 20.800,00 kn + 5.200,00 kn PDV.
- Veleprodajno skladište je razduženo za prodanu i isporučenu robu.

Knjiženje u glavnoj knjizi:

<p>6600 – Roba u veleprodajnom skladištu</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%; text-align: right;">S° 26.000,00</td> <td style="width: 50%; text-align: left;">20.800,00 (2)</td> </tr> </table>	S° 26.000,00	20.800,00 (2)	<p>6680 – RUC u cijeni robe na skladištu</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%; text-align: right;">2) 4.800,00</td> <td style="width: 50%; text-align: left;">6.000,00 S°</td> </tr> </table>	2) 4.800,00	6.000,00 S°
S° 26.000,00	20.800,00 (2)				
2) 4.800,00	6.000,00 S°				

7600 – Prihod od pro. robe na veliko

	20.800,00 (1)
--	---------------

1200 – Potraživanja od kupaca

1) 26.000,00	
--------------	--

2400 – Obveze za PDV

	5.200,00 (1)
--	--------------

710 – Nabavna vrijednost prodane robe

2) 20.800,00	4.800,00 (2)
--------------	--------------

Zadatak za vježbu:

1. Nabavljeno je 100 komada Play Stationa 4 po cijeni od 1.500,00 kn po komadu. Primljen je račun dobavljača na svotu od 150.000,00 kn + 37.500,00 kn PDV.
2. Primljen je račun dobavljača za troškove transporta na svotu od 3.000,00 kn + 750,00 kn PDV.
3. Primljen je račun za transportno osiguranje u svoti od 2.000,00 kn.
4. Napravljen je i proknjižen obračun nabave.
5. Roba je u skladištu zadužena s 50% marže.
6. Kupcu je prodano 20 komada Play Station 4 po prodajnoj cijeni od 2.325,00 kn/kom i ispostavljena je faktura na svotu od 46.500,00 + 11.625,00 kn PDV.
7. Veleprodajno skladište je razduženo za prodanu i isporučenu robu.

Predkalkulacija – izračun nabavne cijene						Zavisni troškovi nabave		Ukupna nabavna vrijednost	Nabavna cijena
R.B.	Naziv	Jed.mj.	Količina	Cijena	Vrijednost				

Kalkulacija - prijamni list u veleprodaji					Marža		Prodajna vrijednost	Prodajna cijena
R.B.	Naziv	Jed.mj.	Količina	Uk. nabavna vrijednost	RUC %	Iznos		

Knjiženje u glavnoj knjizi:

Primjer:

1. Primljena je faktura za kupljenu robu (gazirani i prirodni sokovi) u ukupnom iznosu od 65.485,00 kn + PDV. Nabavna cijena gaziranih sokova je 3,50 kn/0,25l (9.350 boca u pakiranju od 0,25 l), a prirodnih sokova je 2,8 kn/0,2 l (11.700 boca u pakiranju 0,2 l).
2. Primljena je faktura dobavljača za obavljenju usluga transporta kupljene robe na iznos od 7.000,00 kn + PDV.
3. Primljena je faktura dobavljača za obavljene usluge iskrcanja kupljene robe u iznosu od 3.000,00 kn + PDV.
4. Primljena je faktura za transportno osiguranje robe na iznos od 2.000,00 kn.
5. Proveden je obračun nabave i raspored zavisnih troškova prema kriteriju težine robe. (napomena: u obzir se ne uzima težina ambalaže).
6. Gazirani sokovi su zaduženi na veleprodajno skladište s maržom od 25% a prirodni sokovi s maržom od 35% (OBVEZNA IZRADA KALKULACIJE – PRIJAMNOG LISTA).
7. Prodano je 6.328 boca gaziranih sokova i 7.900 boca prirodnih sokova, te je ispostavljen račun kupcu za prodanu robu.
8. Razduženo je skladište veleprodaje.

Predkalkulacija - Raspored zavisnih troškova							Zavisni troškovi				
R.B.	Naziv	Jed.mj.	Količina	Cijena	Vrijednost	% udio	Transport	Iskrcaj	Transportno osiguranje	Nabavna vrijednost	Nabavna cijena
1	Gazirani sokovi	kom	9.350	3,50	32.725,00	49,97%	3.497,90	1.499,10	999,40	38.721,40	4,14
2	Prirodni sokovi	kom	11.700	2,80	32.760,00	50,03%	3.502,10	1.500,90	1.000,60	38.763,60	3,31
					65.485,00		7.000,00	3.000,00	2.000,00	77.485,00	

Kalkulacija - Prijamni list u veleprodaji					Marža			
R.B.	Naziv	Jed.mj.	Količina	Nabavna vrijednost	%	Iznos	Prodajna vrijednost	Prodajna cijena
1	Gazirani sokovi	kom	9.350	38.721,40	25%	9.680,35	48.401,75	5,18
2	Prirodni sokovi	kom	11.700	38.763,60	35%	13.567,26	52.330,86	4,47
				77.485,00		23.247,61	100.732,61	

Knjiženje u dnevniku:

TEK.BR.	OPIS	RAČUN	SALDO	
			Dugovno	Potražno
1	Kupovna cijena robe	6500	65.485,00	
	Pretporez po primljenim isporukama	1400	16.371,25	
	Dobavljači dobara	2200		81.856,25
2	Troškovi transporta robe	6514	7.000,00	
	Pretporez po primljenim isporukama	1400	1.750,00	
	Dobavljači usluga	2201		8.750,00
3	Troškovi ukrcaja i iskrcaj robe	6511	3.000,00	
	Pretporez	1400	750,00	
	Dobavljači usluga	2201		3.750,00
4	Troškovi osiguranja robe	6512	2.000,00	
	Dobavljači usluga	2201		2.000,00
5	Obračun nabave robe	659	77.485,00	
	Kupovna cijena robe	6500		65.485,00
	Troškovi transporta robe	6514		7.000,00
	Troškovi ukrcaja i iskrcaj robe	6511		3.000,00
	Troškovi osiguranja robe	6512		2.000,00
6	Roba u veleprodajnom skladištu	6600	100.732,61	
	Obračun nabave robe	659		77.485,00
	Razlika u cijeni	6680		23.247,61

7	Kupci dobara	1200	85.115,05	
	Obveza za PDV	2400		17.023,01
	Prihod od prodaje robe	7600		68.092,04
8	Nabavna vrijednost robe - gazirani sok	7100	32.779,04	
	Roba u veleprodajnom skladištu - gazirani sok	6600		32.779,04
	Razlika u cijeni - gazirani sok	6680	6.555,80	
	Nabavna vrijednost robe - gazirani sok	7100		6.555,80
8a	Nabavna vrijednost robe - prirodni sok	7100	35.313,00	
	Roba u veleprodajnom skladištu - prirodni sok	6600		35.313,00
	Razlika u cijeni - prirodni sok	6680	9.155,22	
	Nabavna vrijednost robe - prirodni sok	7100		9.155,22

Zadatak za vježbu:

1. Primljena je faktura za kupljenu robu koja uključuje 20 televizora, 40 DVD uređaja i 50 MP3 uređaja po sljedećim cijenama: nabavna cijena televizora iznosi 2.130,00 kn/kom, DVD uređaja 790,00 kn/kom, a MP3 uređaja 545,00 kn/kom.
2. Primljena je faktura prijevoznika za obavljenu uslugu prijevoza kamionom kupljene robe u iznosu od 15.000,00 kn + PDV.
3. Primljena je faktura dobavljača za atest i kontrolu TV i DVD uređaja na iznos od 15.000,00 kn + PDV.
4. Primljena je faktura dobavljača za posebno pakiranje MP3 uređaja u iznosu od 8.000,00 kn + PDV.
5. Primljena je faktura dobavljača za obavljene usluge iskrcanja kupljene robe u iznosu od 8.000,00 kn + PDV.
6. Primljena je faktura od marketinške agencije za poduzete aktivnosti istraživanja tržišta s ciljem pospješena prodaje na iznos od 5.000,00 kn + PDV.
7. Primljena je faktura za osiguranje kupljene robe na iznos od 4.000,00 kn.
8. Izvršen je obračun nabave. Zavisni troškovi nabave raspoređeni su prema fakturnoj vrijednosti kupljene robe.
9. Televizori su zaduženi na veleprodajno skladište s maržom od 35%, DVD uređaji su zaduženi na veleprodajno skladište s maržom od 30%, a MP3 uređaji su zaduženi na veleprodajno skladište s maržom od 40%. (*OBVEZNA IZRADA KALKULACIJE – ZADUŽENJA VELEPRODAJE*).
10. Prodano je 13 televizora uz rabat od 5 % na veleprodajnu cijenu, te 27 DVD i 29 MP3 uređaja po veleprodajnoj cijeni, te je ispostavljena faktura kupcu.
11. Razduženo je skladište veleprodaje za prodanu robu.
12. Primljena je faktura za knjigovodstvene usluge na iznos od 2.000,00 kn + PDV.
13. Primljena je faktura za najam skladišta u iznosu od 37.500,00 kn + PDV.
14. Obračunani su troškovi razdoblja
15. Utvrđen je bruto financijski rezultat poslovanja.
16. Utvrđen je neto financijski rezultat poslovanja.

Predkalkulacija - Raspored zavisnih troškova							Zavisni troškovi						

Kalkulacija - Prijamni list u veleprodaji					Marža			
R.B.	Naziv	Jed.mj.	Količina	Nabavna vrijednost	%	Iznos	Prodajna vrijednost	Prodajna cijena

Knjiženje u glavnoj knjizi:

4.1.3. Specifični poslovni događaji u trgovini na veliko

Pri obavljanju poslova vezanih uz trgovinu na veliko mogu se pojaviti različite poslovne situacije, kao npr:

- Trgovačka roba u doradi, obradi i manipulaciji,
- Naknadno odobreni popusti,
- Vrijednosna usklađenja trgovačke robe.

Navedene situacije zahtijevaju specifična računovodstvena evidencije koje će se prikazati u nastavku.

4.1.3.1. Trgovačka roba u doradi, obradi i manipulaciji

Trgovačka roba se na doradu i obradu daje s ciljem dovođenja u konačno stanje za prodaju krajnjim potrošačima. Poduzete aktivnosti (bojanje, pakiranje, rezanje i sl.) mogu se obaviti kod drugog poduzetnika ili vlastitim snagama, te se uključuju u vrijednost zaliha robe. Roba dana u doradu i obradu ne mijenja vlasnika, samo se mijenja struktura zaliha. Dorada utječe na novu nabavnu vrijednost a time i na prodajnu vrijednost robe. U doradu se trgovačka roba daje isključivo iskazana kroz nabavnu vrijednost. Trgovačka roba dana u doradu se evidentira preko Robe u doradi (KTO 6660), a svi troškovi proizašli iz dorade se evidentiraju preko Troškova u svezi s doradom (KTO 6661).

Primjer: Trgovačka roba dana u doradu

1. Dano je 50.000,00 kn nabavne vrijednosti robe u doradu posebno dizajniranog pakiranja.
2. Primljen je račun dobavljača za transport robe na iznos od 2.000,00 kn + PDV.
3. Dobavljač je dostavio račun za pakiranje robe na iznos od 5.000,00 kn + PDV.
4. Doradena roba je zaprimljena na skladište.
5. Plaćen je dobavljač u cijelosti isplatom sa transakcijskog računa.

Knjiženje u glavnoj knjizi:

<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td colspan="2" style="border-bottom: 1px solid black;">6600 – Roba u veleprodajnom skladištu</td> </tr> <tr> <td style="width: 50%; border-right: 1px solid black;">S° XXXX</td> <td style="border-bottom: 1px solid black;">50.000,00 (1)</td> </tr> <tr> <td colspan="2" style="border-bottom: 1px solid black;">6661 – Troškovi u svezi dorade</td> </tr> <tr> <td style="border-right: 1px solid black;">2) 2.000,00</td> <td rowspan="2" style="border-bottom: 1px solid black;">7.000,00 (4)</td> </tr> <tr> <td style="border-right: 1px solid black;">3) 5.000,00</td> </tr> <tr> <td colspan="2" style="border-bottom: 1px solid black;">2201 – Dobavljači usluga</td> </tr> <tr> <td style="border-right: 1px solid black;">5) 8.750,00</td> <td style="border-bottom: 1px solid black;">2.500,00 (2) 6.250,00 (3)</td> </tr> </table>	6600 – Roba u veleprodajnom skladištu		S° XXXX	50.000,00 (1)	6661 – Troškovi u svezi dorade		2) 2.000,00	7.000,00 (4)	3) 5.000,00	2201 – Dobavljači usluga		5) 8.750,00	2.500,00 (2) 6.250,00 (3)	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td colspan="2" style="border-bottom: 1px solid black;">6660 – Roba u doradi</td> </tr> <tr> <td style="width: 50%; border-right: 1px solid black;">1) 50.000,00</td> <td style="border-bottom: 1px solid black;">50.000,00 (4)</td> </tr> <tr> <td colspan="2" style="border-bottom: 1px solid black;">1400 – Pretporez</td> </tr> <tr> <td style="border-right: 1px solid black;">2) 500,00</td> <td rowspan="2" style="border-bottom: 1px solid black;"></td> </tr> <tr> <td style="border-right: 1px solid black;">3) 1.250,00</td> </tr> <tr> <td colspan="2" style="border-bottom: 1px solid black;">6600 – Doradena roba u veleprod. skla.</td> </tr> <tr> <td style="border-right: 1px solid black;">4) 57.000,00</td> <td style="border-bottom: 1px solid black;"></td> </tr> </table>	6660 – Roba u doradi		1) 50.000,00	50.000,00 (4)	1400 – Pretporez		2) 500,00		3) 1.250,00	6600 – Doradena roba u veleprod. skla.		4) 57.000,00	
6600 – Roba u veleprodajnom skladištu																											
S° XXXX	50.000,00 (1)																										
6661 – Troškovi u svezi dorade																											
2) 2.000,00	7.000,00 (4)																										
3) 5.000,00																											
2201 – Dobavljači usluga																											
5) 8.750,00	2.500,00 (2) 6.250,00 (3)																										
6660 – Roba u doradi																											
1) 50.000,00	50.000,00 (4)																										
1400 – Pretporez																											
2) 500,00																											
3) 1.250,00																											
6600 – Doradena roba u veleprod. skla.																											
4) 57.000,00																											
1000 – Transakcijski račun																											
8.750,00 (5)																											

Zadatak za vježbu:

1. Sa zaliha veleprodajnog skladišta dano je 50 kom PC uređaja nabavne vrijednosti od 2.000,00 kn/kom s ciljem da se u iste instalira softverski program Windows XP 18.
2. Primljen je račun za instalaciju softverskog programa Windows XP 18 na iznos od 25.000,00 kn + PDV.
3. Transport PC uređaja proveden je vlastitim transportnim sredstvom te je prema internom obračunu priznato 2.500,00 kn troška transporta.
4. Doradena roba je zaprimljena na skladište.

Knjiženje u glavnoj knjizi:

4.1.3.2. Naknadno odobreni popusti

U slučajevima kada kupci ispune odgovarajuće zahtjeve dobavljača, tada stječu određene pogodnosti u obliku povoljnijih uvjeta poslovanja. Stečena pogodnost je naknadno odobreni popusti koji se odobrava temeljem ostvarene vrijednosti kupnje tijekom razdoblja na već obavljene isporuke.

Najučestaliji oblici naknadno odobrenih popusta su:

- Cassa sconto – popust koji kupac dobiva u zavisnosti od roka plaćanja, odnosno odobrava se ako kupac udovolji određenim uvjetima (npr. za plaćanje u roku od 7 dana cassa sconto je 10 %, za 15 dana cassa sconto je 5%, a za 30 dana cassa sconto je 2%).
- Bonifikacija – odobrenje koje prodavatelj daje kupcu u apsolutnom ili relativnom izrazu (%) od vrijednosti prodane robe, izvršene usluge ili plaćanja.

Za razliku od redovitog popusta na koji se porez na dodanu vrijednost obračunava na vrijednost umanjenu za redoviti popust, kod naknadno odobrenih popusta dolazi do specifične situacije. Specifičnost naknadno odobrenog popusta proizlazi iz ispravka poreza na dodanu vrijednost. Ispravak PDV-a propisuje Zakon o PDV-u čl. 33. kojim se naknadni ispravci računa temelje na pisanim ispravcima koje primatelj računa (kupac) dostavlja izdavatelju računa (prodavatelj). U tom slučaju prodavatelj može umanjiti Obvezu za PDV proizašlu iz odobrenog popusta, tek kada kupac ispravi Pretporez po primljenim računima i o tome pismeno izvijesti prodavatelja. Međutim, ako kupac ne ispravi Pretporez po primljenim računima i pismeno o tome ne izvijesti prodavatelja, onda prodavatelj ne može izvršiti smanjenje Obveze za PDV.

Primjer: Naknadno odobreni popust

1. Prodana je roba te ispostavljen račun kupcu na iznos od 200.000,00 kn + PDV.
2. Uvidom u evidenciju po kupcima ustanovljeno je da je isti ostvario promet iznad 1.000.000,00 kn te mu je odobren naknadni popust od 10%.
3. Kupac je uplatio na transakcijski račun 225.000,00 kn.
4. Kupac je potpisao izjavu o ispravku pretporeza u njegovim knjigama temeljem koje se umanjuje obveza za PDV.

Knjiženje PRODAVATELJ

<p>1200 – Potraživanja od kupaca</p> <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="border-top: 1px solid black; border-bottom: 1px solid black;">1) 250.000,00</td> <td style="border-top: 1px solid black; border-bottom: 1px solid black;">225.000,00 (3)</td> </tr> <tr> <td style="border-bottom: 1px solid black;">2) 25.000,00</td> <td style="border-bottom: 1px solid black;"></td> </tr> </table>	1) 250.000,00	225.000,00 (3)	2) 25.000,00		<p>2400 – Obveze za PDV</p> <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="border-top: 1px solid black; border-bottom: 1px solid black;"></td> <td style="border-top: 1px solid black; border-bottom: 1px solid black;">50.000,00 (1)</td> </tr> <tr> <td style="border-bottom: 1px solid black;"></td> <td style="border-bottom: 1px solid black;">5.000,00 (4)</td> </tr> </table>		50.000,00 (1)		5.000,00 (4)
1) 250.000,00	225.000,00 (3)								
2) 25.000,00									
	50.000,00 (1)								
	5.000,00 (4)								
<p>7600 – Prihod od pro. robe na veliko</p> <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="border-top: 1px solid black; border-bottom: 1px solid black;"></td> <td style="border-top: 1px solid black; border-bottom: 1px solid black;">200.000,00 (1)</td> </tr> </table>		200.000,00 (1)	<p>4800 – Naknadno odobreni popust</p> <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="border-top: 1px solid black; border-bottom: 1px solid black;">2) 25.000,00</td> <td style="border-top: 1px solid black; border-bottom: 1px solid black;"></td> </tr> <tr> <td style="border-bottom: 1px solid black;">4) 5.000,00</td> <td style="border-bottom: 1px solid black;"></td> </tr> </table>	2) 25.000,00		4) 5.000,00			
	200.000,00 (1)								
2) 25.000,00									
4) 5.000,00									
	<p>1000 – Transakcijski račun</p> <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="border-top: 1px solid black; border-bottom: 1px solid black;">3) 225.000,00</td> <td style="border-top: 1px solid black; border-bottom: 1px solid black;"></td> </tr> </table>	3) 225.000,00							
3) 225.000,00									

Knjiženje KUPAC

<p>2200 – Dobavljač dobara</p> <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="border-top: 1px solid black; border-bottom: 1px solid black;">3) 225.000,00</td> <td style="border-top: 1px solid black; border-bottom: 1px solid black;">250.000,00 (1)</td> </tr> <tr> <td style="border-bottom: 1px solid black;"></td> <td style="border-bottom: 1px solid black;">25.000,00 (2)</td> </tr> </table>	3) 225.000,00	250.000,00 (1)		25.000,00 (2)	<p>1400 – Pretporez</p> <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="border-top: 1px solid black; border-bottom: 1px solid black;">1) 50.000,00</td> <td style="border-top: 1px solid black; border-bottom: 1px solid black;"></td> </tr> <tr> <td style="border-bottom: 1px solid black;">4) 5.000,00</td> <td style="border-bottom: 1px solid black;"></td> </tr> </table>	1) 50.000,00		4) 5.000,00	
3) 225.000,00	250.000,00 (1)								
	25.000,00 (2)								
1) 50.000,00									
4) 5.000,00									
<p>650 – Kupovna cijena robe</p> <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="border-top: 1px solid black; border-bottom: 1px solid black;">1) 200.000,00</td> <td style="border-top: 1px solid black; border-bottom: 1px solid black;"></td> </tr> <tr> <td style="border-bottom: 1px solid black;">2) 25.000,00</td> <td style="border-bottom: 1px solid black;"></td> </tr> <tr> <td style="border-bottom: 1px solid black;">4) 5.000,00</td> <td style="border-bottom: 1px solid black;"></td> </tr> </table>	1) 200.000,00		2) 25.000,00		4) 5.000,00		<p>1000 – Transakcijski račun</p> <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="border-top: 1px solid black; border-bottom: 1px solid black;">S° xxx</td> <td style="border-top: 1px solid black; border-bottom: 1px solid black;">225.000,00 (3)</td> </tr> </table>	S° xxx	225.000,00 (3)
1) 200.000,00									
2) 25.000,00									
4) 5.000,00									
S° xxx	225.000,00 (3)								

Zadatak za vježbu:

1. Trgovac na veliko "Crox d.o.o." prodao je robu kupcu "XYZ d.o.o." i ispostavio račun na iznos od 50.000,00 kn + PDV.
2. Kupac "XYZ d.o.o." je preuzimanjem robe istu reklamirao uslijed neodgovarajuće kvalitete robe, te mu je trgovac na veliko "Crox d.o.o." uvažio zaprimljenu reklamaciju i odobrio 10% bonifikacije.
3. Kupac "XYZ d.o.o." je potpisao i dostavio izjavu o ispravku pretporeza u njegovim knjigama temeljem koje se umanjuje obveza za PDV.

Knjiženje "Crox d.o.o."

Knjiženje "XYZ d.o.o."

4.1.3.3. Vrijednosna usklađenja trgovačke robe

Vrijednost trgovačke robe nije stalna, odnosno ona je promjenjiva i pod utjecajem je niza čimbenika. Do promjene vrijednosti trgovačke robe dolazi uslijed:

- zastarijevanja robe,
- oštećenja robe,
- isteka roka trajanja,

- tržišnih kretanja prodajne cijene.

Stoga uslijed nastalih promjena nužno je vrijednosno uskladiti trgovačku robu, odnosno iskazati njenu vrijednost u iznosu koji se očekuje realizirati prodajom iste.

Primjer: Vrijednosno usklađenje trgovačke robe

Provjerom i popisom zaliha robe na veleprodajnom skladištu komisija je utvrdila da je 40% zaliha robe od ukupne nabavne vrijednosti iznosa 400.000,00 kn oštećeno i nije za uporabu, te predlaže otpis iste.

Knjiženje u glavnoj knjizi:

6600 – Roba u veleprodajnom skladištu	
S° 400.000,00	
6690 – Vrijednosno usklađenje zaliha robe	718 – Troškovi vrijednosnog usklađenja
160.000,00 (1	1) 160.000,00

Zadatak za vježbu:

Na veleprodajnom skladištu se trenutno nalazi 1.100 kg aditiva zaduženih po prodajnoj cijeni od 60,00 kn/kg koja u sebi sadrži 50% marže. Provjerom i popisom zaliha robe na veleprodajnom skladištu komisija je utvrdila da je 200 kg aditiva neispravno uslijed isteka roka i nije za uporabu, te predlaže otpis istih.

Knjiženje u glavnoj knjizi:

4.2. Pripremni zadatci za kolokvij

Zadatak za vježbu:

1. Uvezli smo robu iz Švicarske i to: **čokoladu** faktorne cijene od 1 CHF/100g (40.000 kom u pakiranju od 100 g), **čokoladne kekse** faktorne cijene od 0,5 CHF/150g (20.000 kom u pakiranju od 150 g) i **čokoladne bombone** faktorne cijene od 0,7 CHF/250g (30.000 kom u pakovanju 250 g). Srednji tečaj iznosi 7,00 kn/CHF.
2. Roba je ocarinjena, te je obračunana carina za čokoladu u visini od 13.000,00 kn, carina za čokoladne kekse u visini od 9.000,00 kn, a carina za čokoladne bombone u visini od 7.000,00 kn.
3. Pri carinjenju je obračunat i PDV pri uvozu na poreznu osnovicu. Platili smo obvezu za carinu i PDV.
4. Primili smo fakturu za osiguranje robe na iznos od 5.000 kn i fakturu za špediterske usluge na iznos od 3.000 kn + PDV.
5. Primili smo fakturu za ispitivanje kvalitete čokoladnih bombona i čokoladnih keksa iznosa od 5.000 kn + PDV.
6. Prijevoz robe smo obavili vlastitim sredstvom te prema internom obračunu priznali iznos od 10.000 kn.
7. Primili smo fakturu posebnog pakiranja čokolade i čokoladnog keksa u iznosu od 6.000 kn + PDV.
8. S ciljem povećanja prodaje poduzeli smo odgovarajuće marketinške aktivnosti te primili fakturu od marketinške agencije za istraživanje tržišta od 5.000 kn + PDV.
9. Izvrši obračun nabave i raspored zavisnih troškova prema kriteriju **težine robe**.
10. Čokoladu smo zadužili na veleprodajno skladište s maržom od 50%, čokoladne kekse s maržom od 35 %, a čokoladne bombone s maržom od 60% (OBVEZNA IZRADA KALKULACIJE – PRIJAMNOG LISTA).
11. Prodali smo kupcu 10.000 komada čokolade, 15.000 komada čokoladnog keksa i 6.000 kom čokoladnih bombona u akciji u kojoj smo odobrili 11 % popusta za čokoladu i 8 % popusta za čokoladne bombone.
12. Razdužite skladište veleprodaje.
13. Primljena je faktura za električna energiju u iznosu od 5.000 kn + PDV.
14. Obračunate su i proknjižene plaće radnika u iznosu od 28.000 kn. (neto plaće 19.000 kn , porezi 9.000 kn).
15. Plaćen je Ino dobavljač u cijelosti prema srednjem tečaju od 7,25 kn/CHF.
16. Primljena je faktura za najam poslovnog prostora u iznosu od 10.000 kn + PDV.
17. Obračunaj troškove razdoblja.
18. Saldiraj PDV.
19. Utvrdi bruto financijski rezultat.
20. Utvrdi neto financijski rezultat.

Predkalkulacija - Raspored zavisnih troškova							Zavisni troškovi							

Kalkulacija - Prijamni list u veleprodaji					Marža			
R.B.	Naziv	Jed.mj.	Količina	Nabavna vrijednost	%	Iznos	Prodajna vrijednost	Prodajna cijena

Knjiženje u glavnoj knjizi:

--	--

--	--

--	--

--	--

--	--

--	--

Zadatak za vježbu:

1. Proknjiži fakturu za kupljenu robu koja obuhvaća **čokoladu** nabavne cijene od 2,50 kn/150g (20.000 kom u pakiranju od 150 g), **čokoladne kekse** nabavne cijene od 2,20 kn/100g (12.000 kom u pakiranju od 100 g) i **čokoladne bombone** nabavne cijene od 3,00 kn/200g (13.000 kom u pakiranju 200 g).
2. Primili smo fakturu za transport kupljene robe na iznos od 10.000 kn + PDV i fakturu za transportno osiguranje kupljene robe na iznos od 5.000 kn.
3. Primili smo fakturu za špediterske usluge na iznos od 2.000 kn + PDV.
4. Primili smo fakturu za ispitivanje kvalitete čokolade i čokoladnih bombona iznosa od 4.000 kn + PDV.
5. Primili smo fakturu od marketinške agencije za troškove oglašavanja na iznos od 5.000 kn + PDV.
6. Primili smo fakturu posebnog pakiranja čokolade i čokoladnih keksa u iznosu od 8.000 kn + PDV.
7. Primili smo fakturu za knjigovodstvene usluge iznosa od 2.000 kn + PDV.
8. Iskrcaj kupljene robe obavljen je vlastitim zaposlenicima te je internim obračunom priznat iznos od 3.000 kn.
9. Izvrši obračun nabave i raspored zavisnih troškova prema kriteriju **fakturne vrijednosti robe**.
10. Čokoladu smo zadužili na veleprodajno skladište s maržom od 60%, čokoladne kekse s maržom od 55 %, a čokoladne bombone s maržom od 45% (OBVEZNA IZRADA KALKULACIJE – PRIJAMNOG LISTA).
11. Prodali smo kupcu 10.000 komada čokolade, 6.000 komada čokoladnog keksa i 6.500 kom čokoladnih bombona u akciji u kojoj smo odobrili 8 % popusta za čokoladu i 12 % popusta za čokoladne kekse.
12. **Razdužite skladište veleprodaje.**
13. Primljena je faktura za električna energiju u iznosu od 5.000 kn + PDV.
14. Obračunate su i proknjižene plaće radnika u iznosu od 28.000 kn. (neto plaće 19.000 kn , porezi 9.000 kn).
15. Primljena je faktura za telefonske usluge na iznos od 4.000 kn + PDV.
16. Primljena je faktura za najam poslovnog prostora u iznosu od 10.000 kn + PDV.
17. Obračunaj troškove razdoblja.
18. Saldiraj PDV.
19. Utvrdi bruto financijski rezultat.
20. Utvrdi neto financijski rezultat.

Predkalkulacija - Raspored zavisnih troškova							Zavisni troškovi							

Kalkulacija - Prijamni list u veleprodaji					Marža			
R.B.	Naziv	Jed.mj.	Količina	Nabavna vrijednost	%	Iznos	Prodajna vrijednost	Prodajna cijena

Knjiženje u glavnoj knjizi:

Zadatak za vježbu:

Izradite tablicu materijalnog knjigovodstva za materijal X koristeći PPC metodu prema kontinuiranom obračunu.

- 01.02. početno stanje materijala je 200 kg, vrijednosti 12.000 kn,
 - 04.02. utrošeno je u proizvodnji 175 kg materijala,
 - 12.02. nabavljeno je 350 kg materijala prema nabavnoj cijeni 50,00 kn/kg,
 - 14.02. utrošeno je u proizvodnju 350 kg materijala ,
 - 20.02. nabavljeno je 500 kg, nabavne cijene 52,00 kn/kg,
 - 21.02. nabavljeno je 300 kg, vrijednosti 15.000 kn,
 - 23.02. utrošeno je 450 kg materijala ,
 - 25.02. nabavljeno je 350 kg materijala, nabavne cijene 54,50 kn/kg,
 - 26.02. utrošeno je u proizvodnju 350 kg materijala
- Specificiraj količinu i cijenu preostalih zaliha.

Datum	Opis	Količina			Cijena	Vrijednost		
		Ulaz	Izlaz	Stanje		Duguje	Potražuje	Saldo

5. RAČUNOVODSTVO TRGOVINE NA MALO

Računovodstvene aktivnosti, odnosno obračun i knjiženje poslovnih događaja vezanih uz trgovačku robu ovise prije svega o načinu obavljanja trgovine.

Zakon o trgovini čl. 3 (NN 68/13) propisuje da se **trgovina** može obavljati kao trgovina na veliko i trgovina na malo.

Zakon o trgovini čl. 9 (NN 68/13; 30/14; 30/14; 32/19; 98/19; 32/20) definira **Trgovinu na malo** kao kupnju robe radi daljnje prodaje potrošačima za osobnu uporabu ili uporabu u kućanstvu, kao i profesionalnim korisnicima ako za tu prodaju nije potrebno ispunjavanje dodatnih minimalnih tehničkih i drugih uvjeta propisanih posebnim propisima.

5.1. Trgovina na malo

Trgovci na malo djeluju kao posrednici u razmjeni dobara između veletrgovaca i konačnih potrošača, odnosno između proizvođača i konačnih potrošača. U trgovini na malo trgovac najčešće nabavlja robu od trgovaca na veliko ili od proizvođača i prodaje krajnjem kupcu. Sukladno Zakonu o trgovini čl. 9 (NN 68/13, 30/14, 32/19, 98/19, 32/20) trgovina na malo je kupnja robe radi daljnje prodaje potrošačima za osobnu uporabu ili uporabu u kućanstvu, kao i profesionalnim korisnicima ako za tu prodaju nije potrebno ispunjavanje dodatnih minimalnih tehničkih i drugih uvjeta propisanih posebnim propisima.

Trgovina na malo može se promatrati:

- u funkcijskom smislu,
- i institucijskom smislu.

U funkcijskom smislu trgovina na malo se shvaća kao gospodarska djelatnost nabave i prodaje trgovačke robe i drugih usluga za konačnog potrošača, bez obzira tko (koji subjekt) obavlja tu djelatnost.

U institucijskom se smislu trgovina na malo odnosi na nositelje čija je gospodarska djelatnost isključivo ili pretežito trgovina na malo.

Trgovina na malo može se obavljati u prodavaonicama ili izvan prodavaonica. Ako se u prodavaonici uz trgovinu na malo obavlja i neka druga djelatnost, prostor namijenjen toj djelatnosti mora biti vidljivo odvojen od dijela prodavaonice namijenjenog trgovačkoj djelatnosti. Maloprodajnu djelatnost trgovačka poduzeća na malo obavljaju u različitim poslovnim jedinicama polazeći od potreba i zahtjeva krajnjih potrošača. Poslovne jedinice organizacijski se mijenjaju prilagođavajući se tržišnim potrebama u načinu i metodama prodaje. Zakon o trgovini čl. 9. (NN 68/13, 30/14, 32/19, 98/19, 32/20) propisuje obavljanje trgovine na malo u prodavaonicama ili izvan prodavaonica. Zakon o trgovini čl. 10., (NN 30/14) propisuje oblike obavljanja trgovine na malo izvan prodavaonica:

- na štandovima i klupama na tržnicama na malo,
- na štandovima i klupama na tržnicama na veliko,
- na štandovima i klupama unutar trgovačkih centara,
- putem kioska, automata,
- pokretnom prodajom,
- prodajom na daljinu (TV, internet, katalog ...),
- prigodnom prodajom (sajmovi, izložbe ...),
- u proizvodnim objektima OPG-a ...

Zakonom o trgovini čl. 16. (NN 30/14) propisuje da trgovac mora nadležnom inspektoratu osigurati podatke o stanju robe u prodajnom objektu na temelju pisanih isprava ili elektroničkih zapisa o nastalom poslovnom događaju iz kojih se može spoznati poslovni događaj. Ukoliko se isprave o robi ne nalaze u prodavaonici za vrijeme obavljanja trgovine, trgovac snosi prekršajnu odgovornost. Isprave o robi u prodajnom objektu moraju imati podatke o:

- imenu ili nazivu dobavljača,
- broju i nadnevku isprave o zaduženju ili razduženju robe,
- nazivu, mjernoj jedinici i količini robe,

- prodajnoj cijeni robe,
- promjeni prodajne cijene robe
- zaduženju za vlastitu robu.

Smjer kretanja robe u trgovini determinira i korištenje različitih isprava. Stoga "povećanje vrijednosti" robe evidentira se temeljem isprava o zaduženju robe:

- Račun ili dostavnica dobavljača,
- Zapisnik o inventurnom višku,
- Zapisnik o povećanju cijene,
- Otkupni blok za poljoprivredne proizvode od građana.

"Smanjenje vrijednosti" robe evidentira se temeljem isprava o razduženju robe:

- Račun prodaje robe,
- Zapisnik o kalu, kvaru ili lomu,
- Zapisnik o smanjenju cijena,
- Zapisnik o inventurnom manjku,
- Zapisnik o provalnoj krađi temeljem očevida,
- Zapisnik o uništenju robe uslijed više sile (elementarne nepogode) temeljem očevida.

Zakonom o računovodstvu propisana je i obveza vođenja pomoćnih knjiga kojim se detaljno raščlanjuju podaci o imovini, kapitalu, obvezama, rashodima, prihodima i poslovnom rezultatu. Pomoćne knjige iskazuju imovinu u materijalnom obliku, te u količinama i u odgovarajućem materijalnom iznosu. Za kompanije koje se bave trgovinom iznimno važno je vođenje pojedinačne evidencije svakog artikla, jer temeljem pojedinačne evidencije trgovac u svakom trenutku zna s koliko čega raspolaže što mu uvelike olakšava planiranje budućih aktivnosti. To u praksi znači da su trgovci u trgovini na malo obvezni voditi robno knjigovodstvo, jer se njime osigurava prikaz robe po vrsti, količini i vrijednosti. Također, trgovac obveznik PDV-a zbog osiguravanja podataka o izdanim i primljenim računima i

PDV-u sadržanom u tim računima, mora voditi posebne evidencije – Knjigu izdanih (izlaznih) računa (Obrazac I-RA) i Knjigu primljenih (ulaznih) računa (Obrazac U-RA). Temeljem knjige ulaznih računa osigurava se prikaz svih primljenih računa od dobavljača po datumima izdavanja bez obzira na plaćanje istih. Predloženi obrazac ulaznih računa (U-RA) od strane Porezne uprave može se prikazati kao sljedeća slika:

Slika 7.: Obrazac U-RA

Obrazac U-RA

POREZNI OBVEZNIK:

(NAZIV/IME I PREZIME)

(ADRESA: MJESTO, ULICA I BROJ)

(BROJČANA OZNAKA (ŠIFRA) DJELATNOSTI
PREMA NACIONALNOJ KLASIFIKACIJ)

(PDV ID. BR./OIB)

KNJIGA PRIMLJENIH (ULAZNIH RAČUNA)

- IZNOS U KUNAMA I LIPAMA -

RED. BROJ	RAČUN		DOBAVLJAČ (SPORUČITELJ DOBARA ILI USLUGA)						PRETPOREK						
	BROJ	DATUM	NAZIV - IME I PREZIME I SIEDIŠTE/ POSREDOVANJE ILI UDRUGAČENO DOBAVIŠTE	PDV ID. BR./ OIB	POREZNA OSNOVICA			UKUPNI IZNOS RAČUNA S PDV-om	UKUPNO 0011+12+13+14+15+16	5%		10%		25%	
					5%	10%	25%			MOŽE SE OBBITI	NE MOŽE SE OBBITI	MOŽE SE OBBITI	NE MOŽE SE OBBITI	MOŽE SE OBBITI	NE MOŽE SE OBBITI
										11	12	13	14	15	16
1	2	3	4	5	6	7	8	9							

Izvor: www.porezna-uprava.hr

Temeljem knjige izlaznih računa osigurava se prikaz svih izlaznih računa kupcima po datumima izdavanja bez obzira na naplatu istih. Predloženi obrazac izlaznih računa (I-RA) od strane porezne uprave može se prikazati kao sljedeća slika:

Slika 8.: Obrazac I-RA

POREZNI OBVEZNIK:

(NAZIV/IME I PREZIME)

(ADRESA: MJESTO, ULICA I BROJ)

(BROJČANA OZNAKA (SIFRA) DJELATNOSTI
PREMA NACIONALNOJ KLASIFIKACIJ)

(PDV ID. BR. / OIB)

Obrazac I-RA

KNJIGA IZDANIH (IZLAZNIH RAČUNA)

- IZNOS U KUNAMA I LIPAMA -

RED. BROJ	RAČUN		KUPAC (PRIMATELJ DOBRA ILI USLUGA)		IZNOS IS PDV-OM	NE PODLIJEŽE OPOREZIVANJU I OSLOBODENO PDV-OM										OPOREZIVO					
	BROJ	DATUM	NAZIV - IME I PREZIME I SIEDIŠTE/ PREBIVALIŠTE ILI LOKALIZACIJA/ BORAVIŠTE	(PDV ID. BR./ OIB)		7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	5%		10%		20%	
																OSNOVICA	POBEZ	OSNOVICA	POBEZ	OSNOVICA	POBEZ
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22

Izvor: www.porezna-uprava.hr

Pored navedene zakonske regulative trgovci na malo obvezni su pridržavati se obveza propisanih Zakonom o zaštiti potrošača kojim se uređuje zaštita osnovnih prava potrošača.

5.1.1. Zaduženje trgovačke robe u trgovini na malo

U trgovini na malo trgovac najčešće nabavlja robu od proizvođača ili veletrgovca, izravno je uvozi ili je prenosi iz vlastitog veleprodajnog skladišta, te je prodaje krajnjem kupcu. Nabavna vrijednost trgovačke robe u maloprodaji sastoji se od troškova kupnje i drugih ovisnih troškova nastalih u dovođenju zaliha na sadašnju lokaciju i sadašnje stanje. Pri nabavljanju robe i prije stavljanja robe u prodaju mora se sastaviti isprava o zaduženju temeljem koje se unose podaci u Knjigu popisa ili drugu evidenciju. Primka i / ili Kalkulacija kao isprave o robi temeljem kojih se može spoznati nastali poslovni događaj se sastavljaju temeljem računa dobavljača ili dostavnice, koji se evidentiraju kroz Knjigu ulaznih računa. Trgovina na malo se zadužuje po prodajnim cijenama s PDV-om utvrđenim prema primkama odnosno kalkulacijama. Maloprodajna cijena robe utvrđena kalkulacijom ili primkom mora se

u prodavaonici istaknuti jasno, vidljivo i čitljivo na polici ili na proizvodu u prodajnom objektu. Maloprodajne cijene se ističu u kunama, a mogu i u drugoj valuti, u tom slučaju je za potrošača mjerodavna cijena u kunama. Uz maloprodajne cijene se mogu istaknuti i druge cijene uslijed akcijske prodaje, rasprodaje i sezonskih sniženja.

Izračun maloprodajne cijene se može ilustrirati na sljedeći način:

Maloprodajna kalkulacija

1. neto kupovna cijena robe po računu dobavljača,
2. zavisni troškovi nabave
(troškovi prijevoza,špedicije, vl. troškovi, prepakiranja,dozrijevanja,skladištenja i sl.)
3. carina i druge uvozne pristojbe
4. posebni porezi

I Nabavna cijena

5. Marža (Razlika u cijeni)

II Prodajna cijena bez PDV-a

6. PDV (propisane stope 25%, 13%, 5%)

III Maloprodajna cijena

Kod robe za koju je propisano plaćanje povratne naknade (piće, mlijeko i mliječni napitci) u kalkulaciji se dodaje povratna naknada od 0,50 kn na maloprodajnu cijenu.

Uz opću stopu PDV-a od 25% propisane su i dvije snižene stope od 5% i 13% (čl. 38. NN 115/16, 106/18) koje se odnose na sljedeće artikle:

Snižena stopa od 5% primjenjuje se na:

- sve vrste kruha,
- mlijeka (osim kiselog mlijeka, jogurta, kefir, čokoladnog mlijeka),
- knjiga određenog sadržaja (stručnog, znanstvenog, umjetničkog, kulturnog...),
- lijekove koji se izdaju na liječnički recept ,

- medicinsku opremu, pomagala i druge sprave koje se koriste za ublažavanje liječenja invalidnosti i propisane su Pravilnikom Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje,
- kino ulaznica,
- novine novinskog nakladnika koji ima statut medija, otisnute na papiru koje izlaze dnevno i kao opće-informativni tisak, osim onih koje u cijelosti ili većim dijelom sadrže oglase ili služe oglašavanju,
- znanstvene časopise.

Snižena stopa od 13% primjenjuje se na:

- usluge smještaja ili smještaja s doručkom, polupansiona ili punog pansiona u svim vrstama komercijalnih ugostiteljskih objekata i usluge agencijske provizije za naprijed navedene usluge,
- novine i časopise otisnute na papiru koje izlaze periodično, osim na one koji u cijelosti ili uglavnom sadrže oglase ili služe oglašavanju,
- jestiva ulja i masti, biljnog i životinjskog podrijetla,
- dječje sjedalice za automobile te dječja hrana i prerađena hrana na bazi žitarica za dojenčad i malu djecu,
- isporuka vode, osim vode koja se stavlja na tržište u bocama ili u drugoj ambalaži,
- ulaznice za koncerte,
- isporuka električne energije,
- javna usluga prikupljanja otpada,
- urne i ljesovi,
- sadnice i sjemenje, gnojiva i pesticidi,
- hrana za životinje, osim hrane za kućne ljubimce.

- isporuku živih životinja: goveda, svinja, ovaca, koza, konja, magaraca, domaće peradi, kunića i zečeva,
- isporuku svježeg ili rashlađenog mesa i jestivih klaoničkih proizvoda,
- isporuku žive ribe,
- isporuku svježe ili rashlađene ribe, mekušaca i ostalih vodenih beskralježnjaka,
- isporuku svježeg ili rashlađenog povrća, korijena i gomolja,
- isporuku svježeg i suhog voća i orašastih plodova,
- isporuku svježih jaja peradi, u ljusci,
- usluge i povezana autorska prava pisaca, skladatelja i umjetnika izvođača koji su članovi odgovarajućih organizacija za kolektivno ostvarivanje prava koje obavljaju tu djelatnost po posebnim propisima iz područja autorskog i srodnih prava te uz prethodno odobrenje središnjeg državnog tijela nadležnog za intelektualno vlasništvo.

Po utvrđenim maloprodajnim cijenama trgovačka roba se knjiži preko sljedećih konta:

6630 – Roba u prodavaonici <hr style="border: 0.5px solid black;"/> XXXX		6640 – Uračunani PDV <hr style="border: 0.5px solid black;"/> XXXX
6681 – Uračunana marža u prodavaonici <hr style="border: 0.5px solid black;"/> XXXX		

Primjer: Zaduzenje maloprodaje

Primljen je račun dobavljača za robu u vrijednosti od 10.000,00 kn + 2.500,00 kn PDV. Trgovačka roba se zadužuje s 50% marže i 25% PDV-a.

Kalkulacija:

Nabavna vrijednost robe	10.000,00
+ Uračunana marža u prodavaonici (50%)	5.000,00
<hr/>	
Prodajna vrijednost bez PDV-a	15.000,00
+ PDV (25%)	3.750,00
<hr/>	
Prodajna vrijednost s PDV-om	18.750,00

Knjiženje u glavnoj knjizi:

6630 – Roba u prodavaonici		2200 – Dobavljač dobara	
1) 18.750,00			12.500,00 (1)
<hr/>		<hr/>	
6681 – Uračunana marža u prodavaonici		1400 – Pret porez	
	5.000,00 (1)	1) 2.500,00	
<hr/>		<hr/>	
		6640 – Uračunani PDV	
			3.750,00 (1)

Zadatak za vježbu:

1. Primljen je račun trgovca na veliko za kupljenu robu na iznos od 50.000,00 kn + 12.500,00 kn PDV. Roba je odmah zadužena u maloprodaju s 60% marže i 25 % PDV-a.
2. Obveza prema dobavljača u cijelosti podmirena je isplatom sa transakcijskog računa.

Kalkulacija:

Nabavna vrijednost robe	
+ Uračunana marža u prodavaonici (60%)	
<hr/>	
Prodajna vrijednost bez PDV-a	
+ PDV (25%)	
<hr/>	
Prodajna vrijednost s PDV-om	

Knjiženje u glavnoj knjizi:

5.1.2. Razduženje trgovačke robe u trgovini na malo

Prodaja trgovačke robe u trgovini na malo odvija se kroz različite oblike prodaje preko:

- Prodavaonica,
- Prodaja na štandu, klupi na tržnici, putem kioska, putem automata,
- Pokretna (ambulantna) prodaja,
- Prigodna prodaja (na sajmu, izložbi, priredbi i sl.),
- Drugi oblici prodaje robe izvan prodavaonice:
 - direktna prodaja,
 - prodaja putem kataloga,
 - TV prodaja,
 - prodaja putem interneta,
 - prodaja putem telefona.

Prodaja trgovačke roba se vodi preko blagajne ili paragon blokova te se naplaćuje gotovinom i kartičnim putem. Evidentira se temeljem izdanih računa kupcima kroz Knjigu izlaznih računa.

Općim poreznim zakonom čl. 66. (NN 106/18) propisano je:

- st. 1. čl. 56. - Gotovinski promet treba bilježiti slijedom njihova nastanka svakodnevno.
- st. 5. čl.56. - Evidencije o dnevnom gotovinskom prometu se moraju voditi na mjestu na kojem je nastao i u svakom trenutku moraju biti dostupne poreznom tijelu u postupku nadzora.

Prodaja robe iziskuje obvezu izdavanja računa čiji je sadržaj propisan Zakonom o PDV-u čl. 79. (NN 143/14, 115/16):

- broj računa i datum izdavanja,
- ime i prezime (naziv), adresu, osobni identifikacijski broj ili PDV identifikacijski broj poreznog obveznika koji je isporučio dobra ili obavio usluge (prodavatelja),
- ime i prezime (naziv), adresu, osobni identifikacijski broj ili PDV identifikacijski broj poreznog obveznika kome su isporučena dobra ili obavljene usluge (kupca),
- količinu ili opseg i uobičajeni trgovački naziv isporučenih dobara te vrstu i količinu obavljenih usluga,
- datum isporuke dobara ili obavljenih usluga ili datum primitka predujma u računu za predujam, ako se taj datum može odrediti i ako se razlikuje od datuma izdavanja računa,
- jediničnu cijenu bez PDV-a, odnosno iznos naknade za isporučena dobra ili obavljene usluge, razvrstane po stopi PDV-a,
- popuste ili rabate ako nisu uključeni u jediničnu cijenu,
- stopu PDV-a,

- iznos PDV-a razvrstan po stopi PDV-a, osim ako se primjenjuje posebni postupak za koji je u smislu ovoga Zakona taj podatak isključen,
- zbrojni iznos naknade i PDV-a.

Zakonom o PDV-u čl. 79. (NN 143/14, 115/16) propisana je obveza izdavanja pojednostavljenog računa za isporuke dobara čiji iznos nije veći od 700,00 kn:

- broj računa i datum izdavanja,
- ime i prezime (naziv), adresu, osobni identifikacijski broj ili PDV identifikacijski broj poreznog obveznika koji je isporučio dobra ili obavio usluge (prodavatelja) te naznaku mjesta gdje je isporuka dobara ili usluga obavljena (broj prodajnog mjesta, poslovnog prostora, prodavaonice i slično),
- ime i prezime (naziv), osobni identifikacijski broj ili PDV identifikacijski broj poreznog obveznika kome su isporučena dobra ili obavljene usluge (kupca),
- količinu i uobičajeni trgovački naziv isporučenih dobara te vrstu i količinu obavljenih usluga,
- iznos naknade s uključenim PDV-om razvrstane po stopi PDV-a,
- iznos obračunanog PDV-a razvrstanog po stopi PDV-a.

Polazeći od činjenice da je u maloprodajnoj cijeni sadržan i porez na dodanu vrijednost koji ne spada u prihod maloprodaje već predstavlja prihod države bez obzira što maloprodaja obračunava i naplaćuje od kupaca, nužno je razvrstati iznos računa na prihod poduzeća i prihod države. Razvrstani prihod države (PDV) se stornira s ostvarenog ukupnog prihoda te se iskazuje kao obveza za PDV. Prihod države (PDV) se računa temeljem preračunatih stopa PDV-a:

- za 5% preračunata stopa (5/105) iznosi 4,7619 %
- za 13% preračunata stopa (13/113) iznosi 11,5044%
- za 25% preračunata stopa (25/125) iznosi 20%

Razvrstavanje prihoda se može ilustrirati na sljedeći način:

7603 – Prihod od prodaje robe na malo	2400 – Obveza za PDV
Ukupni prihod Prihod x preračunata stopa PDV-a	Prihod x preračunata stopa PDV-a

Po obavljenoj prodaji provodi se razduženje trgovine na malo za prodanu robu, temeljem podataka iz rekapitulacije dnevnog prometa (naplaćeno u gotovini i kreditnim karticama). Za mjerenje troška zaliha u trgovini na malo se osim troška kupnje može koristiti i metoda trgovine na malo. Ona se primjenjuje u maloprodaji mješovite robe male vrijednosti kod koje se pojavljuje veliki broj vrsta roba koji se brzo mijenjaju, sličnih marži i za koje je nepraktično koristiti druge troškovne metode. Trošak zaliha se određuje smanjenjem vrijednosti prodaje zaliha odgovarajućim postotkom bruto marže. Metoda trgovine na malo je tehnika mjerenja zaliha koja se temelji na prodajnoj cijeni robe. Troškovi za prodano se izračunavaju kao dio od prodajne vrijednosti robe primjenom postotnih udjela. Primjena metode trgovine na malo dopuštena je pod uvjetom da su rezultati približni primjeni tehnike po trošku nabave. Ova metoda nije obvezna za sve trgovine na malo.

Postupak razduženja u trgovini na malo ilustrira sljedeći primjer:

6630 – Roba u prodavaonici		710 – Nabavna vrijednost prodane robe	
Saldo	Prodana roba	Prodana roba	PDV u prodanoj robi
6681 – Uračunana marža u prodavaonici		Marža u prodanoj robi	
Marža u prodanoj robi	Saldo		Marža u prodanoj robi
6640 – Uračunani PDV			
PDV u prodanoj robi	Saldo		

Primjer: Prodaja i razduženje robe iz maloprodaje

1. U prodavaonici je na stanju iskazano 750.000,00 kn maloprodajne vrijednosti robe, zadužene sa 20% marže i 25% PDV-a. Inkasirano je 75.000,00 kn u gotovini, te 25.000,00 kn u kreditnim karticama.
2. Razdužena je prodavaonica za prodanu robu.
3. Primljen je račun od emitenta kreditne kartice za ugovorenu proviziju od 250,00 kn.
4. Po roku dospijeća banka je doznačila iznos umanjen za proviziju.

Knjiženje u glavnoj knjizi:

6630 Roba u prodavaonici		7603 Prihod od prodaje robe na malo	
S° 750.000,00	100.000,00 (2)		100.000,00 (1)
			20.000,00 (1)
6681 Uračunana marža u prodavaonici		1020 Blagajna	
2) 13.333,33	100.000,00 S°=	1) 75.000,00	
6640 Uračunani PDV		1207 Potraživanja za kreditne kartice	
2) 20.000,00	150.000,00 S°=	1) 25.000,00	25.000,00 (4)
2400 Obveze za PDV		710 Nabavna vrijednost prodane robe	
	20.000,00 (1)	2) 100.000,00	13.333,33 (2)
			20.000,00 (2)
216 Obveze izdavatelju kreditne kartice		4653 Troškovi provizije za kreditnu karticu	
4) 250,00	250,00 (3)	3) 250,00	
1000 Transakcijski račun			
4) 24.750,00			

Primjer: Nabava, prodaja i razduženje robe iz maloprodaje

1. Kupljena je roba od dobavljača i primljena faktura na iznos od 300.000,00 kn + PDV. Roba je izravno zadužena u prodavaonicu s 50% marže i 25% PDV-a.
2. Iz prodavaonice je prodano 168.750,00 kn vrijednosti robe od čega je 68.750,00 kn naplaćeno u čekovima, a ostatak u gotovini.
3. Razdužena je prodavaonica za prodanu robu.
4. Čekovi građana dani su na naplatu.
5. Utržak naplaćen u gotovini položen je na transakcijski račun.
6. Primljen je izvadak sa transakcijskog računa koji potvrđuje polog gotovine i naplatu čekova.

Kalkulacija:

Nabavna vrijednost robe	300.000,00
+ Uračunana marža u prodavaonici (50%)	150.000,00
<hr/>	
Prodajna vrijednost bez PDV-a	450.000,00
+ PDV (25%)	112.500,00
<hr/>	
Prodajna vrijednost s PDV-om	562.500,00

Knjiženje u glavnoj knjizi:

2200 Dobavljači dobara		1400 Pret porez po primljenim isporukama	
	375.000,00 (1)	1) 75.000,00	
6630 Roba u prodavaonici		7603 Prihod od prodaje robe na malo	
1) 562.500,00	168.750,00 (3)		168.750,00 (2)
			33.750,00 (2)
6681 Uračunana marža u prodavaonici		1020 Blagajna	
3) 45.000,00	150.000,00 (1)	1) 100.000,00	100.000,00 (5)
6640 Uračunani PDV		1140 Čekovi	
3) 33.750,00	112.500,00 (1)	2) 68.750,00	68.750,00 (4)
2400 Obveze za PDV		710 Nabavna vrijednost prodane robe	
	33.750,00 (2)	3) 168.750,00	45.000,00 (3)
			33.750,00 (3)
1149 Predani VP na naplati		1009 Transakcijski račun prijelazni konto	
4) 68.750,00	68.750,00 (6)	5) 100.000,00	100.000,00 (6)
		1000 Transakcijski račun	
		6) 168.750,00	

Primjer:

1. Primljena je faktura od dobavljača za 1.511 kom bombonjera po cijeni od 4,14 kn/kom i 950 kom čokolada po cijeni od 3,31 kn/kom, te su iste zadužene u maloprodaju s tim da su bombonjere zadužene s 30% marže i 25% PDV-a, a čokolade s 35% marže i 25% PDV-a. (**OBVEZNA IZRADA KALKULACIJE – ZADUŽENJA PRODAVAONICE**)
2. Iz prodavaonice je prodano 1.151 komada bombonjera i 940 komada čokolade.
3. Razdužena je prodavaonica za prodanu robu.
4. Primljena je faktura za troškove električne energije poslovnog prostora prodavaonice u iznosu od 9.000,00 kn + PDV.
5. Troškovi plaća radnika u prodavaonici iznose 17.500,00 kn od čega su 10.500,00 kn neto plaće, a ostatak porezi i doprinosi.
6. Obračunani su troškovi razdoblja prodavaonice.

Kalkulacija - prijamni list maloprodaja						Marža		Prodajna vrijednost bez PDV-a	PDV	Prodajna vrijednost s PDV-om	PC
R.B.	Naziv	Jed. mj.	Količina	Nabavna cijena	Nabavna vrijednost	%	Iznos				
1	Bombonjera	kom	1.511	4,14	6.255,54	30%	1.876,66	8.132,20	2.033,05	10.165,25	6,73
2	Čokolada	kom	950	3,31	3.144,50	35%	1.100,58	4.245,08	1.061,27	5.306,35	5,59
					9.400,04		2.977,24	12.377,28	3.094,32	15.224,06	

Knjiženje u dnevniku:

TEK.BR.	OPIS	RAČUN	SALDO	
			DUG.	POT.
1.	Dobavljač dobara	2200		11.750,05
	Pretporez	1400	2.350,01	
	Roba u prodavaonici - bombonjera	6630	10.165,25	
	Razlika u cijeni - bombonjera	6681		1.876,66
	Ukalkulirani PDV - bombonjera	6640		2.033,05
.	Roba u prodavaonici - čokolada	6630	5.306,35	
	Razlika u cijeni - čokolada	6681		1.100,58
	Ukalkulirani PDV - čokolada	6640		1.061,27
2	Blagajna	1020	13.000,83	
	Prihod od maloprodaje	7603		13.000,83
	Prihod od maloprodaje - storno	7603		2.600,17
	Obveza za PDV	2400		2.600,17
3	Nabavna vrijednost robe - bombonjera	7100	4.765,27	
	Roba u prodavaonici - bombonjera	6630		7.746,23
	Razlika u cijeni - bombonjera	6681	1.429,54	
	Ukalkulirani PDV - bombonjera	6640	1.549,25	
	Nabavna vrijednost robe - čokolada	7100	3.114,25	
	Roba u prodavaonici - čokolada	6630		5.254,60
	Razlika u cijeni - čokolada	6681	1.089,00	
	Ukalkulirani PDV - čokolada	6640	1.050,92	

4	Trošak električne energije	4070	9.000,00	
	Pretporez	1400	1.170,00	
	Dobavljači usluga	2201		10.170,00
5	Trošak bruto plaće	4200	17.500,00	
	Obveze za neto plaće	230		10.500,00
	Obveze za poreze i doprinose	241		7.000,00
6	Raspored administrativnih troškova	491	26.500,00	
	Trošak bruto plaće	4200		17.500,00
	Trošak električne energije	4070		9.000,00
	Troškovi uprave i prodaje	720	26.500,00	
	Raspored administrativnih troškova	491		26.500,00

Zadatak za vježbu:

1. Primljena je faktura od trgovca na veliko za kupljenu trgovačku robu koja uključuje za 400 kom klima uređaja po veleprodajnoj cijeni od 1.500,00 kn/kom i 1.000 kom ventilatora po cijeni od 200,00 kn/kom. Trgovačka roba je zadužena u maloprodaju s tim da su klima uređaji zaduženi s 70% marže i 25% PDV-a, a ventilatori s 80% marže i 25% PDV-a. (**OBVEZNA IZRADA KALKULACIJE – ZADUŽENJA PRODAVAONICE**)
2. Iz prodavaonice je prodano 10 komada klima uređaja i 40 komada ventilatora.
3. Razdužena je prodavaonica za prodanu robu.
4. Primljena je faktura za troškove električne energije poslovnog prostora prodavaonice u iznosu od 6.000,00 kn + PDV.
5. Obračunate su plaće radnika u trgovini u bruto iznosu od 15.000,00 kn od čega su 9.500,00 kn neto plaće, a ostatak porezi i doprinosi.
6. Obračunani su troškovi razdoblja prodavaonice.

Kalkulacija - prijamni list maloprodaja						Marža		Prodajna vrijednost bez PDV-a	PDV	Prodajna vrijednost s PDV-om	PC
R.B.	Naziv	Jed. mj.	Količina	Nabavna cijena	Nabavna vrijednost	%	Iznos				

Knjiženje u glavnoj knjizi:

5.1.3. Promjena cijena u trgovini na malo

Maloprodajna cijena u trgovini na malo se formira temeljem primke ili kalkulacije i sadrži maržu i PDV, te mora biti jasno, vidljivo i čitljivo istaknuta na samom proizvodu i / ili polici. Sukladno vlastitim očekivanjima trgovci mogu mijenjati maloprodajne cijene robe, s tim da za svaku promjenu trebaju napraviti Zapisnik o promjeni cijene. Zapisnik o promjeni odnosno povećanju ili smanjenju cijena robe je dokument temelje kojeg se mijenja cijena robe na skladištu. Zapisnik o promjeni cijene sastavlja se isključivo uslijed promjene cijene za robu kojom trgovac raspolaže na zalihama. Ukoliko ne raspolaže trenutno s robom na zalihama ne radi se zapisnik o promjeni cijena već se nova cijena formira sa zaduženjem robe u maloprodaji. Izgled zapisnika može se poistovjetiti s sljedećom slikom:

Slika 9.: Zapisnik o promjeni cijene

(naziv tvrtke)

Zapisnik o promjeni cijene br. _____

TRGOVINA _____

Datum _____

Članovi komisije 1. _____ 2. _____ 3. _____

Tek. broj	Oznaka (šifra)	NAZIV ROBE	Tekući broj evidencije o cijenama		Svako stanje		Stara		Nova		Razlika cijene		IZNOS		Knjiženo
			Stara	Nova	Jed. mjere	Količina	Cijena	Iznos	Cijena	Iznos	Cijena	Iznos	POVIŠENJE (ulaz)	SNIŽENJE (izlaz)	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
		Donos:													
		Za prijenos:													
A. UKUPNO: (IZNOS S POREZOM NA DODATNU VRIJEDNOST)															
										XXX					
B. IZNOS POREZA NA DODATNU VRIJEDNOST															
										XXX					
C. IZNOS BEZ POREZA NA DODATNU VRIJEDNOST															

Izvor: <https://dubravkabartolec.wordpress.com> (13.7.2020.)

Zapisnik o promjeni cijena se sastavlja prilikom:

- smanjenja maloprodajnih cijena uslijed sezonskog ili prigodnog sniženja trgovačke robe ili sniženja cijena zbog oštećenja ili proteka roka valjanosti trgovačke robe,
- povećanje maloprodajnih cijena uslijed povećanja nabavne cijene trgovačke robe.

Zapisnik o promjeni cijena predočava:

- Naziv trgovačke robe,
- Količinu trgovačke robe,
- Staru prodajnu cijenu,
- Novu prodajnu cijenu,
- Novi iznos nastao uslijed promjene,
- Potpis odgovorne osobe.

Temeljem Zapisnika o promjeni cijene provode se knjiženja nastalih razlika na način da se:

- Povećanje cijena evidentira se dodavanjem nastalih razlika na KTO 6630; 6681; 664,
- Smanjenje cijena evidentira se storniranjem nastalih razlika na KTO 6630; 6681; 664.

Smanjenje cijena uključuje:

- Popuste,
- Sniženja, rasprodaje i akcijske prodaje.

Popusti se klasificiraju kao:

- Redoviti popusti, koji se odobravaju u trenutku kupnje,
- Naknadni popusti koji se odnose na prethodne kupnje te se odobravaju naknadno.

Odobranje popusta kod prodaje trgovačke robe na malo usmjereno je na redovite popuste koji se odobravaju kupcima u trenutku kupnje (npr. popust za gotovinsko plaćanje, blagdanski popust, sezonski popust, popust pojedinim kategorijama kupaca studenti, umirovljenici i sl.).

Kod popusta u prodavaonici na trgovačkoj robi ostaje ispisana maloprodajna cijena po kojoj je i zadužena u prodavaonici, a u prodavaonici se na vidljivom mjestu ističu novi uvjeti prodaje. Popusti koji su odobreni u trenutku izdavanja gotovinskog računa moraju biti zabilježeni na istome te ne ulaze u poreznu osnovicu PDV-a. (čl.33 st.3 Zakona o PDV-u), odnosno popust koji je odobren u trenutku ispostavljanja gotovinskog računa i zabilježen na njemu kao odbitna stavka od redovite maloprodajne cijene, umanjuje osnovicu poreza na dodanu vrijednost. Na kraju svakog radnog dana trgovac je dužan ispraviti zaduženje prodavaonice za iznos odobrenog popusta, koje se provodi temeljem rekapitulacije dnevnog prometa.

Rasprodaja je prodaja robe po sniženoj cijeni u slučaju prestanka poslovanja trgovca, prestanka poslovanja u prodajnom objektu i prestanka prodaje određenog proizvoda iz predmeta poslovanja.

Sniženje je prodaja robe po sniženoj cijeni nakon proteka sezone, prodaja proizvoda s greškom, prigodna sajamska prodaja u okviru sajamske priredbe i stalna prodaja po sniženim cijenama u specijaliziranim prodavaonicama bez obzira na razloge sniženja cijene.

Akcijska prodaja je prodaja po sniženoj cijeni određene količine određenog proizvođača u određeno vrijeme s tim da proizvodi na akciji moraju biti jasno, vidljivo i čitljivo označeni riječima akcija ili akcijska prodaja.

Za razliku od akcijske prodaje, gdje nije potrebno navoditi staru i novu cijenu i nije potrebno odvojiti proizvode koji se prodaju na akciji od ostalih proizvoda, odredbama Zakona koje se odnose na sniženje i rasprodaju propisano je da se proizvodi koji se prodaju na sniženju odnosno rasprodaji moraju jasno, vidljivo i čitljivo označiti cijenom prije i cijenom nakon sniženja odnosno rasprodaje. Nadalje, trgovac mora proizvode koji su na sniženju odnosno rasprodaji fizički odvojiti od proizvoda koji nisu na sniženju odnosno rasprodaji.

Primjer: Smanjenje cijene trgovačke robe

Na zalihama maloprodaje se nalazi 100 kom DVD playera nabavne vrijednosti od 500 kn/kom koji su zaduženi sa 20% marže i 25% PDV-a. Uslijed trenutnih tržišnih kretanja trgovac se odlučio smanjiti maloprodajnu cijenu za 10% očekujući poboljšanje prodaje.

Zapisnik o promjeni cijena										
R.B.	Naziv	Jed.mj.	Količina	Stara cijena	Stara vrijednost	Nova cijena	Nova vrijednost	Razlika cijene	Povećanje	Smanjenje
1	DVD	kom	100	750,00 kn	75.000,00 kn	675,00 kn	67.500,00 kn	75,00 kn		7.500,00
Iznos PDV-a										1.500,00
Iznos bez PDV-a										6.000,00

Knjiženje u glavnoj knjizi:

6630 Roba u prodavaonici		S ^o = 75.000,00		6640 Uračunani PDV		S ^o =	
		1) 7.500,00				15.000,00 S ^o =	
6681 Uračunana marža u prodavaonici		10.000,00 S ^o =		6640 Uračunani PDV		15.000,00 S ^o =	
		6.000,00 (1)				1.500,00 (1)	

Primjer: Povećanje cijene trgovačke robe

Na zalihama maloprodaje se nalazi 1.000 kom tamne čokolade u pakiranju od 100 gr/kom zadužene po maloprodajnoj cijeni od 22,50 kn /kom u kojoj je ukalkulirano 80% marže i 25 % PDV-a. Uslijed poskupljenja kakaovca na svjetskom tržištu došlo je do porasta nabavne cijene čokolade stoga se trgovac se odlučio povećati maloprodajnu cijenu za 20%.

Zapisnik o promjeni cijena										
R.B.	Naziv	Jed.mj.	Količina	Stara cijena	Stara vrijednost	Nova cijena	Nova vrijednost	Razlika cijene	Povećanje	Smanjenje
1	Tamna čokolada	kom	1.000	22,50 kn	22.500,00 kn	27,00 kn	27.000,00 kn	4,50 kn	4.500,00	
Iznos PDV-a									900,00	
Iznos bez PDV-a									3.600,00	

Knjiženje u glavnoj knjizi:

6630 Roba u prodavaonici		S ^o = 22.500,00	
		1) 4.500,00	

6681 Uračunana marža u prodavaonici	
	8.000,00 S°=
	3.600,00 (1)

6640 Uračunani PDV	
	4.500,00 S°=
	900,00 (1)

Zadatak za vježbu:

1. Uslijed neadekvatne potražnje trgovac se odlučio smanjiti maloprodajnu cijenu kave u trgovini za 15%. U trgovini trenutno raspolaže s 500 kom pakiranja kave od 500 gr/kom. zadužene po maloprodajnoj cijeni od 35,00 kn/kom u koju je ukalkulirano 60% marže i 25% PDV-a.
2. Uslijed porasta nabavne cijene šećera na svjetskom tržištu trgovac se odlučio povećati maloprodajnu cijenu za 10%. U trgovini trenutno raspolaže s 1.000 km pakiranja šećera od 1 kg koji je zadužen po maloprodajnoj cijeni od 5,00 kn/kg u kojoj je ukalkulirano 50% marže i 25 % PDV-a.

Zapisnik o promjeni cijena

R.B.	Naziv	Jed.mj.	Količina	Stara cijena	Stara vrijednost	Nova cijena	Nova vrijednost	Razlika cijene	Povećanje	Smanjenje
1										
Iznos PDV-a										
Iznos bez PDV-a										

Zapisnik o promjeni cijena

R.B.	Naziv	Jed.mj.	Količina	Stara cijena	Stara vrijednost	Nova cijena	Nova vrijednost	Razlika cijene	Povećanje	Smanjenje
1										
Iznos PDV-a										
Iznos bez PDV-a										

Primjer: Prodaja robe uz popust i razduženje maloprodaje

1. Na zalihama maloprodaje se nalazi 200 kom čokolada pakiranja od 200 gr/kom maloprodajne cijene od 5,50 kn /kom. Čokolade su u maloprodaju zadužene s 40% marže i 25% PDV-a. U odobrenoj akciji od 10% popusta na čokoladu prodano je 75 kom čokolade.
2. Razdužena je maloprodaja za prodanu količinu.

Temeljem izdanih gotovinskih računa utvrđuje se svota odobrenih popusta i sastavlja se zapisnik o promjeni cijene temeljem kojeg se provodi ispravljanje zaduženja maloprodaje uslijed odobrenog popusta, odnosno umanjuje se maloprodajna vrijednost, te pripadajuća marža i pripadajući PDV.

Zapisnik o promjeni cijena										
R.B.	Naziv	Jed.mj.	Količina	Stara cijena	Stara vrijednost	Nova cijena	Nova vrijednost	Razlika cijene	Povećanje	Smanjenje
1	Čokolada	kom	75	5,50 kn	412,50 kn	4,95 kn	371,25 kn	0,55 kn		41,25
Iznos PDV-a										8,25
Iznos bez PDV-a										33,00

Knjiženje u glavnoj knjizi:

6630 Roba u prodavaonici		7603 Prihod od prodaje robe na malo
S ^o = 1.100,00	371,25 (2)	371,25 (1)
1) 41,25		74,25 (1)
6681 Uračunana marža u prodavaonici		1020 Blagajna
2) 61,28	251,43 S ^o =	1) 371,25
	33,00 (1)	
6640 Uračunani PDV		2400 Obveze za PDV
2) 74,25	220,00 S ^o =	74,25 (1)
	8,25 (1)	

710 Nabavna vrijednost prodane robe	
2) 371,25	61,28 (2)
	74,25 (2)

Zadatak za vježbu:

1. Na zalihama maloprodaje trenutno se nalazi 500 kg kave pakiranja od 1.000 gr/kom maloprodajne cijene od 20,00 kn /kom. Kava je u maloprodaju zadužena s 50% marže i 25% PDV-a. U odobrenoj akciji od 15% popusta na kavu prodano je 250 kom.
2. Razdužena je maloprodaja za prodanu količinu.

Zapisnik o promjeni cijena										
R.B.	Naziv	Jed.mj.	Količina	Stara cijena	Stara vrijednost	Nova cijena	Nova vrijednost	Razlika cijene	Povećanje	Smanjenje
1										
Iznos PDV-a										
Iznos bez PDV-a										

Knjiženje u glavnoj knjizi:

5.1.4. Specifični poslovni događaji u Trgovini na malo

Pri obavljanju poslova vezanih uz trgovinu na malo mogu se pojaviti različite poslovne situacije, kao npr.:

- Uporaba trgovačke robe za potrebe djelatnosti,
- Reklamacija trgovačke robe od kupca u jamstvenom roku,

5.1.4.1. Uporaba trgovačke robe za potrebe djelatnosti

Pri uporabi trgovačke robe iz prodavaonice za potrebe djelatnosti trgovac nema obvezu obračunati PDV-a, jer se radi o internom prometu, odnosno o potrošnji za potrebe djelatnosti. Prilikom uporabe trgovačke robe za potrebe djelatnosti stornira se zaduženje trgovine za maloprodajnu vrijednost, te se stornira ukalkulirana marža i ukalkulirani PDV, te se knjiži trošak robe prema nabavnoj vrijednosti iste koji je u cijelosti porezno priznati trošak.

Primjer: Uporaba trgovačke robe za potrebe djelatnosti

Iz vlastite prodavaonice je izuzeto za potrebe čišćenja prodavaonice tekućeg deterdženta maloprodajne vrijednosti od 600,00 kn. Deterdžent je u prodavaonici bio zadužen sa 30% marže i 25% PDV-a.

Knjiženje u glavnoj knjizi:

6630 Roba u prodavaonici	664 Uračunani PDV
S°= XXX 1) 600,00	XXX S°= 120,00 (1)
6681 Uračunana marža u prodavaonici	4011 Materijal za čišćenje
XXX S°= 110,77 (1)	1) 369,23

Zadatak za vježbu:

Iz vlastite prodavaonice je izuzeto za potrebe čišćenja prodavaonice tekućeg deterdženta maloprodajne vrijednosti od 400,00 kn. Deterdžent je u prodavaonici bio zadužen sa 40% marže i 25% PDV-a.

Knjiženje u glavnoj knjizi:

5.1.4.2. Reklamacija trgovačke robe od kupca u jamstvenom roku

U slučaju reklamacije kupljene robe od kupca u jamstvenom roku ta isporuka nije oporeziva. Ukoliko isporučitelj u jamstvenom roku zamijeni isporučeno dobro drugim istovrsnim dobrom, iste ili približno iste kakvoće i vrijednosti, ta isporuka nije oporeziva. Zamjena robe se provodi na način da se stornira trgovina za maloprodajnu vrijednost, te se stornira ukalkulirana marža i ukalkulirani PDV, te se knjiži trošak zamjene robe u jamstvenom roku.

Primjer: Zamjena trgovačke robe u jamstvenom roku

Kupac je reklamirao TV uređaj uslijed nepopravljivog kvara u jamstvenom roku, te je u zamjenu dobio novi TV uređaj identičnih karakteristika. TV uređaj je maloprodajne cijene od 750 kn/kom sa uračunatom maržom od 50 % i PDV-om od 25%.

Knjiženje u glavnoj knjizi:

6630 Roba u prodavaonici S°= XXX 1) 750,00	664 Uračunani PDV XXX S°= 150,00 (1)
6681 Uračunana marža u prodavaonici XXX S°= 200,00 (1)	714 Troškovi zamjene robe u jamstvenom roku 1) 400,00

Zadatak za vježbu:

1. U maloprodaji je zaduženo 10 kom hladnjaka maloprodajne cijene od 2.500,00 kn/kom sa uračunatom maržom od 60% i uračunatim PDV-om od 25%. Kupcu je prodan i isporučen jedan hladnjak, što je kupac podmirio gotovinom.
2. Razdužena je maloprodaja za prodanu robu.
3. Nakon mjesec dana u jamstvenom roku kupac je reklamirao hladnjak uslijed nepopravljivog kvara, te je u zamjenu dobio novi hladnjak identičnih karakteristika.

Knjiženje u glavnoj knjizi:

5.2. Inventura – Popis imovine i obveza u djelatnosti trgovine

Popis imovine i obveza, odnosno inventura propisana je Zakonom o računovodstvu čl. 15. (NN 120/16) kojim se nalaže obveza provođenja iste:

- Na početku poslovanja,
- Na kraju poslovne godine,
- Uslijed promjena cijena ili poreznih stopa robe,
- Uslijed statusnih promjena,
- Otvaranja stečajnog postupka,
- Pokretanja postupka likvidacije.

Inventurom se popisuje cjelokupna imovina i obveze, specificirane kroz njihove pojedinačne vrijednosti u količinama i novcu s ciljem utvrđivanja stvarnog stanja temeljem kojeg se usklađuje knjigovodstveno stanje robe. Usporedbom stvarnog popisnog stanja s knjigovodstvenim stanjem utvrđuju se inventurne razlike. Nastale inventurne razlike se proknjižavaju te se na taj način usklađuje stvarno stanje s knjigovodstvenim stanjem. Ako je stvarno stanje manje od knjigovodstvenog stanja iskazuje se Inventurni manjak, a ako je stvarno stanje veće od knjigovodstvenog stanja iskazuje se Inventurni višak.

5.2.1. Inventurni višak

Inventurni višak proizlazi uglavnom iz knjigovodstvenih pogrešaka, zamjene šifri artikala ili nepravovremenog evidentiranja računa dobavljača. Nastali inventurni višak nema obilježje prometa stoga se knjiži zaduženje robe i prihod od inventurnih viškova na robi bez obveze obračuna i plaćanja PDV-a.

5.2.1.1. Inventurni višak u trgovini na veliko

Knjiženje nastalog inventurnog viška u trgovini na veliko može se ilustrirati sljedećim prikazom:

<p>6600 – Roba u veleprodajnom skladištu</p> <hr style="border: 0.5px solid black;"/> <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%; text-align: center; vertical-align: top;"> Prodajna vrijednost viška </td> <td style="width: 50%;"></td> </tr> </table> <p>6680 – RUC u cijeni robe na skladištu</p> <hr style="border: 0.5px solid black;"/> <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%;"></td> <td style="width: 50%; text-align: center; vertical-align: top;"> Uračunana marža </td> </tr> </table>	Prodajna vrijednost viška			Uračunana marža	<p>7814 – Inventurni viškovi na robi</p> <hr style="border: 0.5px solid black;"/> <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%;"></td> <td style="width: 50%; text-align: center; vertical-align: top;"> Nabavna vrijednost viška </td> </tr> </table>		Nabavna vrijednost viška
Prodajna vrijednost viška							
	Uračunana marža						
	Nabavna vrijednost viška						

Primjer: Inventurni višak u trgovini na veliko

Popisom trgovačke robe u veleprodajnom skladištu utvrđen je inventurni višak trgovačke robe prodajne vrijednosti od 5.000,00 kn. Navedena trgovačka roba je u veleprodajnom skladištu bila zadužena sa 60 % marže.

6600 – Roba u veleprodajnom skladištu

S°xxxx 5.000,00	
--------------------	--

7814 – Inventurni viškovi na robi

	3.125,00
--	----------

6680 – RUC u cijeni robe na skladištu

	S°xxxx 1.875,00
--	--------------------

Zadatak za vježbu:

Na veleprodajnom skladištu se nalazi 420.000,00 kn veleprodajne vrijednosti robe zadužene s maržom od 40%. Provedbom inventure, odnosno popisom trgovačke robe u veleprodajnom skladištu utvrđen je inventurni višak trgovačke robe veleprodajne vrijednosti od 15.000,00 kn.

Knjiženje u glavnoj knjizi:

--	--

--	--

--	--

5.2.1.2. Inventurni višak u trgovini na malo

Knjiženje nastalog inventurnog viška u trgovini na malo može se ilustrirati sljedećim prikazom:

6630 – Roba u prodavaonici

Prodajna vrijednost viška	
------------------------------	--

7814 – Inventurni viškovi na robi

	Nabavna vrijednost viška
--	-----------------------------

6681 – Uračunana marža u prodavaonici

	Uračunana marža
--	-----------------

664 – Uračunani PDV

	Uračunani PDV
--	---------------

Primjer: Inventurni višak u trgovini na malo

Popisom trgovačke robe u prodavaonici utvrđen je inventurni višak trgovačke robe maloprodajne vrijednosti od 2.500,00 kn. Navedena trgovačka roba je u prodavaonici bila zadužena sa 60 % marže i 25% PDV-a.

Knjiženje u glavnoj knjizi:

6630 – Roba u prodavaonici

S°xxxx	
2.500,00	

7814 – Inventurni viškovi na robi

	1.250,00
--	----------

6681 – Uračunana marža u prodavaonici

	S°xxxx
	750,00

664 – Uračunani PDV

	S°xxxx
	500,00

Zadatak za vježbu:

U maloprodaji je zaduženo 80.000,00 kn maloprodajne vrijednosti robe s uračunatom maržom od 50% i obračunatim PDV-om od 25%. Provedenim popisom trgovačke robe u prodavaonici utvrđen je inventurni višak trgovačke robe maloprodajne vrijednosti od 3.000,00 kn.

Knjiženje u glavnoj knjizi:

--	--

--	--

--	--

--	--

5.2.2. Inventurni manjak

Utvrđeni inventurni manjak se razlikuje u ovisnosti o obvezi oporezivanja istoga te se sukladno Pravilniku o PDV-u se dijeli na:

Neoporezivi manjak:

- manjak robe uslijed više sile (elementarne nepogode, provalne krađe),
- kalo, rastep, kvar i lom do iznosa propisanog od strane nadležnog tijela,
- manjkovi proizašli uslijed neodgovarajuće kvalitete, uslijed isteka roka trajanja, i uslijed kala, rastepa, kvara i loma iznad propisanog iznosa ako je pri utvrđivanju činjeničnog stanja bio prisutan djelatnik Porezne uprave.

Manjak robe uslijed više sile priznaje se do visine utvrđene zapisnikom nadležnog tijela za procjenu nastale štete. U slučaju elementarne nepogode zapisnik sastavlja komisija za procjenu šteta, a u slučaju provalnih krađa zapisnik sastavlja tijelo Policijske uprave. Temeljem zapisnika se provode knjiženja odnosno smanjenje odgovarajućih stavki imovine i povećanje rashoda bez obračuna poreza na dodanu vrijednost. Iznos povećanja rashoda uslijed nastale štete je porezno priznati rashod pri utvrđivanju osnovice poreza na dobit.

Prilikom rukovanja robom dolazi do gubitaka uslijed kala, rastepa, kvara i loma. Kalo ili gubitak na težini i količini nastaje uslijed isušivanja, hlapljenja, smrzavanja, topljenja i kvarenja robe. Rastep nastaje uslijed pretovara, prijevoza, premještanja robe te drugih postupaka zbog kojih dolazi do gubitka određene količine. Lom nastaje uslijed manipulacije robom koja se u tom procesu može polomiti. Kvar robe nastaje uslijed djelovanja različitih mikroorganizama zbog čega roba gubi svoju uporabnu vrijednost. Hrvatska gospodarska komora je donijela Odluku o dopuštenom manjku s naslova kala, rastepa, kvara i loma na proizvodima u trgovini. Dopuštena visina manjka u trgovini na malo izražava se u postocima koji se primjenjuju od količine proizvoda prodanih u obračunskom razdoblju čl. 5. Odluke o dopuštenom manjku s naslova kala, rastepa, kvara i loma. Za trgovinu na veliko, najviši dopušteni normativ manjka utvrđuje se u iznosu od 50% propisanog normativa za utvrđivanje manjka u trgovini na malo čl. 4. Odluke o dopuštenom manjku s naslova kala, rastepa, kvara i loma.

Manjkovi proizašli uslijed neodgovarajuće kvalitete ili uslijed isteka roka trajanja, i uslijed kala, rastepa, kvara i loma iznad propisanog iznosa Hrvatske gospodarske komore temeljem čl. 26. st. 4. Pravilnika o porezu na dodanu vrijednost (NN 79/13) ne podliježu obvezi plaćanja poreza na dodanu vrijednost:

- ako je pri utvrđivanju činjeničnog stanja prisutan službenik Porezne uprave,
- ako porezni obveznik raspolaže odgovarajućom dokumentacijom nadležnih tijela ili institucija o količini i vrsti preuzetih dobara koja su dana na zbrinjavanje ili uništenje.

Istek roka trajanja je porezno dopušten ukoliko je uz prethodno navedene uvjete ispunjen uvjet da je trgovac nabavio robu više od tri mjeseca prije mjeseca u kojem ističe njen rok trajanja.

Manjkovi dobara za koje se ne tereti odgovorna osoba tretiraju se kao oporezivi manjkovi sukladno Pravilniku o PDV-u, te uključuju:

- tehnološki manjak nastao u procesu proizvodnje u većem iznosu od propisanih normativa,
- kalo, rastep, kvar i lom iznad iznosa propisanog od strane nadležnog tijela (HGK),
- manjak robe uslijed neodgovarajuće kvalitete ili isteka roka trajanja utvrđen bez prisustva djelatnika Porezne uprave.

Osnovica obračuna PDV-a ovisi o tome da li se za nastali manjak tereti ili ne tereti odgovorna osoba.

Ukoliko se za nastali manjak ne tereti odgovorna osoba tada se porez na dodanu vrijednost obračunava na nabavnu vrijednost tih dobara. Odluku da se za nastali manjak ne tereti odgovorna osoba može donijeti upravni odbor društva, nadzorni odbor društva, skupština društva ili član uprave društva. Rashodi po osnovi manjka za koje se ne tereti odgovorna osoba nije porezno priznati rashod te se za isti uvećava porezna osnovica pri obračunu poreza na dobit.

Ukoliko se za utvrđeni manjak tereti odgovorna osoba tada se porez na dodanu vrijednost obračunava na tržišnu vrijednost tih dobara za koje se tereti odgovorna osoba. Za utvrđeni manjak knjiži se potraživanje od odgovorne osobe za nastali manjak te prihod i obveza za porez na dodanu vrijednost koji su sadržani u istome. Rashodi po osnovi manjka za koje se

tereti odgovorna osoba su porezno priznati rashodi jer se isti neutraliziraju knjiženjem prihoda.

Neoporezivi inventurni manjak se knjiži kao razduženje robe i trošak od inventurnih manjkova, a oporezivi inventurni manjak se knjiži kao razduženje robe i trošak od inventurnih manjkova uvećan za PDV.

5.2.2.1. Neoporezivi inventurni manjak u trgovini na veliko

Knjiženje neoporezivog inventurnog manjka u trgovini na veliko može se ilustrirati sljedećim prikazom:

6600 – Roba u veleprodajnom skladištu	713 – Troškovi کالا, rastepa, kvara
Prođajna vrijednost manjka	Nabavna vrijednost manjka
6680 – RUC u cijeni robe na skladištu	
Urađunana marža	

Primjer: Neoporezivi inventurni manjak u trgovini na veliko

Usljed elementarne nepogode uništena je roba u veleprodajnom skladištu. Zapisnikom je utvrđena veleprodajna vrijednost robe od 150.000,00 kn koja u sebi sadrži maržu od 50%. Nastali manjak je proknjižen.

Knjiženje u glavnoj knjizi:

6600 – Roba u veleprodajnom skladištu	713 – Troškovi کالا, rastepa, kvara ...
S°xxxx 150.000,00	100.000,00
6680 – RUC u cijeni robe na skladištu	
50.000,00 S°xxxx	

Zadatak za vježbu:

Na zalihama veleprodaje se nalazi 250.000,00 kn veleprodajne vrijednosti robe zadužene s maržom od 50%. Uslijed kvara rashladnog uređaja došlo je do kvara dijela robe na zalihama. Provedbom kontrole uz nazočnost nadležnog inspektora i djelatnika Porezne uprave utvrđeno je i evidentirano zapisnikom da je 5.000,00 kn veleprodajne vrijednosti robe izgubilo uporabna svojstva i nije za prodaju. Temeljem navedenog nastali manjak je proknjižen.

Knjiženje u glavnoj knjizi:

5.2.2.2. Neoporezivi inventuri manjak u trgovini na malo

Knjiženje neoporezivog inventurnog manjka u trgovini na malo može se ilustrirati sljedećim prikazom:

6630 – Roba u prodavaonici <hr/> <table border="1" style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 50%;"></td> <td style="width: 50%; text-align: center;">Prodajna vrijednost manjka</td> </tr> </table> 6681 – Uračunana marža u prodavaonici <hr/> <table border="1" style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 50%; text-align: center;">Uračunana marža</td> <td style="width: 50%;"></td> </tr> </table>		Prodajna vrijednost manjka	Uračunana marža		713 – Troškovi kala, rastepa, kvara ... <hr/> <table border="1" style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 50%; text-align: center;">Nabavna vrijednost manjka</td> <td style="width: 50%;"></td> </tr> </table> 664 – Uračunani PDV <hr/> <table border="1" style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 50%; text-align: center;">Uračunani PDV</td> <td style="width: 50%;"></td> </tr> </table>	Nabavna vrijednost manjka		Uračunani PDV	
	Prodajna vrijednost manjka								
Uračunana marža									
Nabavna vrijednost manjka									
Uračunani PDV									

Primjer: Neoporezivi inventurni manjak u trgovini na malo

Uslijed elementarne nepogode uništena je roba u maloprodajnom objektu. Zapisnikom je utvrđena maloprodajna vrijednost robe od 150.000,00 kn koja u sebi sadrži maržu od 60% i PDV od 25%. Nastali manjak je proknjižen.

Knjiženje u glavnoj knjizi:

6630 – Roba u prodavaonici		713 – Troškovi kala, rastepa, kvara ...	
S°xxxx	150.000,00	75.000,00	
6681 – Uračunana marža u prodavaonici		664 – Uračunani PDV	
45.000,00	S°xxxx	30.000,00	S°xxxx

Zadatak za vježbu:

Uslijed kvara rashladnog uređaja došlo je do kvara zamrznute trgovačke robe. Provedbom kontrole uz nazočnost nadležnog inspektora utvrđeno je da 6.500,00 kn maloprodajne vrijednosti sladoleda više nije za uporabu i daljnju prodaju. Sladoled je u maloprodaju bio zadužen sa 25% PDV i 60% marže.

Knjiženje u glavnoj knjizi:

5.3.2.3. Oporezivi inventurni manjak u trgovini na veliko

Knjiženje oporezivog inventurnog manjka u trgovini na veliko može se ilustrirati sljedećim prikazom:

6600 – Roba u veleprodajnom skladištu		713 – Troškovi kala, rastepa, kvara ...	
	Prodajna vrijednost manjka	Nabavna vrijednost manjka + PDV	
6680 – RUC u cijeni robe na skladištu		2400 – Obveze za PDV	
Uračunana marža			Obračunani PDV

Primjer: Oporezivi inventurni manjak u trgovini na veliko

Uslijed proteka roka trajanja robe na veleprodajnom skladištu uništena je roba veleprodajne vrijednosti od 200.000,00 kn zadužena sa 40% marže, bez prisustva ovlaštenog djelatnika Porezne uprave, stoga je proizašla obveza obračuna PDV-a na uništenu robu. Nastali manjak je proknjižen.

Knjiženje u glavnoj knjizi:

6600 – Roba u veleprodajnom skladištu		713 – Troškovi kala, rastepa, kvara ...	
S°xxxx	200.000,00	178.571,42	
6680 – RUC u cijeni robe na skladištu		2400 – Obveze za PDV	
57.142,86	S°xxxx		35.714,28

Zadatak za vježbu:

Uslijed neadekvatnog skladištenja robe na veleprodajnom skladištu ista je izgubila uporabnu kvalitetu. Zbog neodgovarajuće kvalitete uništena je roba veleprodajne vrijednosti od 90.000,00 kn koja je bila zadužena sa 35% marže. Uništenje je provedeno bez prisustva ovlaštenog djelatnika Porezne uprave, stoga je proizašla obveza obračuna PDV-a na uništenu robu. Nastali manjak je proknjižen.

Knjiženje u glavnoj knjizi:

_____		_____	
_____		_____	

5.2.2.4. Oporezivi inventurni manjak u trgovini na malo

Knjiženje oporezivog inventurnog manjka u trgovini na malo može se ilustrirati sljedećim prikazom:

6630 – Roba u prodavaonici		713 – Troškovi کالا, rastepa, kvara ...	
	Prodajna vrijednost manjka	Nabavna vrijednost manjka + PDV	
6681 – Uračunana marža u prodavaonici		664 – Uračunani PDV	
Uračunana marža		Uračunani PDV	
2400 – Obveze za PDV			
	Obračunani PDV		

Primjer: Oporezivi inventurni manjak u trgovini na malo

Uslijed proteka roka trajanja robe na maloprodajnom skladištu uništena je roba maloprodajne vrijednosti od 150.000,00 kn zadužena sa 50% marže i 25% PDV, bez prisustva ovlaštenog djelatnika Porezne uprave, stoga je proizašla obveza obračuna PDV-a na uništenu robu. Nastali manjak je proknjižen.

Knjiženje u glavnoj knjizi:

6630 – Roba u prodavaonici		713 – Troškovi کالا, rastepa, kvara...	
S°xxxx	150.000,00	100.000,00	
6681 – Uračunana marža u prodavaonici		664 – Uračunani PDV	
40.000,00	S°xxxx	30.000,00	S°xxxx
2400 – Obveze za PDV			
	20.000,00		

Zadatak za vježbu:

Pregledom raspoložive trgovačke robe u maloprodaji utvrđen je istek roka trajanja robe u vrijednosti od 7.500,00 kn koja je bila zadužena sa 25% PDV-a i 50% marže. Uništenje je provedeno bez prisustva ovlaštenog djelatnika Porezne uprave, stoga je proizašla obveza obračuna PDV-a na uništenu robu. Nastali manjak je proknjižen.

Knjiženje u glavnoj knjizi:

5.2.2.5. Terećenje odgovorne osobe za nastali inventurni manjak u trgovini na veliko

Ako se za nastale manjkove u trgovini na veliko tereti odgovorna osoba, tada se takav događaj evidentira kao razduženje veleprodajnog skladišta za nastali manjak i razduženje uračunane marže u nastalom manjku, te se razlika između veleprodajne vrijednosti manjka i sadržane marže iskazuje kao trošak kala, rastepa, kvara i loma. S obzirom da se tereti odgovorna osoba za nastali manjak knjiži se Potraživanje za manjkove koje sadržava Prihod za manjkove od odgovornih osoba i obračunani PDV.

Primjer: Manjak robe u trgovini na veliko na teret odgovorne osobe

Uslijed neopreznog rukovanja zalihama robe na veleprodajnom skladištu nastala je šteta u iznosu od 15.000,00 kn veleprodajne vrijednosti koja uključuje sadržanu maržu od 50%. Za nastalu štetu tereti se radnik u cjelokupnom veleprodajnom iznosu.

6600 – Roba u veleprodajnom skladištu	713 – Troškovi kala, rastepa, kvara ...
S°xxxx	10.000,00
15.000,00	10.000,00

6680 – RUC u cijeni robe na skladištu		2400 – Obveze za PDV	
5.000,00	S°xxxx		3.750,00
1303 – Potraživanja za manjkove i štete		7838 – Prihodi za manjkove	
18.750,00			15.000,00

Zadatak za vježbu:

Neadekvatnim rukovanjem trgovačkom robom na veleprodajnom skladištu radnik je prouzrokovao uništenje robe veleprodajne vrijednosti od 5.000,00 kn. Navedena roba je na veleprodajnu skladištu bila zadužena sa 60% marže. Za nastalu cjelokupnu štetu tereti se radnik.

Knjiženje u glavnoj knjizi:

5.2.2.6. Terećenje odgovorne osobe za nastali inventurni manjak u trgovini na malo

Ako se za nastale manjkove u trgovini na malo tereti odgovorna osoba, tada se takav događaj evidentira kao razduženje maloprodaje za nastali manjak i razduženje pripadajućeg poreza na dodanu vrijednost i uračunane marže u nastalom manjku, te se razlika između maloprodajne vrijednosti manjka i uračunanog poreza na dodanu vrijednost i sadržane marže iskazuje kao trošak kala, rastepa, kvara i loma. S obzirom da se tereti odgovorna osoba za nastali manjak knjiži se Potraživanje za manjkove koje sadržava Prihod za manjkove od odgovornih osoba i obračunani PDV.

Primjer: Manjak robe u trgovini na malo na teret odgovorne osobe

Provedenim kontrolnim popisom imovine i obveza u trgovini na malo utvrđen je manjak trgovačke robe u maloprodajnoj vrijednosti od 2.500,00 kn koja u sebi sadrži 60% marže i 25% PDV-a. Za nastali manjak terećen je radnik odgovoran za navedenu robu.

Knjiženje u glavnoj knjizi:

6630 – Roba u prodavaonici		713 – Troškovi kala, rastepla, kvara ...	
S°xxxx	2.500,00	1.250,00	
6681 – Uračunana marža u prodavaonici		664 – Uračunani PDV	
750,00	S°xxxx	500,00	S°xxxx
1303 – Potraživanja za manjkove i štete		7838 – Prihodi za manjkove	
2.500,00			2.000,00
2400 – Obveze za PDV			
	500		

Zadatak za vježbu:

- Pri punjenju rashladnog uređaja trgovačkom robom radnik je zaboravio zatvoriti isti te je sljedeći radni dan utvrđena nastala šteta uslijed kvara trgovačke robe. Utvrđena maloprodajna vrijednost nastalog kvara iznosi 7.500,00 kn koja u sebi sadrži 25% PDV-a i 50% marže. Za nastalu štetu tereti se radnik koju je istu i prouzrokovao.
- Radnik je podmirio navedeno potraživanje uplatom na transakcijski račun.

Knjiženje u glavnoj knjizi:

5.3. Prijenos trgovačke robe

Suvremeni uvjeti poslovanja obilježeni su velikim trgovačkim lancima registriranim za obavljanje niza djelatnosti kojim nastoje ostvariti što veći utjecaj na okolinu. U okviru navedenog velik broj trgovačkih društava se istovremeno pojavljuju kao veletrgovci i kao trgovci na malo što iziskuje prijenos robe iz jednog u drugi oblik trgovine. Prilikom prijena trgovačke robe, bez obzira na smjer prijena temeljno je pravilo utvrditi nabavnu vrijednost trgovačke koja predstavlja polazište i za veleprodajnu i maloprodajnu kalkulaciju. Sam prijenos prati međuskladišnica ili interna otpremnica temeljem koje se razdužuje / zadužuje veleprodaja / maloprodaja u ovisnosti o smjeru prijena trgovačke robe. Međuskladišnica se može ilustrirati sljedećom slikom:

Slika 10.: Međuskladišnica

Naziv:						
Adresa:						
Matični broj:						
Broj izdatnice:				Broj primke:		
Datum:		Sa skladišta:		Na skladište:		
Šifra artikla:	Naziv artikla:	Količina:	Nabavna cijena:	VP cijena:	PDV:	MP cijena:
Ukupno:						

Izvor: obrada autora

5.3.1. Prijenos robe iz veleprodaje u maloprodaju

Današnje poslovanje obilježeno je velikim trgovačkim lancima koje u okviru svog poslovanja pružaju usluge veleprodajnih i maloprodajnih aktivnosti. Poslovanje im se bazira na jednom tzv. "sabirnom centru" registriranom kao veleprodajni centar iz kojeg se robe distribuira u vlastite i ostale maloprodajne objekte. Prijenos robe iz veleprodaje u maloprodaju zahtijeva poduzimanje dviju aktivnosti sljedećim redoslijedom:

1. Razduženje veleprodaje, kojim se veleprodajno skladište umanjuje za vrijednost robe koja se prenosi u maloprodaju. Odnosno, stornira se veleprodajna vrijednost trgovačke robe koja se prenosi (KTO 6600), te se stornira i pripadajuća uračunana marža u veleprodajnoj vrijednosti robe koja se prenosi (KTO 6680). Razlika između veleprodajne vrijednosti i uračunane marže robe koja se prenosi predstavlja nabavnu vrijednost robe tj. bazu za izračun maloprodajne vrijednosti.
2. Zaduženje maloprodaje, predstavlja izračun maloprodajne vrijednosti robe koja sadrži pripadajući PDV i pripadajuću maržu. Odnosno, evidentira se maloprodajna vrijednost robe (KTO 6630), pripadajući obračunani PDV (KTO 664) i pripadajuća obračunana marža (KTO 6681)

Primjer: Prijenos robe iz veleprodaje u maloprodaju

Na veleprodajnom skladištu se nalazi trgovačka roba veleprodajne vrijednosti od 400.000,00 kn zadužene sa 25% marže. Uslijed prodane cjelokupne količine trgovačke robe u maloprodaji dan je nalog za prijenosom polovine veleprodajne vrijednosti robe u maloprodaju. Trgovačka roba se u maloprodaji zadužuje s 60% marže i 25% PDV-a.

Veleprodajno skladište se razdužuje za polovinu veleprodajne vrijednosti trgovačke robe koja se prenosi, odnosno za 200.000,00 kn, a samim time se razdužuje i polovina uračunane razlike u cijeni, odnosno za 40.000,00.

6600 – Roba u veleprodajnom skladištu

S°	400.000,00
	200.000,00

6680 – RUC u cijeni robe na skladištu

80.000,00	S°
40.000,00	

Prema tome, nabavna vrijednost robe koja se prenosi iznosi 160.000,00 kn temeljem koje se provodi maloprodajna kalkulacija.

Maloprodajna kalkulacija:

Nabavna vrijednost robe	160.000,00
Marža u prodavaonici (60%)	96.000,00
<hr/>	
Prodajna vrijednost bez PDV-a	256.000,00
+ PDV (25%)	64.000,00
<hr/>	
Prodajna vrijednost s PDV-om	320.000,00

6630 – Roba u prodavaonici	
<hr/>	
320.000,00	
6681 – Uračunana marža u prodavaonici	664 – Uračunani PDV
<hr/>	
96.000,00	64.000,00

Zadatak za vježbu:

1. Primitljena je faktura dobavljača za kupljenu robu (200 kompleta sportskih dresova) u ukupnom iznosu od 75.000,00 + PDV.
2. Primitljena je faktura za transport robe na svotu od 3.000,00 + PDV.
3. Primitljena je faktura za ispitivanje kvalitete kupljene robe na svotu od 2.000,00 + PDV.
4. Proveden je obračun nabave trgovačke robe.
5. Sportski dresovi su zaduženi na veleprodaju s maržom od 30%, (OBVEZNA IZRADA KALKULACIJE – PRIJAMNOG LISTA).
6. 50 kompleta sportskih dresova prebačeno je sa veleprodaje na maloprodaju te zaduženo sa 60% marže i 25% PDV-a.

Knjiženje u glavnoj knjizi:

<hr/>	<hr/>

Maloprodajna kalkulacija:

Nabavna vrijednost robe

Marža u prodavaonici

Prodajna vrijednost bez PDV-a

+ PDV (25%)

Prodajna vrijednost s PDV-om

--	--

--	--

--	--

5.3.2. Prijenos robe iz maloprodaje u veleprodaju

Uslijed neadekvatne potražnje za trgovačkom robom od strane krajnjih potrošača na određenoj lokaciji ista se povlači iz maloprodaje i prebacuje u veleprodaju kako bi se distribuirala u maloprodajne objekte na lokacije značajne potražnje za tom trgovačkom robom. Prijenos robe iz maloprodaje u veleprodaju zahtijeva poduzimanje dviju aktivnosti sljedećim redoslijedom:

1. Razduženje maloprodaje, kojim se maloprodaja umanjuje za vrijednost robe koja se prenosi u veleprodaju. Odnosno, stornira se maloprodajna vrijednost trgovačke robe koja se prenosi (KTO 6630), te se stornira pripadajući uračunani PDV u maloprodajnoj vrijednosti robe koja se prenosi (KTO 664) i pripadajuća uračunana marža u maloprodajnoj vrijednosti robe koja se prenosi (KTO 6681). Razlika između maloprodajne vrijednosti i uračunanog PDV-a i uračunane marže robe koja se prenosi predstavlja nabavnu vrijednost robe tj. bazu za izračun veleprodajne vrijednosti.
2. Zaduženje veleprodaje, predstavlja izračun veleprodajne vrijednosti robe koja sadrži pripadajuću maržu. Odnosno, evidentira se veleprodajna vrijednost robe (KTO 6600) i pripadajuća obračunana marža (KTO 6680).

Primjer: Prijenos robe iz maloprodaje u veleprodaju

Uslijed nestanka trgovačke robe na veleprodajnom skladištu iz trgovine na malo se povlači trgovačka roba maloprodajne vrijednosti od 75.000,00 kn zadužena s maržom od 50% i PDV-om od 25 %. Roba se u veleprodaju zadužuje s maržom od 30%.

Maloprodaja se razdužuje za 75.000,00 maloprodajne vrijednosti trgovačke robe, a samim time se razdužuje pripadajući PDV i pripadajuća marža sadržani u vrijednosti trgovačke robe, odnosno:

- $PDV \ 75.000,00 \text{ kn} \times 25/125 = 15.000,00 \text{ kn PDV}$
- $Marža \ 60.000,00 \text{ kn} \times 50/150 = 20.000,00 \text{ kn Marža}$

6630 – Roba u prodavaonici

S°xxxx
75.000,00

6681 – Uračunana marža u prodavaonici

	S°xxxx
	20.000,00

664 – Uračunani PDV

	S°xxxx
	15.000,00

Prema tome, nabavna vrijednost robe koja se prenosi iznosi 40.000,00 kn temeljem koje se provodi veleprodajna kalkulacija.

Veleprodajna kalkulacija:

Nabavna vrijednost robe 40.000,00

Marža u veleprodaji (30%) 12.000,00

 Prodajna vrijednost bez PDV-a 52.000,00

6600 – Roba u veleprodajnom skladištu

52.000,00	
-----------	--

6680 – RUC u cijeni robe na skladištu

	12.000,00
--	-----------

Zadatak za vježbu:

Na zalihama maloprodaje nalazi se 75 komada nogometnih lopti zaduženih po maloprodajnoj cijeni od 500 kn/kom, koja u sebi sadrži 25% uračunanog PDV-a i 60% uračunane marže. Uslijed neadekvatne potražnje za nogometnim loptama 60 komada se povlači sa maloprodaje u veleprodaju s namjerom da se distribuira u drugi maloprodajni lanac koji je iskazao interes za loptama.

Veleprodajna kalkulacija:

Nabavna vrijednost robe

Marža u veleprodaji

 Prodajna vrijednost bez PDV-a

5.4. Pripremni zadatci za kolokvij**Zadatak za vježbu:**

1. Uvezli smo 5.000 kom MP4 uređaja cijene od 30 USD /kom i 1.000 kom MP3 uređaja cijene od 20 USD/kom, te primili fakturu od Ino dobavljača. Srednji tečaj iznosi 1 USD = 5 kn.
2. Carinarnica nam je obračunala carinu u iznosu od 40.000 kn za MP4 i 8.000 kn za MP3 uređaje. Carinarnica je obračunala i pripadajući PDV.
3. Primili smo fakturu za transport kupljene robe na iznos od 20.000 kn + PDV.
4. Primili smo fakturu od marketinške kompanije za usluge oglašavanja MP3 i MP4 uređaja na iznos od 5.000 kn + PDV.
5. Platili smo obvezu prema carini za carinu i PDV.
6. Napravljen je obračun nabave, te su MP4 uređaji zaduženi na maloprodaju s maržom od 80% i 25% PDV-a, a MP 3 uređaji s maržom od 50% i 25% PDV-a.
7. Prodali smo četvrtinu zaliha MP4 uređaja što je u cijelosti naplaćeno u gotovini.
8. Razdužili smo maloprodaju za prodane MP4 uređaje.
9. Uslijed slabe prodaje MP4 uređaji su zaduženi sa 50 % marže umjesto dotadašnjih 80%.
10. Iz maloprodaje smo prodali 3.250 kom MP4 uređaja i naplatili 10.000 kn u karticama građana, a ostatak u gotovini.
11. Razdužite maloprodaju za prodanu robu.
12. Podmirili smo obvezu prema Ino dobavljaču, s tim da je došlo do promjene tečaja 1 USD = 5,15 kn.
13. Prodali smo cjelokupne MP3 uređaje i naplatili 20.000 kn u karticama građana, a ostatak u gotovini.
14. Razdužite maloprodaju za prodane MP3 uređaje.
15. Primili smo fakturu emitenta kreditne kartice za proviziju u iznosu od 300 kn.
16. Po roku dospijeća banka je doznačila iznos umanjen za proviziju.
17. Saldirajte PDV.
18. Uplata/isplata razlike.
19. Utvrdite bruto financijski rezultat.
20. Utvrdite neto financijski rezultat.

Predkalkulacija - Raspored zavisnih troškova								Zavisni troškovi		Nabavna vrijednost	Nabavna cijena
R.b.	Naziv	Jed.mj.	Količina	Cijena	Vrijednost	%	Carina				

Kalkulacija - prijamni list maloprodaja						Marža		Prodajna vrijednost bez PDV-a	PDV	Prodajna vrijednost s PDV-om	Prodajna cijena
R.b.	Naziv	Jed.mj.	Količina	Nabavna cijena	Nabavna vrijednost	%	Iznos				

Knjiženje u glavnoj knjizi:

Zadatak za vježbu:

1. Od Slovenskog dobavljača kupili smo 5.000 kom **Gorenje sokovnika** cijene od 20 Eura/kom i 1.000 kom **Gorenje miksera** cijene od 13,34 Eura/kom, te primili fakturu od Slovenskog dobavljača. Srednji tečaj iznosi 1 EUR = 7,5 kn.
2. Primili smo fakturu za transport kupljene robe na iznos od 15.000 kn + PDV.
3. Primili smo fakturu za špediterske usluge na iznos od 3.000 kn + PDV.
4. Primili smo fakturu od marketinške kompanije za usluge oglašavanja kupljenih uređaja na iznos od 5.000 kn + PDV.
5. Primili smo fakturu za transportno osiguranje kupljene robe na iznos od 2.000 kn + PDV.
6. Napravljen je obračun nabave temeljem fakturane vrijednosti, te su sokovnici zaduženi na maloprodaju s maržom od 80% i 25% PDV-a, a mikseri s maržom od 50% i 25% PDV-a.
7. Prodali smo 1.250 kom sokovnika uređaja što je u cijelosti naplaćeno u gotovini.
8. Razdužili smo maloprodaju za prodane sokovnike.
9. Uslijed slabe prodaje sokovnici su zaduženi sa 50 % marže umjesto dotadašnjih 80%.
10. Iz maloprodaje smo prodali 3.250 kom sokovnika i naplatili 10.000 kn u karticama građana, a ostatak u gotovini.
11. **Razdužite maloprodaju za prodanu robu.**
12. Podmirili smo obvezu prema Slo dobavljaču, s tim da je došlo do promjene tečaja koji sada iznosi 1 Eur = 7,60 kn.
13. Prodali smo cjelokupnu količinu miksera i naplatili 20.000 kn u karticama građana, a ostatak u gotovini.
14. Razdužite maloprodaju za prodane miksera.
15. Primili smo fakturu emitenta kreditne kartice za proviziju u iznosu od 300 kn.
16. Po roku dospijeća banka je doznačila iznos umanjeno za proviziju.
17. Saldirajte PDV.
18. Obračunaj troškove razdoblja.
19. Utvrdite bruto financijski rezultat.
20. Utvrdite neto financijski rezultat.

Predkalkulacija - Raspored zavisnih troškova								Zavisni troškovi				
R.b.	Naziv	Jed.mj.	Količina	Cijena	Vrijednost	%	Carina				Nabavna vrijednost	Nabavna cijena

Kalkulacija - prijamni list maloprodaja						Marža					
R.b.	Naziv	Jed.mj.	Količina	Nabavna cijena	Nabavna vrijednost	%	Iznos	Prodajna vrijednost bez PDV-a	PDV	Prodajna vrijednost s PDV-om	Prodajna cijena

Knjiženje u glavnoj knjizi:

--	--

--	--

--	--

--	--

--	--

--	--

6. ISPITNI PRIMJERI I ZADATCI

Primjer:

1. Primitljena je faktura dobavljača za kupljenu robu koja obuhvaća brašno kokosa nabavne cijene od 4,5 kn/100g (13.000 kom u pakiranju od 100 g), kakaovac nabavne cijene od 3,5 kn/150 g (17.500 kom u pakiranju od 150 g) i sol nabavne cijene od 4 kn/250g (15.000 kom u pakiranju od 250 g).
2. Primitljena je faktura za osiguranje kupljene robe na iznos od 3.000,00 kn i faktura za obavljene špediterske usluge kupljene robe na iznos od 2.000,00 kn + PDV.
3. Prijevoz kupljene robe je obavljen vlastitim sredstvom te je prema internom obračunu priznat iznos od 13.000,00 kn kao trošak transporta.
4. Primitljena je faktura dobavljača za posebno pakiranje brašna kokosa i kakaovca na iznos od 10.000,00 kn + PDV.
5. Primitljena je faktura dobavljača za ispitivanje kvalitete soli iznosa od 1.000,00 kn + PDV.
6. Proveden je obračun nabave i raspored zavisnih troškova prema kriteriju težine robe.
7. Brašno kokosa je zaduženo na veleprodajno skladište sa maržom od 20%, kakaovac s maržom od 25%, a sol s maržom od 35% (*OBVEZNA IZRADA KALKULACIJE – PRIJAMNOG LISTA*).
8. Prodano je kupcu 7.000 kom pakiranja brašna kokosa, 7.500 kom pakiranja kakaovca i 7.500 kom pakiranja soli u akciji u kojoj je odobreno 5 % popusta za brašno kokosa.
9. Razduženo je skladište veleprodaje za prodanu robu.
10. Četvrtina preostalih zaliha brašna kokosa i soli, te tri četvrtine preostale zalihe kakaovca je prenijeta u maloprodaju, gdje je brašno kokosa zaduženo sa 30% marže i 25% PDV-a, kakaovac sa 35% marže i 25% PDV-a, a sol sa 40% marže i 25% PDV-a. (*OBVEZNA IZRADA KALKULACIJE – PRIJAMNOG LISTA*).
11. U maloprodaji je prodano 5.500 kom pakiranja kakaovca, 1.000 kom pakiranja brašna kokosa, te 900 kom pakiranja soli, što je u cijelosti naplaćeno u gotovini.
12. Razdužena je maloprodaja za prodanu robu.
13. Primitljene su slijedeće fakture:
 - Faktura za električna energiju u iznosu od 8.000,00 kn + PDV.
 - Faktura za marketinške usluge u iznosu od 10.000,00 kn + PDV .
 - Faktura za najam poslovnog prostora u iznosu od 5.000,00 kn + PDV.
14. Obračunani su troškovi razdoblja.
15. Utvrđen je bruto financijski rezultat poslovanja.
16. Utvrđen je neto financijski rezultat poslovanja.

Knjiženje u glavnoj knjizi:

2200 Dobavljači dobara	1400 Pret porez po primitljenim isporukama
224.687,50 (1)	1) 44.937,50
9.040,00 (13)	2a) 500,00
12.500,00 (13a)	4) 2.500,00
6.250,00 (13b)	5) 250,00
	13) 1.040,00
	13a) 2.500,00
	13b) 1.250,00

650 Kupovna cijena robe od dobavljača	
1) 179.750,00	179.750,00 (6)

6512 Transportno osiguranje	
2) 3.000,00	3.000,00 (6)

2201 Dobavljači usluga	
	3.000,00 (2)
	2.500,00 (2a)
	12.500,00 (4)
	1.250,00 (5)

6517 Špediterski troškovi	
2a) 2.000,00	2.000,00 (6)

6514 Troškovi vlastitog transporta	
3) 13.000,00	13.000,00 (6)

7880 Prihodi od uporabe vlastitih proizvoda	
15) 13.000,00	13.000,00 (3)

6513 Troškovi pos. pak. brašna kokosa i kakaovca	
4) 10.000,00	10.000,00 (6)

6519 Troškovi ispitivanja kvalitete soli	
5) 1.000,00	1.000,00 (6)

659 Obračun nabave – trošak kupnje	
6) 208.750,00	208.750,00 (7)

Predkalkulacija - Raspored zavisnih troškova							Zavisni troškovi						
R.b.	Naziv	Jed.mj.	Količina	Cijena	Vrijednost	%	Osig.	Šped.	Trans.	Pakir.	Isp.kv.	Nabavna vrijednost	Nabavna cijena
1.	Brašno kokosa	100 g/pak	13.000 pak	4,50 kn/pak	58.500,00	17%	510,00	340,00	2.210,00	3.300,00	-	64.860,00	4,99 kn/pak
2.	Kakaovac	150 g/pak	17.500 pak	3,50 kn/pak	61.250,00	34%	1.020,00	680,00	4.420,00	6.700,00	-	74.070,00	4,23 kn/pak
3.	Sol	250 g/pak	15.000 pak	4,00 kn/pak	60.000,00	49%	1.470,00	980,00	6.370,00	-	1.000,00	69.820,00	4,65 kn/pak
						100%	3.000,00	2.000,00	13.000,00	10.000,00	1.000,00	208.750,00	

<i>Raspored temeljem težine</i>	%
<i>Brašno kokosa – 13.000 pak x 100 g/pak = 1.300 kg</i>	<i>17%</i>
<i>Kakaovac – 17.500 pak x 150 g/pak = 2.625 kg</i>	<i>34 %</i>
<i>Sol – 15.000 pak x 250 g/pak = 3.750 kg</i>	<i>49 %</i>
<i>Ukupno</i>	<i>7.675 kg</i>

Kalkulacija - Prijamni list u veleprodaji					Marža			
R.B.	Naziv	Jed.mj.	Količina	Nabavna vrijednost	%	Iznos	Prodajna vrijednost	Prodajna cijena
1.	Brašno kokosa	100 g/pak	13.000 pak	64.860,00	20%	12.972,00	77.832,00	5,99 kn/pak
2.	Kakaovac	150 g/pak	17.500 pak	74.070,00	25%	18.517,50	92.587,50	5,29 kn/pak
3.	Sol	250 g/pak	15.000 pak	69.820,00	35%	24.437,00	94.257,00	6,28 kn/pak
				208.750,00		55.926,50	264.676,50	

6600 Roba u veleprodajnom skladištu	
7) 264.676,50	128.705,00 (9) 60.435,00 (10)
1200 Potraživanja od kupaca	
8) 158.260,63	
2400 Obveza za PDV	
	31.652,13 (8) 10.941,20 (11)

6680 Razlika u cijeni robe na skladištu	
9) 27.139,49	55.926,50 (7) 10) 12.478,47
7600 Prihodi od prodaje robe na veliko	
15) 126.608,50	126.608,50 (8)
7100 Trošak prodane robe	
9) 128.705,00	27.139,49 (9) 10.941,20 (12) 11.313,75 (12) 134.016,56 (15a)
12) 54.706,00	

Kalkulacija - prijamni list maloprodaja						Marža					
R.b.	Naziv	Jed. mj.	Količina	Nabavna cijena	Nabavna vrijednost	%	Iznos	Prodajna vrijednost bez PDV-a	PDV	Prodajna vrijednost s PDV-om	Prodajna cijena
1	Brašno kokosa	100 g/pak	1.500 pak	4,99 kn/pak	7.485,00	30%	2.245,50	9.730,50	2.432,63	12.163,13	8,11 kn/pak
2	Kakaovac	150 g/pak	7.500 pak	4,23 kn/pak	31.725,00	35%	11.103,75	42.828,75	10.707,19	53.535,94	7,14 kn/pak
3	Sol	250 g/pak	1.875 pak	4,65 kn/pak	8.718,75	40%	3.487,50	12.206,25	3.051,56	15.257,81	8,14 kn/pak
					47.928,75		16.833,75		16.191,38	80.956,88	

6630 Roba u prodavaonici	
10) 80.956,88	54.706,00 (12)
6681 Uračunana marža u prodavaonici	
12) 11.313,75	16.833,75 (10)
7603 Prihod od prodaje robe na malo	
15) 43.764,80	54.706,00 (11) 10.941,20 (11)

6640 Uračunani PDV	
12) 10.941,20	16.191,38 (10)
1022 Blagajna prodavaonice	
11) 54.706,00	
4070 Trošak električne energije	
13) 8.000,00	8.000,00 (14)

*Računovodstvo trgovine**Autorizirani nastavni materijali 2020/2021*

<u>4150 Troškovi promidžbe</u>	
13a) 10.000,00	10.000,00 (14)

<u>4140 Troškovi najma</u>	
13b) 5.000,00	5.000,00 (14)

<u>491 Raspored troškova</u>	
14) 23.000,00	23.000,00 (14a)

<u>720 Troškovi uprave, prodaje i administracije</u>	
14a) 23.000,00	23.000,00 (15a)

<u>790 Razlika prihoda i rashoda</u>	
15a) 157.016,56	183.373,30 (15)
15b) 26.356,74	

<u>800 Dobitak prije oporezivanja</u>	
16a) 26.356,74	26.356,74 (15b)

<u>2430 Obveze za porez na dobitak</u>	
	5.271,35 (16)

<u>803 Porez na dobitak</u>	
16) 5.271,35	5.271,35 (16a)

<u>950 Dobitak poslovne godine</u>	
	21.085,39 (16a)

Zadatak za vježbu:

1. Primljena je faktura dobavljača za kupljenu robu (čokolada, čokoladne lizalice i čokoladni bomboni) u ukupnom iznosu od 171.684,00 kn + PDV. Nabavna cijena čokolade je 4,70 kn/100g (11.000 kom u pakiranju od 100 g), nabavna cijena čokoladnih lizalica je 3,56 kn/150 g (17.500 kom u pakiranju od 150 g), a nabavna cijena čokoladnih bombona je 4,37 kn/250g (13.200 kom u pakiranju 250 g).
2. Primljena je faktura dobavljača za prijevoz robe na svotu od 13.000,00 + PDV.
3. Primljena je faktura dobavljača za posebno pakiranje čokolade i čokoladnih bombona na iznos od 10.000,00 kn + PDV.
4. Primljena je faktura dobavljača za osiguranje kupljene robe na 3.000,00 kn.
5. Primljena je faktura dobavljača za ispitivanje kvalitete čokoladnih lizalica na iznos od 1.000,00 kn + PDV.
6. Proveden je obračun nabave i raspored zavisnih troškova prema kriteriju težine robe.
7. Čokolada je zadužena na veleprodajno skladište s maržom od 20%, čokoladne lizalice s maržom od 25 %, a čokoladni bomboni s maržom od 35% (**OBVEZNA IZRADA KALKULACIJE – PRIJAMNOG LISTA**).
8. Prodano je kupcu 7.548 kom čokolade, 9.524 kom čokoladnih lizalica i 7.300 kom čokoladnih bombona u akciji u kojoj smo odobrili 5 % popusta za čokoladu i 10 % popusta za čokoladne lizalice.
9. Razduženo je skladište veleprodaje za prodanu robu.
10. Četvrtina preostalih zaliha čokolade i čokoladnih bombona, te tri četvrtine čokoladnih lizalica je prenijeta u maloprodaju, gdje je čokolada zadužena sa 30% marže, čokoladne lizalice sa 35% marže, a čokoladni bomboni sa 40% marže i pripadajućim PDV-om. (**OBVEZNA IZRADA KALKULACIJE – PRIJAMNOG LISTA**).
11. Sa maloprodaje je prodano 5.812 kom čokoladnih lizalica, 759 kom čokolade, te 800 kom čokoladnih bombona, što je inkasirano na blagajni u gotovini.
12. Razdužena je maloprodaja za prodanu robu.
13. Primljene su fakture dobavljača za električnu energiju u iznosu od 5.500,00 kn + PDV, te faktura za najam poslovnog prostora u iznosu od 11.700,00 kn + PDV.
14. Obračunani su troškovi razdoblja.
15. Utvrđen je bruto financijski rezultat poslovanja.
16. Saldiran je PDV.
17. Utvrđen je neto financijski rezultat poslovanja.

Predkalkulacija - Raspored zavisnih troškova							Zavisni troškovi				Nabavna vrijednost	Nabavna cijena
R.b.	Naziv	Jed.mj.	Količina	Cijena	Vrijednost	%						

Kalkulacija - Prijamni list u veleprodaji					Marža			
R.B.	Naziv	Jed.mj.	Količina	Nabavna vrijednost	%	Iznos	Prodajna vrijednost	Prodajna cijena

Kalkulacija - prijamni list maloprodaja						Marža					
R.b.	Naziv	Jed. mj.	Količina	Nabavna cijena	Nabavna vrijednost	%	Iznos	Prodajna vrijednost bez PDV-a	PDV	Prodajna vrijednost s PDV-om	Prodajna cijena

Knjiženje u glavnoj knjizi:

Zadatak za vježbu:

1. Kupljeno je 100 kom TV uređaja po cijeni od 3.000,00 kn/kom i 100 kom DVD uređaja po cijeni od 2.000,00 kn/kom, te je primljena faktura dobavljača za navedenu robu.
2. Prijevoz je obavljen vlastitim kamionom, te je prema internom obračunu priznato 15.000,00 kn troška transporta.
3. Primljena je faktura dobavljača za ukrcaj kupljene robe na iznos od 10.000,00 kn + PDV.
4. Primljena je faktura dobavljača za telefonske usluge na iznos od 3.000,00 kn + PDV.
5. Primljena je faktura dobavljača za transportno osiguranje kupljene robe na iznos od 5.000,00 kn.
6. Primljena je faktura dobavljača za obavljene knjigovodstvene usluge na iznos od 5.000,00 kn + PDV.
7. Proveden je obračun nabave. Zavisni troškovi nabave raspoređeni su temeljem količine nabavljenih uređaja.
8. TV uređaji su zaduženi na veleprodajno skladište sa 30% marže. (**OBVEZNA IZRADA KALKULACIJE – PRIJAMNOG LISTA**).
9. Kupcu je prodano 40 kom TV uređaja te je ispostavljena faktura s PDV-om.
10. Razdužena je veleprodaja za prodanu robu.
11. DVD uređaji su zaduženi u maloprodaju sa 30% marže i 25% PDV-a. (**OBVEZNA IZRADA KALKULACIJE – PRIJAMNOG LISTA**).
12. Iz maloprodaje je prodano 50 kom DVD uređaja, te je naplaćeno 100.000,00 kn u gotovini, a ostatak u čekovima građana.
13. Razdužena je maloprodaja za prodanu robu.
14. Obračunani su troškovi razdoblja.
15. Utvrđen je bruto financijski rezultat poslovanja.
16. Saldiran je PDV.
17. Utvrđen je neto financijski rezultata poslovanja.

Predkalkulacija - Raspored zavisnih troškova							Zavisni troškovi				
R.b.	Naziv	Jed.mj.	Količina	Cijena	Vrijednost	%				Nabavna vrijednost	Nabavna cijena

Kalkulacija - Prijamni list u veleprodaji					Marža			
R.B.	Naziv	Jed.mj.	Količina	Nabavna vrijednost	%	Iznos	Prodajna vrijednost	Prodajna cijena

Kalkulacija - prijamni list maloprodaja						Marža					
R.b.	Naziv	Jed.mj.	Količina	Nabavna cijena	Nabavna vrijednost	%	Iznos	Prodajna vrijednost bez PDV-a	PDV	Prodajna vrijednost s PDV-om	Prodajna cijena

Knjiženje u glavnoj knjizi:

--	--

--	--

--	--

--	--

--	--

--	--

Zadatak za vježbu:

1. Primljena je faktura INO dobavljača na kojoj je specificirana cijena i količina za 150 kom TV uređaja po jediničnoj cijeni od 150,00 CAD i 165 kom električnih grijalica po jediničnoj cijeni od 100,00 CAD. Srednji tečaj iznosi 5,50 kn/CAD.
2. Kupljena roba je zaprimljena na carini. Carina je ispostavila jedinstvenu carinsku deklaraciju na kojoj carina za TV uređaje iznosi 8.000,00 kn, a carina za električne grijalice iznosi 5.000,00 kn.
3. Pri carinjenju carinarnica je obračunala i PDV pri uvozu na poreznu osnovicu.
4. Plaćena je obveza prema carini za obračunatu carinu i PDV.
5. Primljena je faktura dobavljača za transport robe na iznos od 2.000,00 kn + PDV.
6. Primljena je faktura dobavljača za uslugu špedicije robe na 6.000,00 kn + PDV.
7. Primljena je faktura marketinške agencije za istraživanje tržišta na iznos od 1.000,00 kn + PDV.
8. Napravljen je obračun nabave i raspored zavisnih troškova prema kriteriju kupovne vrijednosti robe.
9. Zadužena je roba na veleprodajno skladište i to TV uređaji s 40% marže, a električne grijalice s 35% marže. (**OBVEZNA IZRADA KALKULACIJE – PRIJAMNOG LISTA**).
10. Podmirena je obveza prema INO dobavljaču robe. Međutim, tečaj se promijenio te trenutno iznosi 5,55 kn za 1 CAD. Razlika je podmirena sa transakcijskog računa.
11. Sa veleprodaje je prebačeno 75 kom TV uređaja i 55 kom električnih grijalica u maloprodaju s tim da su TV uređaji zaduženi s 50% marže i 25% PDV-a, a električne grijalice s 35% marže i 25% PDV-a. (**OBVEZNA IZRADA KALKULACIJE – PRIJAMNOG LISTA**).
12. Kupcu je prodana cjelokupna roba sa veleprodaje, te mu je ispostavljena faktura.
13. Razdužena je veleprodaja za prodanu robu.
14. Obračunani su troškovi razdoblja.
15. Utvrđen je bruto financijski rezultat poslovanja.
16. Saldiran je PDV.
17. Utvrđen je neto financijski rezultat poslovanja.

Predkalkulacija - Raspored zavisnih troškova								Zavisni troškovi		Nabavna vrijednost	Nabavna cijena
R.b.	Naziv	Jed.mj.	Količina	Cijena	Vrijednost	%	Carina				

Kalkulacija - Prijamni list u veleprodaji					Marža		Prodajna vrijednost	Prodajna cijena
R.B.	Naziv	Jed.mj.	Količina	Nabavna vrijednost	%	Iznos		

Kalkulacija - prijamni list maloprodaja						Marža		Prodajna vrijednost bez PDV-a	PDV	Prodajna vrijednost s PDV-om	Prodajna cijena
R.b.	Naziv	Jed.mj.	Količina	Nabavna cijena	Nabavna vrijednost	%	Iznos				

Knjiženje u glavnoj knjizi:

Zadatak za vježbu:

1. Primljena je faktura INO dobavljača za uvoz sljedeće robe: 200 kom TV uređaja cijene od 2.130,00 kn/kom, 400 kom DVD uređaja cijene od 790,00 kn/kom i 500 kom MP3 uređaja cijene od 545,00 kn/kom.
2. Carinarnica je obračunala carinu u iznosu od 80.000,00 kn za TV uređaje, 60.000,00 kn za DVD uređaje i 55.000,00 kn za MP3 uređaje. Također je carinarnica obračunala i PDV na navedene porezne osnovice.
3. Primljena je faktura dobavljača za obavljanu uslugu prijevoza kamionom navedene robe u iznosu od 15.000,00 kn + PDV, te faktura dobavljača za obavljene usluge iskrcanja iste robe u iznosu od 4.000,00 kn + PDV.
4. Primljena je faktura dobavljača za marketinške usluge provedene s ciljem poboljšanja prodaje na iznos od 5.000,00 kn + PDV.
5. Primljena je faktura dobavljača za špediterske usluge na iznos od 3.000,00 kn + PDV.
6. Primljena je faktura dobavljača za posebno pakiranje DVD uređaja i MP3 uređaja na iznos od 5.000,00 kn + PDV.
7. Proveden je obračun nabave. Zavisni troškovi nabave robe raspoređeni su prema kupovnoj vrijednosti robe.
8. TV uređaji su zaduženi na veleprodaju sa maržom od 35%, DVD uređaji sa maržom od 30%, a MP3 uređaji s maržom od 40%. (**OBVEZNA IZRADA KALKULACIJE – ZADUŽENJA VELEPRODAJE**)
9. Kupcu je prodano 130 kom TV uređaja uz rabat od 5 % na veleprodajnu cijenu, te 270 kom DVD uređaja i 290 kom MP3 uređaja po veleprodajnoj cijeni.
10. Razdužena je veleprodaja za prodanu robu.
11. 50 kom TV uređaja, 90 kom DVD uređaja i 170 kom MP3 uređaja sa veleprodaje je prenijeto u maloprodaju, gdje su TV uređaji i DVD uređaji zaduženi sa 40% marže i 25% PDV-a, a MP3 uređaji sa 35% marže i 25% PDV-a. (**OBVEZNA IZRADA KALKULACIJE – ZADUŽENJA MALOPRODAJE**).
12. U maloprodaji je prodano 4 kom TV uređaja, 8 kom DVD uređaja i 12 kom MP3 uređaja, što je u cijelosti naplaćeno u gotovini.
13. Razdužena je maloprodaja za prodanu robu.
14. Primljene su sljedeće fakture:
 - Faktura za najam skladišta iznosa 45.500,00 kn + PDV.
 - Faktura za knjigovodstvene usluge iznosa 5.000,00 + PDV.
15. Obračunani su troškovi razdoblja
16. Utvrđen je bruto financijski rezultat poslovanja.
17. Utvrđen je neto financijski rezultat poslovanja.

Predkalkulacija - Raspored zavisnih troškova								Zavisni troškovi					
R.b.	Naziv	Jed.mj.	Količina	Cijena	Vrijednost	%	Carina					Nabavna vrijednost	Nabavna cijena

Kalkulacija - Prijamni list u veleprodaji					Marža		Prodajna vrijednost	Prodajna cijena
R.B.	Naziv	Jed.mj.	Količina	Nabavna vrijednost	%	Iznos		

Kalkulacija - prijamni list maloprodaja						Marža		Prodajna vrijednost bez PDV-a	PDV	Prodajna vrijednost s PDV-om	Prodajna cijena
R.b.	Naziv	Jed.mj.	Količina	Nabavna cijena	Nabavna vrijednost	%	Iznos				

Knjiženje u glavnoj knjizi:

LITERATURA

Knjige:

A Dictionary off Accounting – Excellent Accountancy, Oxford Universtiy Press, Oxford, 1995.

Belak, V.: Menadžersko računovodstvo, RRIF Plus, Zagreb, 1995.

Belak, V., Vudrić, N.: Osnove suvremenog računovodstva, Belak excellens d.o.o., Zagreb, 2012.

Belak, V.: *Profesionalno računovodstvo prema MSFI i hrvatskim poreznim propisima*, Zgombić & Partneri, Zagreb, 2006.

Brkanić, V., Cirkveni, T., Habek, M.: RRiF-ov računski plan za poduzetnike, XVII izmijenjeno izdanje, RRiF Plus d.o.o., Zagreb, 2013.

Burch, J.G.: Cost and Management Accounting – A Modern Approach Saint Paul 1994.

Davis, G.B., Olson, M.H.: Management Information System, Mc Graw-Hill Book Company, New York, 1985.

Gulin, D., et al.: Računovodstvo, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb, 2003.

Horngren, T., Datar, S. M., Foster, G.: Cost accounting – amanagerial Emphasis, Prentice Hall, New Jersey, 2003.

Klikovac, A.: *Financijsko izvještavanje u Europskoj uniji*, Mate d.o.o, Zagreb, 2009.

Majcen, Ž.: Troškovi u teoriji i praksi, Drugo izdanje, Informator, Zagreb, 1976.

Mamić Sačer, I., Žager, K.: *Računovodstveni informacijski sustavi*, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb, 2008.

Meigs, R.F., Meigs, W.B.: Računovodstvo poslovnog odlučivanja, Mate d.o.o., Zagreb, 1999.

Pepur, P.: Financijsko izvještavanje u funkciji poslovnog odlučivanja malih poduzeća, magistarski rad, Ekonomski fakultet Split, Split, 2008.

Perčević, H.: Upravljačko računovodstvo, nastavni materijali, www.efzg.hr

Polimeni, R. S.: Troškovno računovodstvo, Faber & Zgombić Plus, Zagreb, 1999.

Segetlija, Z.: *Maloprodaja u RH*, EFOS, Osijek, 1999.

Segetlija, Z.: Strategija maloprodaje, Ekonomski fakultet, Osijek, 1999.

Skupina autora: Poslovanje trgovine Pravo Trgovina Porezi, HZRFID, Zagreb, 2009.

Skupina autora: Računovodstvo poduzetnika s primjerima knjiženja, Knjiga I, RRIF Plus d.o.o., Zagreb 2010.

Skupina autora: *Računovodstvo poduzetnika s primjerima knjiženja*, X. izmijenjena i dopunjena naklada, RRIF, Zagreb, 2014.

Skupina autora: *Računovodstvo trgovačkih društava prema HSF i MSFI*, TEB – poslovno savjetovanje d.o.o., Zagreb, 2014.

Žager, K., Vašiček, V., Žager, L.: Računovodstvo za neračunovođe, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb, 2001.

Internet izvori

Narodne novine – www.nn.hr

Računovodstvo i financije – www.rif.hr

Računovodstvo revizija i financije – www.rrif.hr

Zakon o porezu na dodanu vrijednost – www.zakon.hr

Zakon o računovodstvu – www.zakon.hr

Zakon o trgovini – www.zakon.hr

International accounting standards - www.iasplus.com